

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451 - 4257

SUBOTICA, 21. SVIBNJA 2004. * CIJENA 20 DINARA * BROJ 68



Međunarodni festival
lutkarskih kazališta u Subotici
**Kontinuitet hrvatskih
predstava**

TEMA BROJA: MANJINSKA GLASILA DO DALJNJEG POD OKRILJEM POKRAJINE

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 600 dinara

☐ 1 godina = 1.000 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina = 70 EUR.

BANK: VBUYU 22

(Vojvođanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)

Beneficiary customer:

540101-320-5 NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69



VETERINARSKI ZAVOD SUBOTICA a.d.

Beogradski put 123

24106 Subotica

Telefon: 024/567-933, 567-984

Fax: 024/567-871, 567-736

KOMPLETNA HRANA ZA ŽIVOTINJE



KOMPLETNE SMJEŠE ZA ŽIVOTINJE:

Smješa N, Smješa PS 1, Smješa PS 3, PSB Finišer, PSB Starter, Smješa KD, Smješa TS 1, Favorit P, Premixi, Superi i VETCAN – kompletna hrana za pse.



Vojvodanski Hrvati u Vukovaru
Traži se potpora matice.....6-8

Sudbina manjinskih medija
Koalicija na ispitu.....10

Intervju
Dr. Tomislav Augustinov.....12-14

Miroljub Labus u Zagrebu
Bezvizni režim do kraja godine.....16

Obrazovanje na hrvatskom jeziku
Kombinirani odjeli.....18

OŠ u Starom Žedniku
Zanimanje za hrvatski jezik.....19

Festivali
Eurovizijska Unija.....38,39

IMPRESSUM

OSNIVAČ:

Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Mr. Mato Groznica (predsjednik), Dušica Dulić,
Kalman Kuntić, Marija P. Matarić, Dražen Prčić,
Stipan Stipić, Zvonko Sarić, Zvonko Tadijan,
Tomislav Žigmanov

DIREKTOR I V. D. GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA:

Zvonimir Perušić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje),
Željka Cvijanov (društvo),
Dušica Dulić (Subotica),
Jasminka Dulić (dopisništva),
Ivan Ivković Ivandekić (fotografije),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zorica Tikvicki,
Zdenka Sudarević

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatska.rijec@suonline.net

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« Štamparija

List je registriran kod Sekretarijata za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.

List je oslobođen poreza na promet na osnovu
mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje
i kulturu; broj 106-413-00221/2003-01 od
20.3.2003. godine

Granice bestidnosti

Predsjednički kandidat vladajuće koalicije Dragan Maršićanin pozvao je ostale kandidate da ne vode prljavu kampanju, već da učine sve da se Srbija izбори s problemima – kriminalom, korupcijom, opasnošću da se zemlja vrati u diktaturu i izolaciju. Rekao čovjek, i ostao živ. I to dan nakon što je šef njegovoga izbornog štaba pozvao nekadašnje najbliže suradnike pokojnog premijera da saopće javnosti tko je ubio Zorana Đinđića.

Znalo se od početka da će predsjednička kampanja u Srbiji biti zagađena, ali ovdje se granice bestidnosti stalno pomiču. Nećemo sada o tome da ukoliko Maršićaninov izborni štab zna podatke o ubojstvu, čini krivično djelo ako ih ne podastre nadležnim organima, jer onda bismo morali koju riječ i o neovisnom sudstvu, koje za dan uoči izborne šutnje zakazuje davanje iskaza prvooptuženog za premijerovo ubojstvo, a što se medijski fanatično podgrijava nagađanjima o tome »što će Legija reći, o kome, to se boji njegovog iskaza« i slično. A to bi, u ovom momentu, izgleda bilo samo gubljenje vremena.

Kad smo već kod vremena, na neodređeno vrijeme odložena je odluka o prijenosu osnivačkih prava nad glasilima na manjinskim jezicima sa Skupštine Vojvodine na manjinska nacionalna vijeća. Odluka odložena, manje-više. Nego što je izazvala političko ljuljanje koalicije LSV-a, DS-a i SVM-a, koja je uspješno djelovala u Pokrajinskoj skupštini sve vrijeme od promjena 2000. godine, a izvan struktura vlasti i mnogo duže. Nezadovoljni skidanjem te točke s dnevnog reda zastupnici SVM-a svi odreda napustili su sjednicu i više u njenom radu nisu sudjelovali. Ručak u skupštinskom restoranu ipak nisu propustili.

Jedna od prijelomnih točaka, koja je zastupnike LSV-a izgleda navela da se o prijenosu osnivačkih prava nad novinama ipak ne raspravlja, bio je i nedavno održan skup nekadašnjih »honvéda« u prostorijama Magyar szóa u Novom Sadu. Čelnici SVM-a objašnjavali su kasnije da je to bio sastanak benignih staraca, no bilo bi zanimljivo vidjeti kako bi javnost, a pogotovo nadležni organi, reagirali ako bi sličan skup, recimo u Petrovaradinu, održali bivši hrvatski domobrani.

I, nešto malo o Europi. Visokim plasmanom SiCG kandidata na Pjesmi Eurovije Stara je Dama, istina značajno proširena na istok, Srbiji poslala signal da je željno očekuje. Ali, opet pogrešno, no sad već kao pravilo. Demokratska i proeuropska Srbija je ponovno poražena, jer se pokazalo da Europi, toj i takvoj, odgovara upravo ono što je godinama predstavljalo antieuropsko i civilizacijsko posmrtno oličeno u sloganu »Srbija se saginjati neće«, a čiji je pink-eksponent, među mnogima, bio i Željko Joksimović, skupa sa svojom prijateljicom Leontinom, stihoklepcem ili skladateljicom, što li je već. Drugim riječima, ono što voli većina u Srbiji, voli i Europa, na što god to sličilo.

Z. P.

TJEDNIK

ČETVRTAK, 13. 5.

Skupština Vojvodine odbila raspravljati o odustajanju od osnivačkih prava nad manjinskim glasilima



PETAK, 14. 5.



Miroljub Labus:
Bez dramatičnih
promjena u oblasti
obrazovanja

SUBOTA, 15. 5.

Napadnuta sestra
Zorana Đinđića
Gordana Đinđić
Filipović



NEDJELJA, 16. 5.

Goran Svilanović u Zagrebu: Po Beogradu se protura priča da se Đinđić dogovorio s Legijom o insceniranju atentata



PONEDJELJAK 17. 5.

Na groblju Lešće u Beogradu počela ekshumacija tijela neidentificiranih osoba s prostora SFRJ



UTORAK, 18. 5.

Zagreb: Miroljub Labus i Ivo Sanader o razvoju bilateralnih odnosa



SRIJEDA, 19. 5.

Počeo Summit Srbije i Crne Gore



NITKO NE ŽALI

Ljudi koji razmišljaju o povratku (u Hrvatsku) trebaju znati da je prošao veliki vremenski period i da ovdje vladaju sasvim nove okolnosti. Nude se dobre mogućnosti. Povratnici moraju, međutim, biti kreativni i poduzetni, što često nije slučaj, jer mahom dolaze stariji ljudi. Ima poteškoća oko ostvarivanja prava na mirovine, radnog staža,



objektivnih i subjektivnih problema, ali činjenica, da se nitko odavde nije vratio nazad u Srbiju, govori o tome da su se svi na neki način snašli na ovim prostorima. I nitko ne žali što se vratio! Nedavno sam bio u Srbiji i vjerujte mi, da sam nakon nekoliko dana provedenih tamo, jedva čekao da se vratim nazad! Imam dojam da je tamo svakim danom sve teže i teže. A ovamo je ipak, svaki dan bolje. **Stanko Momčilović**, Srbin povratnik, načelnik općine Udbina, Pravi odgovor, 11. svibnja

OD VJERNOSTI DO BRAKOLOMSTVA

Slovenija se u zadnjih sto godina zaklinjala na vjernost zajednici različitih država četiri puta: Austro-Ugarskoj Monarhiji, Kraljevini Jugoslaviji, Titovoj Jugoslaviji i, kao zadnje, Europskoj uniji, a poseban šarm svih tih naših europskih brakova i brakoloma je taj da se na kraju ponovno svi nađemo pod istim krovom. S Austrijancima smo se borili oko Koroške, s Talijanima za Trst, bili smo skoro na smrt neprijatelji, a sada padamo u zagrljaj jedni drugima. Austro-Ugarska je važila za tamnicu naroda iz koje smo pobjegli, a kasnije se iskazalo da smo pobjegli u drugu tamnicu! Iz te tamnice nazvane Jugoslavija jedva smo pobjegli prije 13 godina, sada se udružujemo s Europom. Zaboravlja se da će kroz nekoliko godina za nama doći Hrvati, Bosanci, Srbi, Albanci, Makedonci, svi redom, do zadnjeg. I tako ćemo za kratko vrijeme opet biti svi zajedno, ali ovoga puta ne pod budnim okom druga Tita, već njemačkog kancelara i francuskog predsjednika. Zapravo, bit ćemo opet tamo gdje smo bili, samo malo reinkarnirani. **Boris Jež**, komentator, Delo, svibnja 2004.

BENIGNI STARCI

Kada dodemo u situaciju da na argumentaciju da nije dobro da se oni koji su nosili uniformu fašističke mađarske vojske u vrijeme Drugog svjetskog rata, po zlu zapamćene, okupljaju uz organizaciju institucije čiji je osnivač Skupština Vojvodine, i dobijemo odgovor da je riječ o benignim starcima od preko osamdeset godina – onda se ne možemo složiti. Tu je ključni nesporazum, jer ako je principijelno to kad napadamo nacionalizam u srpskim medijima ili političkim strankama, zašto nas onda, kad isto tako odreagiramo na nacionalizam negdje drugdje, prozivaju kao antimadžare? Taj politički nesporazum mora biti riješen ako se želi daljnja suradnja, a ja sam uvjeren da većina u SVM-u tako vidi odnose s LSV-om. **Nenad Čanak**, Dnevnik, 16. svibnja

RESTAURACIJA NA DJELU

Srbija ide putem restauracije bivšeg režima, a to potvrđuje i izjava Ivice Dačića iz SPS-a koji kaže da je novu koalicijsku Vladu upravo njegova partija dovela na vlast. Sve smo dalje od onoga što se dogodilo 5. listopada 2000. godine, a prva manifestacija demokratskog diskontinuiteta su neprincipijelni kompromisi vlasti sa strukturama bivšeg režima. To se, najprije, izražava u nebuloznom stavu prema međunarodnoj zajednici, stvaranju takozvanog novog patriotizma i odbijanju da se suočimo s ratnim zločinima u Srbiji. Također



smo suočeni s devalvacijom kadrovske politike. Imamo rehabilitaciju kadrova iz bivšeg režima, a potiskuje se kriterij stručnosti i sposobnosti. Odugovlači se donošenje strateški važnih zakona, a ubrzano se donose neki drugi, kao što je zakon o apanaži haškim zatvorenicima. I tu je DSS direktno radio iza leđa svojih koalicijskih partnera, što potvrđuje prosvjed Vuka Draškovića povodom tog zakona. **Zagorka Golubović**, socijalni antropolog, Dnevnik, 16. svibnja

PRELIJEVANJE SITUACIJE



Hrvatska je književnost prilično prisutna u Crnoj Gori, a jedan od razloga za to su upravo mediji. Naime, cijela priča u medijima oko recimo FAK-a ili uspjeha Jerkovićevih ili Ferićevih knjiga u inozemstvu u priličnoj mjeri pridonijela da se na neki način u Crnoj Gori vrati zanimanje za hrvatsku književnost. Ranije ste, recimo, imali situaciju da ljude isključivo zanima na primjer prevedena književnost, neki strani hitovi i megahitovi. Una – toč tu što su sada na prostoru bivše Jugoslavije različite države, zahvaljujući jeziku »medijska situacija« prelijeva se i onda znate što se događa u Zagrebu ili Beogradu, čija scena, nažalost, prilično zaostaje za neka – dašnjom. Bosanska je književna scena veoma interesantna, iako nije razgranata kao hrvatska. Dakako, sve je to korisno i za ono što se zbiva u Crnoj Gori gdje imate jednu potpuno novu književnu scenu i pravo »buđenje« novih pisaca. **Balša Brković**, književnik, Hrvatski glasnik, travnja 2004.

Dujizmi

- ✓ *O suradnji vlasti sa SPS-om nema ni slova. Riječ je o povjerenju;*
- ✓ *Svaka vlast zalaže se za promjene, ali ne i smjene;*
- ✓ *Samo da bi me sačuvali, zatvorili su me;*
- ✓ *Prolazno vrijeme nam je porazno;*

Dujo Runje

Državna (ne)briga o nacionalnoj prirodnoj baštini

Kako zaštititi »zaštićene« vrste ptica

Od 1996. godine bavim se proučavanjem faune ptica šaranskog ribnjaka kod Koluta, mjesta u sjeverozapadnoj Bačkoj. Riječ je o staništu konstruiranom na bivšem plavnom području riječice Kiđoš. Obuhvata sedam jezera, na kojima se slatkovodna riba proizvodi na poluekstenzivan način. Do sada je, zbog odličnih životnih uvjeta, na ribnjaku zabilježeno 165 vrsta ptica, od kojih se 45 gnjezde. Među njih spadaju i (prirodne rijetkosti u Srbiji): divlja guska (najznačajnije gnjezdilište u zemlji), velika bijela čaplja, čaplja danguba, patka njorka (globalno ugrožena), glavata patka, modrovoljka i mnoge druge.

Iako je vrijednost ribnjaka potvrđena njegovim stavljanjem u granice europski značajnog područja za ptice (Gornje Podunavlje, kriteriji BirdLife International), te je time nakon 2000. godine definiran kao prioritetno područje za zaštitu, riječ je o iznimno značajnom lokalitetu koji ne uživa nikakvu zakonsku zaštitu. Kao i ostali veliki šaranski ribnjaci u Vojvodini, isušivanjem prirodnih močvara, on je već sredinom proteklog stoljeća imao izuzetan značaj kao nadomjesno stanište za ptice i ostali živi svijet, kakva u okolici više ne postoje. Ipak, kada su ptice u pitanju, većina gnjezdarica, kao i njihova staništa, strogo se štite Uredbom o zaštiti prirodnih rijetkosti (Sl. glasnik RS 50/93), što podrazumijeva, osim zabrane odstrela, sakupljanja ili uništavanja jaja i mladih, i strogu zabranu uništavanja njihovih staništa. Sve to se događa na ovom lokalitetu svakodnevno.

PRIJETNJE SMRCU: Dva slučaja su posebno brutalna. Naime, gotovo svi mladi lokalnih parova divlje guske su, u periodu kada ih je lako uhvatiti, predmet bezočne pljačke: mještani Koluta ih hvataju na poljima, gdje odlaze na pašu, te ih tove u svojim dvorištima. Svjedok sam bio da su gušćići protekle godine bili prodavani čak i na somborskoj pijaci. Kada sam to kom jednog terenskog izlaska 2001. godine bio očevidac slučaja ovako jasnog kršenja Zakona o lovstvu (Sl. glasnik RS 39/93) i spomenute Uredbe, i prijavio slučaj nadležnom pokrajinskom inspektoru, reakcije nije bilo. Neslužbeni odgovor: bilo je nemoguće uspješno koordinirati akcije uhićenja tih ljudi. Iduće godine se ponovilo isto. Toga puta sam slučaj prijavio lokalnoj stanici policije u Bezdnu, kao i identitet, adresu i broj telefona počinitelja – ništa nije poduzeto.

Istovremeno, ova vrsta, specijalizirana za gnjezdenje u trsci i rogozu biva ugrožavana (također zabranjenim) paljenjem suhe vegetacije u rano proljeće. Vatre na stihija, koja redovito biva izazivana od strane uprave ribnjaka, guta suhu trsku, tako neophodnu za gnjezdenje. Prema posljednjim podacima, od oko 20 parova koji su se gnjezdili na ribnjaku početkom ovog desetljeća, ove godine je ostalo samo dva, u malobrojnim enklavama nepopaljene trske. Kako bih ilustrirao ovako bezočno ponavljanje kršenja zakona očima javnosti, izišao sam na ribnjak s ekipom TV B92, 25. ožujka 2004. godine, kada smo snimili kratku reportažu o ovom problemu. Druga strana (uprava ribnjaka) nije htjela izaći pred kameru. Reportaža je prikazana na istoj televiziji 27. ožujka 2004. godine u emisiji Vijesti B92 u 22,30.

Tijekom mojeg posljednjeg posjeta ribnjaku, nakon što sam se najavio dvojici čuvara, a oni me, kao i obično pustili (imam dozvolu za proučavanje ptica izdatu od strane uprave poduzeća koje upravlja ribnjakom), pred kraj obilaska mi se veoma grubim riječima

Apsurdnost po-

kušaja zaštite

onog sto je već

»zaštićeno«

brigom države

Srbije, više sam

puta iskusio na

svojoj koži.

Naravno, idemo

dalje... do



Piše:

Marko Tucakov

posljednjeg

očuvanog i

vrstama

bogatog

staništa,

posljednjeg

lovačkog metka

isapaljenog u

tijela strogo

zaštićenih vrsta

obratio poslovođa, te me psovanjem i prijetnjom primjene fizičke sile istjerao s ribnjaka, s porukom da će me, ako me sljedeći puta tu nađe, »začaviti u vodi«. Tražio sam objašnjenje, nije mi ga htio dati, već je umjesto toga spustio svoj bicikl i počeo skidati pušku s ramena. Pošto nije bilo moguće uspostaviti komunikaciju s njim, napustio sam ribnjak. Napominjem da sam proteklih godina od strane više radnika ribnjaka bio sprječavan u (prethodno najavljenom i odobrenom) istraživačkom radu, ali su to bili izolirani i uglavnom samo verbalni incidenti, s kojima se svatko tko se bavi kreativnim radom mora pomiriti.

GDJE SU ODGOVORI: Istovremeno, uprava ribnjaka odobrava prisustvo lovaca i lov tijekom jesenje lovnice sezone, iako ribnjak nije registrirano lovište, jer nema potvrđenu lovnu osnovu – obavezan zakonski preduvjet lova na određenom području. Ista činjenica je sugerirana pokrajinskom inspektoratu za lovstvo, pošto se nadležni inspektor za Sombor uporno oglašuje na tu činjenicu. Naravno – situacija je ostala nepromijenjena, tako da je trenutno svaki metak ispaljen na ribnjaku, čak i na vrste divljači koje se mogu loviti van lovstaja – prekršaj zakona. Način na koji se lovi redovito podrazumijeva, po domaćoj odavno definiranoj maksimalnoj uspješnosti lova, odstrel svega dostupnog. Proteklih godina u tu grupu su spadali i sljedeći biseri nacionalne prirodne baštine, strogo zaštićeni Uredbom o prirodnim rijetkostima i Naredbom o lovostaju divljači (Sl. Glasnik RS 19/02): velika bijela čaplja, čaplja danguba, bukoč, crna roda, bukavac nebogled, žličarka, mnogobrojne druge vrste ptica, pa čak i vidra.

Istraživanje, koje osim izrade mog diplomskog rada, predstavlja bazu budućeg dodatnog vrednovanja ovog lokaliteta u pravcu uvođenja prirodi bliskih funkcija upravljanja (jer je već sada izvjesno da je rentabilnost proizvodnje ribe upitna) je prekinuto. Tijekom cijelog njegovog trajanja postavljao sam ljudima koji se u ovoj državi bave zaštitom prirode brojna pitanja. Sada sam uvjeren da su ona bila retorička:

1. Je li poštivanje nacionalne legislative kojom se štiti veoma bogata biološka raznolikost u Srbiji samo ceremonija, galantna igra dokonih zakonopisaca, i ruganje zakonodavnih organa ove države izvršnima, odnosno, u slučaju Uredbi, samima sebi?

2. Ukoliko nije, pod kojim uvjetima bi se ti organi (prije svega inspekcije ministarstava) udostojili kontrolirati sporovođenje odredbi akata koje su obvezne kontrolirati, a što je, što više, primarna stavka u opisu njihovog posla?

3. Ukoliko jest, kakav pritisak bi bio dovoljan da se sudionici te ceremonije trgnu iz opasne letargije u kojoj vegetiraju, te se okanu igre i eksperimentiranja u oblastima ovog društva koje (još uvijek) nisu na vrhu državnih prioriteta?

4. Je li sloboda kretanja u ovoj zemlji ograničena samovoljom pojedinaca?

Apsurdnost pokušaja zaštite onog sto je već »zaštićeno« brigom države Srbije, više sam puta iskusio na svojoj koži. Naravno, idemo dalje... do posljednjeg očuvanog i vrstama bogatog staništa, posljednjeg lovačkog metka isapaljenog u tijela strogo zaštićenih vrsta, ili do posljednjeg mjesta na teritoriju zemlje u kojoj živim, s kojeg me netko može (pr)otjerati prijetnjom smrću.

Autor je neovisni istraživač – ornitolog iz Društva za zaštitu i proučavanje ptica Vojvodine

Političko-gospodarska delegacija Hrvata iz Vojvodine u Vukovarsko-srijemskoj županiji

Traži se potpora matice

*»Očekuje se pomoć, jer više vremena nema, pripadnici hrvatske zajednice ostali su bez dobrih radnih mjesta i kredita, zadruga se privatiziraju a Hrvati nemaju vlastitog kapitala da bar dio zemlje ponovno bude i u njihovom vlasništvu« (Petar Kuntić) * »Željeli bismo da se poradi na tome da predstavnici hrvatskih tvrtki budu više orijentirani prema hrvatskoj zajednici u SCG« (Josip Ivanović)*

Piše: Jasminka Dulić



Nikola Jelinčić, predsjednica Hrvatske gospodarske komore za Vukovarsko-srijemsku županiju Vinka Ivanković, poslovni tajnik županijske komore Ivan Marijanović, saborski zastupnici, gradonačelnici i načelnici s područja ove županije te predstavnici poljoprivrednih poduzeća, zadruga i udruga.

Tema ovog skupa je, prema riječima Šafera, tema koja znači život a to je gospodarstvo. »Cilj je ovog sastanka, da se gospodarstvenici iz Hrvatske upoznaju s procesima privatizacije i tranzicije u gospodarstvu u susjednoj regiji Vojvodini, kako bi se oni koji to žele mogli uključivati i surađivati s gospodarstvenicima iz Vojvodine na poslovnom planu, osobito u području poljoprivrede«.

Petar Kuntić je, pozdravljajući skup, istaknuo kako su procesi privatizacije u Srbiji na polovici puta, a da gospodarstvenici Hrvatske nisu prisutniji u značajnijoj mjeri osim sporadičnih slučajeva kao što

Na prijedlog Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i čelnika Skupštine općine Subotica te Hrvatskog nacionalnog vijeća, kojeg je prihvatio župan Vukovarsko-srijemske županije Nikola Šafer, u Vukovaru je 14. svibnja organiziran sastanak na temu razvijanja gospodarskih veza između dviju susjednih regija.

Skupu koji se održao u velikoj vijećnici obnovljenog zdanja Palače Srijem, povijesnom središtu županije, prisustvovali su iz Vojvodine potpredsjednik SO Subotica Lazar Baraković, čelnici DSHV-a – predsjednik Petar Kuntić i potpredsjednik Jo-

sip Pekanović, predsjednik i potpredsjednik HNV-a Josip Ivanović i Branko Horvat, član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za gospodarstvo Marinko Prčić, ravnatelj odjela HNV-a za gospodarstvo, međunarodnu suradnju i poljoprivredu Grgo Kujundžić, Ivan Budimčević i Bela Lipozenčić, predsjednik somborske podružnice DSHV-a Joza Kolar, i iz Mjesnog odbora DSHV-a Sonta Stipan Silađev i Ivan Kozbašić.

ONO ŠTO ŽIVOT ZNAČI: Sastanku su, s druge strane, prisustvovali pored župana Šafera i članova županijskog poglavarstva, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika



Petar Kuntić

su »Lura« i »Agrokor«, te da bi DSHV želio doprinijeti, u sklopu procesa normalizacije odnosa između dviju država, podizanju gospodarske suradnje na višu razinu. Jedan od zahtjeva koji je izrečen na ovom skupu bio je da Hrvatska gospodarska komora otvori svoje predstavništvo osim u Beogradu i u Subotici, značajnom kulturnom, gospodarskom i političkom središtu Hrvata u Srbiji. »Ono što se želi jest uspostavljanje kooperacija, zajedničkih nastupa, i zajedničkih ulaganja napose u poljoprivredi jer je za Hrvate u Vojvodini vezanost za zemlju tradicionalno prisutna i znak je njihove opstojnosti puna tri i pol stoljeća na tom prostoru. Očekuje se pomoć, jer više vremena nema, pripadnici hrvatske zajednice ostali su bez dobrih radnih mjesta i kredita, zadruga se privatiziraju a Hrvati nemaju vlastitog kapitala da bar dio zemlje ponovno bude i u njihovom vlasništvu«, rekao je Kuntić. Osim ovog problema, Kuntić je izrazio i nezadovoljstvo što se vrlo rijetko u predstavništvima hrvatskih firmi upošljavaju Hrvati.

SURADNJA SA SICG: U prvom dijelu skupa poslovni tajnik županijske HGK Ivan Marijanović upoznao je nazočne s temeljnim pokazateljima gospodarstva ove županije s posebnim osvrtom na suradnju sa Srbijom i Crnom Gorom.

Vukovarsko-srijemska županija najistočnija je županija Hrvatske i graniči se s Vojvodinom, odnosno Republikom Srbi-



Sudionici Vukovarskog sastanka

jom. Najvažniji resursi županije su njezin položaj, s plovnim rijekama, cestovnim i željezničkim pravcima i zračnom lukom u blizini u Osijeku. Poljoprivredno zemljište veličine 146.502 hektara, od čega je zasijano 134.184 hektara uglavnom žitaricama i industrijskim biljem, drugi je najvažniji resurs, a zatim i šumsko bogatstvo. Stanovništvo (204.768 stanovnika od čega je radno aktivno 82.808) s dugom tradicijom poljoprivrednog i industrijskog gospodarstva također je značajni resurs. Naj-

zastupljenija grana u gospodarstvu je trenutno trgovina s 38 posto, ali se želi u budućnosti povećati udio prerađivačke i poljoprivredne proizvodnje u odnosu na trgovinu. U strukturi poduzeća dominiraju prema brojnosti mala poduzeća, 999, zatim srednja, 67 a velikih poduzeća ima 14. »Budućnost je u povezivanju malih i srednjih poduzeća s velikim«, rekao je Marijanović, »jer su manja poduzeća fleksibilnija ali su za tržišni nastup na svjetskom tržištu suviše slabi bez velikih«. Najvažniji vanjsko-trgovinski partneri županije su Italija, Njemačka, Bosna i Hercegovina te na četvrtom mjestu Srbija i Crna Gora sa 5,60 posto udjela u izvozno-uvoznim poslovima. Ovaj postotak je jedino bio veći



Ivan Marijanović

tijekom 2002. godine, kada je izvršen povratak umjetničkih dijela koja su tijekom rata odnijeta iz ove županije u Srbiju.

Predsjednica županijske HGK Vinka Ivanković rekla je kako su se »međusobni kontakti između predstavnika komora i gospodarstvenika dviju država intenzivirali u posljednje dvije godine, pravni okviri su riješeni a ulaganje bi nam trebalo biti interesantno iz više razloga, ali u tome privatni poduzetnici i poljoprivredno-industrijski kombinati trebaju naći svoju računicu.«

VELIK ODZIV GOSPODARSTVENIKA: Predsjednik HNV-a Josip Ivanović naglasio je u svojem govoru konsolidaciju političkog prostora i zajednice Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori što »otvara nove mogućnosti za efikasnije rješavanje problema na svim poljima, te nema više razloga za konflikte koji su postojali u prethodnom razdoblju. Nasuprot tome danas se o svemu dogovaramo kao što smo to učinili i glede ovog posjeta. Dirnut sam velikim odzivom gospodarstvenika u Palači Srijem što svjedoči o tome da postoji zainteresiranost i skrb za Hrvate u Vojvodini. Na kapitalu nema nacionalnog predznaka i u gospodarstvu postoji samo interes, no ipak ono što bi moglo biti interesantno jeste proces privatizacije, a željeli bismo i da se poradi malo više na tome da predstavnici hrvatskih tvrtki budu malo više orijentirani prema hrvatskoj zajednici u SCG«, rekao je Ivanović.

Bela Lipozenčić je istaknuo probleme s kojima se suočavaju gospodarstvenici posljednjih godina: »Nemamo gospodarske uvjete kao ranijih godina i bitna nam je potpora matične zemlje, makar i moralna potpora, ali bi nam bilo još potrebnije da agrarne tvrke i hrvatske banke dođu k nama i da nam pokušaju pomoći. Nedostaje nam kapital i suvremene tehnologije, stoga želimo uspostaviti suradnju i razmjenu za obostranu dobrobit.«

Grgo Kujundžić se obratio skupu riječima kako nitko ne ulaže ako nema dobit. »Normalni vanjsko-trgovinski promet i sada već postoji a situacija će se na ovom polju ubrzo promijeniti zbog ulaska Mađarske u Europsku uniju, i sada će se plaćati pune dažbine. Do sada bescarinska trgovina sa Srbijom nije postojala i u odnosu na Mađarsku nismo bili konkurentni. Međutim, 30. travnja Hrvatski sabor je prihvatio dokumente – 1. srpnja će početi bescarinska trgovina između Republike



Grgo Kujundžić

Hrvatske i Srbije i Crne Gore. Uvjeti transportni, inspekcijski postoje, nema razloga za brigu kako će se izvući svoj profit. Može se krenuti s konkretnom trgovinom i sa ulaganjem, a osobno sam mišljenja da ima interesa za zajednička ulaganja.«

SELA KOJA UMIRU: Saborski zastupnik Ivica Klem je rekao: »Mi smo donijeli odluku o intenzivnijoj suradnji sa SiCG. Hrvatska će biti kandidat za EU i usprkos stradanja tijekom rata međusobna suradnja je nužna. Naša je obveza štiti prava vaša i tražiti da se vaša prava poštuju isto tako kao i prava srpske manjine u Hrvatskoj. Ne smije se dozvoliti da netko jer je pripadnik nacionalne manjine trpi dis-

kriminaciju, jer svatko ima pravo štiti svoj nacionalni identitet, naravno ne na štetu drugog.«

Ivan Kozbašić iz Sonte je kazao: »Naša sela u Vojvodini umiru zbog nedostatka posla u njima, bilo bi dobro kad bi se otvarali pogoni u selima jer bi tako mladi ostajali u njima.«

Marin Vilov pravnik u Vojvođanskoj banci nazočnima je zatim odgovarao na konkretna pitanja vezana uz zakonsku regulativu i uvjete kupovine nekretnosti i akcija, o načinu procjene vrijednosti poduzeća.

Predsjednik somborske podružnice DSHV, i sam poduzetnik Joza Kolar, je rekao kako su posjedi Hrvata mali, nema prerade niti radnih mjesta, proizvodi se samo sirovina i ona se plasira na čemu nema zarade. »Željeli bismo uspostaviti kontakte u županiji s onima koji bi željeli surađivati i zajednički ulagati s nama u proizvodnju jer do sada nismo bili u mogućnosti dobijati povoljne kredite.«

Nakon završenog skupa, domaćini su pružili prigodu gostima da posjete »Vupik«, dioničko društvo pretežno u državnom vlasništvu koje trenutno ima 800 uposlenih i bavi se ratarstvom, sjemenstvom proizvodnjom i doradom, posjeduje klanicu, veliki silos na Dunavu, tvornicu stočne hrane, luku, hotel, trgovine i drugo, a zatim i poljoprivrednu zadrugu Lovas u istoimenoj općini koja je teško stradala tijekom rata.



U posjetu klaonici Vupik

Zamjenik pokrajinskog tajnika Slaven Dulić u posjetu Hrtkovcima

Crkvi potrebna potpuna sanacija



Željko Tovilo, Boro Kecman, Slaven Dulić

Katolička crkva sv. Klementa u Hrtkovcima, stara 180 godina, kate - gorizirana je još 1991. godine kao kulturno dobro od velikog značaja. Crkva je međutim pukla na šest mjesta, jednim dijelom i zbog toga što pored crkve prolazi veoma prometni put Novi Sad-Šabac. Nužna je stoga potpuna sanacija crkve – njene statike, krova i kape tornja. Prema riječima župnika hrtkovačkog vlč. *Željka Tovila*, za to je potrebno sto tisuća eura, i radi se na tome da se taj novac osigura.

U međuvremenu, uz pomoć volonterskog rada župljana i župnika Tovila, te manje financijske pomoći, izvršena je rekonstrukcija oltara i uređeno je dvorište župnog doma, a na pokrajinskom natečaju za vjerske zajednice odobreno je sto tisuća dinara za radove na crkvi.

Tim povodom župu su u utorak 18. svibnja posjetili zamjenik pokrajinskog

tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine *Slaven Dulić* i samostalni stručni suradnik ovog Tajništva zadužen za Hrvate *Boro Kecman*, te su sa župnikom razgovarali o problemima vezanim uz sanaciju crkve i život župne zajednice. Vlč. *Tovilo* je kazao kako će se ova donacija upotrijebiti za postavljanje rasvjete u crkvi te se zahvalio na ovoj pomoći.

J. D.



Obnovljeni oltar

Spomendan žrtvama Bleiburga i Križnog puta

Nema zajedništva bez praštanja

Na komemoraciji na Bleiburškom polju oko 9.000 ljudi

BLEIBURG – Svečanom svetom misom 16. je svibnja na Bleiburškom polju obilježen ovogodišnji spomendan žrtvama Bleiburga i Križnog puta. Pred oko 9.000 ljudi pridošlih iz svih krajeva Hrvatske, BiH te Austrije i Njemačke, prigodnim govorom na početku se obratio predsjednik Hrvatskog sabora *Vladimir Šeks*. Podsjetio je na tragična zbivanja koja su se dogodila neposredno nakon završetka Drugoga svjetskog rata te na demokratske promjene 1990. godine, koje su omogućile da se o tim zločinima napokon progovori. Šeks je podsjetio da su bleiburške žrtve likvidirane bez postupka, bez presude, bez priziva. »Došao sam na Bleiburško polje kao predsjednik Hrvatskog sabora iskazati duboki pijetet brojnim žrtvama Bleiburga i Križnog puta. One su poruka i trajna opomena, jer narod koji zaboravlja svoju prošlost često ponavlja svoje tragedije«, kazao je Šeks i naglasio

kako »ne postoje nikakve okolnosti koje opravdavaju zločin i nema načina da se prikrije istina«.

Misu je predvodio gospičko-senjski biskup *Mile Bogović*, koji je u propovijedi naglasio kako uz žrtve Bleiburga i Križnog puta ne treba zaboraviti i žrtve drugih naroda, Srba, Židova i muslimana i poručio kako »nema zajedništva bez praštanja«. Prije početka svete mise, na zračnima se obratio i *Velimir Jukić*, predsjedatelj Doma naroda BiH, Josip Jurčević u ime počasnog bleiburškog vođa, a *Idriz efendija Bešić*, glavni imam iz Gunje, održao je molitveni nagovor.

Nakon mise delegacije Sabora, Ureda predsjednika

Republike i Vlade položile su vijence i zapalile svijeće kraj bleiburškog spomenika. Hrvatsko izaslanstvo i na mariborskom je groblju Dobrava položilo vijenac i zapalilo svijeću kod spomenika i grobnice partizanskih žrtava. ■



Vladimir Šeks polaže vijenac

Prijenos osnivačkih prava nad manjinskim medijima poljuljao pokrajinsku vlast

Koalicija na ispitu

Većinom glasova Skupština Vojvodine skinula s dnevnog reda spornu točku * Zastupnici iz SVM-a napustili sjednicu * Narušena višegodišnja koalicija SVM-DS-LSV, ali je spor izgleda izglađen

Novinsko-izdavačke ustanove na jezicima nacionalnih manjina do daljnjeg ostaju pod okriljem Skupštine AP Vojvodine. Tako su, naime, odlučili pokrajinski zastupnici, skidajući većinom glasova s dnevnog reda točku o prijenosu osnivačkih prava nad manjinskim glasilima na manjinska nacionalna vijeća. Za raspravu o prijenosu osnivačkih prava, na sjednici koja je u Novom Sadu održana 13. svibnja, glasovali su zastupnici Saveza vojvođanskih Mađara i veći dio zastupnika Demokratske stranke, dok su svi ostali, uključujući i zastupnike Lige socijaldemokrata Vojvodine, glasovali za skidanje te točke s dnevnog reda.

Ovakav ishod, međutim, mogao bi imati ozbiljnije implikacije na odnose u koaliciji koja je između SVM-a, DS-a i Lige u pokrajinskoj Skupštini funkcionirala skoro pune četiri godine, budući da su zastupnici SVM-a, nakon što je točka skinuta s dnevnog reda, demonstrativno napustili sjednicu i nisu više uopće sudjelovali u njenom radu. Ovome treba dodati da je nekoliko dana ranije SVM istupio iz Vojvođanskog saveza, a da je 14. svibnja potpisan strateški sporazum o koalijskoj suradnji između SVM-a i DS-a, a bez LSV-a.

Neslužbeno se ipak saznaje da je spor izglađen na susretu čelnika LSV-a i SVM-a u Subotici u utorak i da će se o prijenosu osnivačkih prava na Skupštini Vojvodine ipak raspravljati 1. lipnja.

HONVÉDI – KAP VIŠE: Predsjednik Skupštine Vojvodine *Nenad Čanak* u intervjuu novosadskom Dnevniku od nedjelje izrazio je uvjerenje da se posljednji nesporazumi između LSV-a i SVM-a neće negativno odraziti na funkcioniranje vladajuće koalicije u Pokrajini. »Mi smo s tom strankom uvijek imali korektne odnose i naše koalijsko partnerstvo u raznim vidovima traje dugi niz godina. Međutim, problemi prenošenja osnivačkih prava nad pokrajinskim glasilima na jezicima nacionalnih manjina na nacionalna vijeća moraju se riješiti, kao što se mora hladne glave razjasniti i organiziranje skupa mađarskih domobrana u Magyar szóu, koji je dodatno podgrijao cijelu atmosferu. Zbog toga će LSV zatražiti razrješenje direktora i glavnog urednika toga lista, jer su takve stvari nedopustive«, rekao je Nenad Čanak.

Skup bivših »honvéda« i evociranje uspomena na problematični period Drugog svjetskog rata, i to u prostorijama državnog novinskog poduzeća na mađarskom jeziku, svakako je bio potez koji je »prelomio« ligaše i stavio ih, makar i privremeno, na stranu onih koji u ovom momen-

tu nisu za otkazivanje osnivačkih prava nad manjinskim medijima.

No, i pored toga, u javnost su učestalo iznošena mišljenja da s takvom odlukom treba pričekati, a težinu tome stavu davala je činjenica da su se upravni odbori i uposlenici u nekim novinsko-izdavačkim ustanovama (Ruske slovo, Libertatea i Hlas ludu), kao i pojedini nezavisni intelektualci, javnosti obraćali s apelom da se informiranje na manjinskim jezicima zadrži u okviru Skupštine Vojvodine. »Ova vlast, posebno vojvođanska, za posljednje tri godine puno je uradila za manjine. Na-

kaže se da je prijedlog o prijenosu »veoma loš, tim prije što nije u skladu s Ustavom i suprotan je odredbama Zakona o javnom informiranju, a može dovesti do nepotrebne polarizacije, odnosno do monopola nad ovim medijima«. Iz toga Ministarstva je već stiglo službeno mišljenje, koje je na sjednici Odbora za informiranje Skupštine APV iznio ministrov zamjenik *Petar Ignja*, rekavši, kako je »mnogo pritužbi na postojeći Zakon o javnom informiranju«, da »postoji mogućnost da on u određenom dijelu bude izmijenjen, ili čak i povučen«, te da zbog svega toga »ne treba žuriti s inicijativom o prijenosu osnivačkih prava«. Na toj je sjednici predsjednik Odbora za informiranje *Đorđe Subotić* predložio da se u Skupštini Srbije pokrene inicijativa za promjenu Zakona o javnom informiranju i da se Pokrajini omogući da iznimno, kada je riječ o informiranju na jezicima nacionalnih manjina, ima pravo osnivati medije. Sporane je, naime, članak Zakona o informiranju u kojem je određeno da osnivači javnih glasila ne mogu biti ni izravno ni neizravno, država ili teritorijalna autonomija, odnosno da osnivači ne mogu biti one institucije koje se u cijelosti ili pretežno financiraju iz državnog proračuna, a za nacionalna vijeća jest zakonom predviđeno da se financiraju iz državnoga proračuna. Najgore bi bilo kada bi sada, otklanjajući taj argument, netko zatražio da se nacionalna vijeća nikako ne financiraju. No, ni to još nije isključeno, kako je krenulo.

Sudbina manjinskih medija znat će se vjerojatno već 1. lipnja, za kada je, kako se neslužbeno saznaje, dogovorena skupštinska rasprava. Jer, nakon toga slijede ljetni raspust i rujanski izbori, čiji ishod nije pametno predviđati.

Z. P.



Prava ostaju ili se prenose?

ročito za novinsko-izdavačke ustanove manjina. Mi smo zadovoljni suradnjom s Tajništvom za informacije. Ali, sva ta dobra suradnja će biti u sjeni katastrofalno loše odluke koja se pripremala. Ne poznajem ni jednog rusinskog intelektualca koji smatra da je prijenos osnivačkih prava na manjinska vijeća dobro rješenje. Ne poznajem ni jednog novinara koji smatra da bi to bilo dobro rješenje«, kaže *Nikola Šanta*, direktor NIU Ruske slovo.

PROMIJENITI ZAKON: U pismu koje je direktor rumunjske NIU Libertatea *Niku Ciobanu* uputio republičkom ministru za kulturu i medije *Draganu Kojadinoviću*,

Nenad Čanak u Dnevniku od nedjelje

Zastupnici SVM-a emotivno reagirali



»Zbog načina izbora nacionalnih vijeća najbrojnija partija unutar jednog manjinskog biračkog tijela praktički može diktirati rad vijeća, čime se obesmišljava njegov nadstranački koncept. Mi umjesto da depolitiziramo medije, prijenosom osnivačkih prava sa Skupštine na nacionalna vijeća dovodimo ih u još izravniju političku ovisnost. Upravo zbog toga, a u cilju poboljšavanja međunarodnih odnosa u Vojvodini, LSV je i tražila odlaganje te točke dnevnog reda, kako bi se svi ti problemi razmotrili i ponudila odgovarajuća rješenja. Nažalost, mislim da su zastupnici Saveza vojvođanskih Mađara emotivno reagirali, ali vjerujem da se to neće u bitnoj mjeri odraziti na našu buduću suradnju.«

Ocjena Savjeta novina »Hrvatska riječ«

Zeleno svjetlo uređivačkoj politici

Na konstitutivnoj sjednici za predsjednika Savjeta novina izabran Josip Pekanović iz Sombora, urednik tromjesečnika na hrvatskom jeziku »Miroljub«

Savjet novina Novinsko-izdavačke kuće »Hrvatska riječ« održao je svoju prvu sjednicu, na kojoj je za predsjednika ovoga tijela izabran ekonomist iz Sombora, dopredsjednik DSHV-a i urednik lista »Miroljub« Josip Pekanović. Na sjednici, koja je u sjedištu Ustanove održana 15. svibnja, Savjet je »veoma dobrom« ocijenio dosadašnju uređivačku politiku ovog tjednika i zatražio da se u tom smjeru nastavi i ubuduće.



Sa sjednice Savjeta novina

Uz pozitivne ocjene i podrške listu, članovi Savjeta su iznijeli i svoje prijedloge i sugestije, kako bi jedini tjednik na hrvatskom jeziku u SiCG bio još bolji. U najkraćem – od lista se očekuje da čitatelje još više informira o svim Hrvatima u SiCG, a ne samo o onima u Vojvodini, zatim da se više prostora na stranicama lista posveti povijesnim i gospodarskim temama, da se na internet stranicu plasira cijeli sadržaj lista, te da se polemike među Hrvatima u listu ograniče na pristojnu razinu.

OSNOVE UREĐIVAČKE POLITIKE: Osim Pekanovića, odlukom Upravnog odbora NIU Hrvatska riječ, za članove Savjeta novina izabrani su krajem prošle godine još i pisac za djecu iz Novog Sada Marija Lovrić, pravnik iz Subotičkog muzeja Svetislav Milanković, predsjednik E-vlade Hrvatskog nacionalnog vijeća Zoran Vojnić Tunić, župnik iz Petrovaradina i pisac nekoliko knjiga o Hrvatima vlč. Marko Kljajić, kao i TV snimatelj Zvonimir Sudarević i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić. Sudarević i Kuntić zbog spriječenosti nisu bili nazočni na sjednici.

Kako je na sjednici osim izbora predsjednika bila predviđena i točka o uređivačkoj koncepciji novina, direktor Ustanove Zvonimir Perušić je iznio osnove uređivačke politike tjednika Hrvatska riječ.

»Novinsko-izdavačka ustanova Hrvatska riječ osnovana je od strane Skupštine AP Vojvodine kako bi na institucionalan i sveobuhvatan način zadovoljila potrebe hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini u oblasti informiranja i izdavaštva na vlastitom jeziku. Uredništvo, koje je formirano krajem 2002. godine i koje je prvi broj tjednika izdalo 31. siječnja 2003. godine, trudilo se u prethodnih godinu i pol dana da tu svoju obvezu u potpunosti ispunji. U svom radu uredništvo i redakcija držali su se osnovnih principa profesije«, rekao je Perušić i istaknuo kako su značajan dio svojih tekstova novinari Hrvatske riječi posvećivali i činit će to i ubuduće, funkcioniranju institucija hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini i aktivnostima pokrajinske administracije, dok u pretežnom dijelu sadržaja tjednik obrađuje teme o životu i radu Hrvata u Vojvodini. »Uredništvo u svom radu osim profesionalnih poštuje i demokratske principe, otvarajući prostor za ideje koje afirmiraju zajedništvo, toleranciju

i međusobni suživot pripadnika različitih naroda i konfesija na području Vojvodine«, dodao je Zvonimir Perušić. **NAŠE OGLEDALO:** Uz podršku programu rada novina, Josip Pekanović je istaknuo važnu ulogu Hrvatske riječi u informiranju puka tijekom predstojećih lokalnih izbora i naglasio važnost povijesne rubrike koju tjednik sadrži, dok je Svetislav Milanković rekao kako smatra da su u tjedniku zastupljeni svi segmenti interesiranja ovdašnje zajednice Hrvata, posebno cijeneći napore uredništva da se izvještava i o Hrvatima u Crnoj Gori.

Marko Kljajić je naglasio kako je neophodno pisati o nedaćama i nesrećama ovdašnjih Hrvata kako se ti događaji ne bi za boravili, a potom se osvrnuo na brojnost i razinu tekstova raznih autora koji kritiziraju knjigu mr. Lazara Ivana Krmpotića »125. godina od osnutka Pučke kasine« koji se objavljuju u tjedniku više puta za redom. Prema mišljenju vlč. Kljajića, takvo što je neprimjereno, a razdore treba izbjeći, s čime su se složili i ostali članovi Savjeta.

»Ovo je naše glasilo i naše ogledalo. Tjednik treba biti servis svih institucija hrvatske zajednice bilo da su političke ili kulturne«, zaključio je Josip Pekanović, uz napomenu kako će zamjenik predsjednika Savjeta novina biti izabran na sljedećoj sjednici.

Statutarne obveze Savjeta novina

Savjet novina daje mišljenje o godišnjem planu i programu rada novina, prati ostvarivanje uređivačke politike novina i o tome podnosi godišnje izvješće Upravnom odboru, predlaže mjere za unapređenje uređivačke politike novina i obavlja druge poslove utvrđene Statutom i Odlukom o osnivanju Savjeta novina. ■

vatima u Crnoj Gori.

Marija Lovrić je rekla kako treba nastaviti s razvijanjem dopisničke mreže, uz nastojanje da se što je više moguće piše o temama iz oblasti gospodarstva, a Zoran Vojnić Tunić je istaknuo kvalitetan sadržaj i moderan vizualni izgled tjednika, kao i važnost postojanja internet prezentacije Hrvatske riječi.

Marko Kljajić je naglasio kako je neophodno pisati o nedaćama i nesrećama ovdašnjih Hrvata kako se ti događaji ne bi za boravili, a potom se osvrnuo na brojnost i razinu tekstova raznih autora koji kritiziraju knjigu mr. Lazara Ivana Krmpotića »125. godina od osnutka Pučke kasine« koji se objavljuju u tjedniku više puta za redom. Prema mišljenju vlč. Kljajića, takvo što je neprimjereno, a razdore treba izbjeći, s čime su se složili i ostali članovi Savjeta.

»Ovo je naše glasilo i naše ogledalo. Tjednik treba biti servis svih institucija hrvatske zajednice bilo da su političke ili kulturne«, zaključio je Josip Pekanović, uz napomenu kako će zamjenik predsjednika Savjeta novina biti izabran na sljedećoj sjednici.

Nadzorni odbor kontrolirao rad NIU Hrvatska riječ

Ustanova radi u skladu sa zakonima

Nadzorni odbor NIU Hrvatska riječ izvršio je kontrolu materijalno-financijskog poslovanja ove ustanove, te je zaključio da u dosadašnjem radu nisu utvrđene nezakovitosti. Na sjednici Nadzornog odbora, održanoj 15. svibnja, pregledala se dokumentacija o financijskom poslovanju za period od 1. srpnja 2003. do 30. travnja 2004. godine, pri čemu su članovi Nadzornog odbora imali mogućnost uvida u kompletnu dokumentaciju, kao i u izvješće o poslovanju u 2003. godini, koje je dostavljeno Skupštini AP Vojvodine.

Analizom su obuhvaćeni svi ulazni računi koji se odnose na materijalne troškove, usluge, zakupnine, zarade s porezima i doprinosima i drugo. Kontrola je izvršena sa stanovišta formalne, računске i suštinske ispravnosti.

Budući da je ovo bila prva sjednica Nadzornog odbora u novom sazivu, za predsjednicu je izabrana diplomirana pravica, tajnica Narodnog pozorišta u Somboru Antonija Čota, dok su članovi odvjetnik iz Subotice Bela Ivković i organizator materijalno-tehničkog poslovanja u NIU Hrvatska riječ Zorica Tikvić. Sjednici je prisustvovao i predsjednik Nadzornog odbora u ranijem sazivu Pajo Đurasović. ■

Dr. Tomislav Augustinov, Vajšćanin, voditelj kirurškog odjela Opće bolnice u Kninu

Loše stvari treba zaboraviti

*Došljaci su u Kninu prihvaćani s određenom dozom podozrivosti, nepovjerenja u ono što rade * Osobno, zahvaljujući poslu kojim se bavim, te načinu na koji ga radim, mogu reći da nisam loše prihvaćen, što ne mogu reći i za cijelu svoju obitelj * Te ruševine, posljedice ratnih dešavanja, stoje tu, svjedočeći o besmislu zbivanja iz onih vremena * U staroj Jugoslaviji Knin je bio grad s najvećim postotkom uposlenih u JNA i željeznici * To stanje se umjetno održavalo godinama, a sad je došlo vrijeme da pogledamo istini u oči*

Razgovor vodio: Ivan Andrašić



Dr. Tomislav Augustinov prošao je i još uvijek prolazi zanimljiv životni put. Od rodne Vajske, preko Novog Sada, Novog Kneževca i Njemačke, obreo se 1998. godine u Općoj bolnici u Kninu, gdje je voditelj kirurškog odjela. Kaže da se tamo snašao, iako je mentalitet Vojvodana i Dinaraca neusporediv. O svojem odlasku iz Vojvodine govori bez gorčine, iako je taj odlazak bio rezultat nerazumijevanja i pritiska okoline. U Vojvodini mu je ostao dio familije, među kojima brat Željko Augustinov, koji je župnik u Sonti.

HR: Ljudi iz ovih dalmatinskih krajeva tijekom ratnih godina otisnuli su se put Srbije. Što je Vas natjeralo na migraciju u suprotnom smjeru?

Rat je uradio svoje. Zatekao sam se kao liječnik u bolnici u Novom Kneževcu. Kao i u većini drugih vojvođanskih općina, nekolicina lokalnih moćnika vedrila je i oblačila. Njihovo nekorektno ponašanje prema meni i mojoj obitelji bilo je sve uočljivije. Poziv za službovanje u Baranji riješio je sve moje dileme. Odbio sam ga i izbjegao u Njemačku. Teško mi je bilo ostaviti Novi Kneževac, tamošnji ljudi su mi ostali u divnoj uspomeni, ali teror pojedinaca, kako u bolnici, tako i u općini, smučio mi se i to me je otjeralo.

HR: U Kninu ste od 1998. godine. Kako su vas ljudi ovdje prihvatili i kakav je danas njihov odnos prema došljacima?

U Knin sam stigao 1998. godine iz Njemačke. Bilo je to vrijeme smirivanja, vrijeme kad su se pokušavale zaboraviti sve ratne strahote. No, došljaci su prihvaćani s određenom dozom podozrivosti, nepovjerenja u ono što rade. Osobno, zahvaljujući poslu kojim se bavim, te načinu na koji ga radim, mogu reći da nisam loše prihvaćen, što ne mogu reći i za cijelu svoju obitelj.

HR: Iz Kninske krajine je tijekom »Oluje« put Srbije otišao veliki dio



žitelja. Kakve su bile migracije u suprotnom smjeru?

Nakon petogodišnjeg boravka u Njemačkoj moja obitelj je bila među posljednjim useljenicima u Knin, pa mogu jedino reći nešto o zatečenom stanju u to vrijeme. U Knin se doselio živalj s više strana. Nakon »Oluje« ostalo je puno upražnjenih stanova, kuća, sve se to popunjavalo stihijski. Dolazili su beskućnici, prognanici, izbjeglice, najviše iz srednje Bosne, puno manje iz istočnog Srijema, Slavonije, Dalmacije i jako malo iz Vojvodine.

HR: Tijekom vožnje od Knina do Vodica vidjeli smo veliki broj oštećenih i polusrušenih kuća. S druge strane, stekli smo dojam da je ovo područje jedno veliko gradilište. Otkud takav kontrast?

Te ruševine, posljedice ratnih dešavanja, stoje tu, svjedočeći o besmislu zbivanja iz onih vremena. Vidljivo je da je počela obnova mnogih objekata, no puno je i onih koji stoje sablasno prazni, čiji se vlasnici ne pojavljuju. Prošli smo kroz Žitnić, selo koje je ostalo prazno, bez ijedne neoštećene kuće. No, nisu sve oštećene djelovanjem mina ili granata. Dosta je i onih, koje nose tragove paljenja. Poznato mi je da na ovom području djeluje pet hu-

manitarnih organizacija. Ne bih mogao reći da su sredstva usmjerena baš uvijek na pravo mjesto, no uvijek je bilo tako: tko je bliže vatri, bolje se ogrije.

HR: Znamo da je ovdje tijekom Domovinskog rata bilo velikih sukoba. Kako se to odrazilo na današnje odnose između žitelja srpske i hrvatske nacionalnosti?

Sukoba je bilo, to je nesporno. Različite su samo verzije o njihovom omjeru. S obzirom na povratak izbjeglih i na brigu o obnovi njihove imovine, stječem dojam da su ti odnosi na zadovoljavajućoj razini. Čak se vodi briga i o njihovom upošljavanju, konkretno, ovdje mislim na upošljavanje

zdravstvenih djelatnika Doma zdravlja Knin, koji već dulje vrijeme rade. Za sada su to pojedinačni slučajevi, ali ohrabruje činjenica da ih je sve više.

HR: Kakvi su odnosi između starosjedilaca i doseljenika?

Tu mogu iznijeti samo osobni dojam. S obzirom na mentalitet starosjedilaca, nema puno problema u odnosima s došljacima. Ponekad se desi da se pravda istjeruje »punom glavom«, no jako rijetko. Ova sredina je na neki način »koktel« različitih mentaliteta, kulturnih obilježja, običaja i drugih osobitosti, tako da je ponekad »usuglašavanje stavova« jako bolan proces. Ekscese jako rijetko izazovu starosjedioci, češće doseljenici, po pravilu oni iz pasivnijih krajeva. Je li u pitanju osjećaj ugroženosti, strah od ne znam čega, možda od nečega već proživljenoga, ne znam. Ponavljam, govorim o osobnom dojamu.

HR: Kako ova sredina, s obzirom na protekla zbivanja, prihvaća Srbe povratnike?

Starosjedioci dobro prihvaćaju Srbe povratnike, što je razumljivo. Ipak su to njihovi bivši susjedi, ljudi s kojima su godinama živjeli skupa. Došlo je vrijeme rata, vrijeme ludila, a kako došlo, tako i prošlo. Vrijeme liječi rane, pa se polako us-

Novosadski student

Dr. Tomislav Augustinov, specijalist kirurgije, voditelj je kirurškog odjela Opće bolnice u Kninu. Rođen je 1950. godine u Vajskoj, studij medicine, te specijalizaciju kirurgije, završio je u Novom Sadu. Oženjen je, otac troje djece, supruga Vera je liječnica, specijalistica opće medicine. U kninskoj Općoj bolnici uposlen je od 1998. godine. Živi u Kninu, u stanu koji je vlasništvo grada, a posjeduje i obiteljsku kuću u Vodicama.

postavljaju negdašnji odnosi. Puno teže ih prihvaćaju oni koji se njihovim povratkom moraju dislocirati iz zaposjednutih kuća ili stanova.

HR: Kakav je odnos države prema Srbima povratnicima?

Po mojem mišljenju, jako dobar. to je ispravno, jer u svim ozbiljnim državama osobno vlasništvo je svetinja. Država Hrvatska ima ispravan odnos prema osobnom vlasništvu povratnika, kao i prema, složenim nasljednim pravima tih ljudi.

HR: Kakve su, po Vašem mišljenju, perspektive ovih krajeva?

Mislim da nisu baš sjajne. U staroj Jugoslaviji Knin je bio grad s najvećim postotkom uposlenih u JNA i željeznici; to stanje se umjetno održavalo godinama. Sad je došlo vrijeme da pogledamo istini u oči. Ne možemo se više oslanjati ni na koga. Moramo pametno iskoristiti sve svoje resurse. Samo, to je predug proces. Osobno, u idućih pet-šest godina ne vjerujem da će biti puno pomjeranja k boljitku. Mislim da ovom području, zasad, ne može pomoći ni ulazak u Europu. Duge traume, koje nosi svaki čovjek na ovom području, bez obzira kojoj populaciji pripada, još uvijek neriješena stambena pitanja, a da ne govorimo o slabim mogućnostima upošljavanja, čimbenici su koji sputavaju ljude da daju najbolje od sebe. U najtežem položaju su mlađe generacije, čiji pripadnici su u punom radnom i reproduktivnom naponu. Po svršetku izobrazbe, perspektiva im je biro za zapošljavanje, ili težak rad kod privatnika, za koji baš i nije potrebno školovanje.

HR: I ovdje se odvija proces privatizacije. Dokle se stiglo?

Privatnika ima puno, ali zadovoljstva privatizacijom, koliko čujem i vidim – ne. Neshvatljivo mi je na koji način su neka poduzeća privatizirana. Očekivali smo ulazak inozemnog kapitala, no, da li zbog manjkavosti u našim zakonima, ili zbog nekih drugih razloga, očekivanja su bila nerealna. Poduzeća se kupuju novcem čiji tokovi baš i nisu poznati, ili nisu najčistiji, a vlasnici kapitala se i ne pojavljuju, već postavljaju svoje ljude na ključna mjesta u kupljenim poduzećima. Ovakvim načinom privatizacije radnici su uglavnom nezadovoljni. Nema tu ni socijalnog programa, ni redovitog plaćanja zarađenog, ni normalnog poslovanja. Novim gazdama nije cilj unapređenje proizvodnje, već samo što brža i veća zarada. U perspektivi, kola će se slomiti na leđima radnika.

HR: Vidite li Knin na mapi turističke ponude Hrvatske?



U Kninu postoji više turističkih agencija, postoje i resursi, no čini mi se da smo previše statični i preskupi. Danas ne možemo sjesti i čekati da nam netko dođe. Moramo biti puno agresivniji u prezentaciji svoje ponude. Trebamo iskoristiti sve mogućnosti koje imamo za razvoj eko i etno-turizma, za koje je zanimanje u ogromnom porastu u cijelom svijetu. Moramo i svoje proizvode približiti obali, imamo mogućnosti da budemo značajan snabdjevač primorskih gradova mnogim vrstama mesa i povrća

HR: U vrijeme gostovanja KPZH »Šokadija« iz Sonte u Vodicama niste se odvajali od gostiju. Kakve su emocije ti susreti izazvali u Vama?

Što da Vam kažem, nego da krv nije voda. Odrastao sam uz tamburice i »bećarac«. Šokac sam. Ova svirka, ovi plesovi, na trenutak su me vratili u moju Vojvodinu, pa i u moju Vajsku, u kojoj se svira, pjeva i

pleše skoro isto. Pa vidite samo ove nošnje. Kako sve ovo ne bi izazvalo jake emocije, osobito u čovjeku poput mene?

HR: Na koncu – pitanje osobne naravi. Jeste li ikad požalili zbog odlaska iz Vojvodine?

Nikad se ne kajem i ne žalim zbog onoga što sam uradio, jer ništa u životu ne radim naprećac. Iz Vojvodine sam otišao nakon temeljitog odmjeravanja razloga za odlazak ili ostanak. Time ne bih želio reći da i danas veliki dio mog srca nije ostao u Vojvodini. Ostao je u Vajskoj, u Novom Sadu, u Novom Kneževcu, ostao je sa svim onim divnim ljudima s kojima sam živio i radio. Ružna zbivanja i loše ljude treba zaboraviti, nisam zlopamtilo. Dobri ljudi mi daju nadu da ćemo u budućnosti izgrađivati mostove, a ne rušiti ih. Očiti primjer je ova mladost u šokačkim nošnjama, koja je tako divno pjevala i plesala na našoj rivi. To su temelji jednoga čvrstoga mosta, kakvih bih u budućnosti poželio što više. ■

Tomislav Nikolić na Radiju B92

Manjinama je super u Srbiji?

BEOGRAD – Kako je nacionalnim manjinama u Srbiji? Je li u pravu *Tomislav Nikolić* kada kaže da njima nigdje nije ljepše nego ovdje? Osim što Srbija, u vrijeme predizbornih kampanja, već tradicionalno postaje najljepša, najperspektivnija, pravno najuređenija i u svakom smislu za život sjajna zemlja, od srijede je postala i raj za manjine.

Predsjednički kandidat radikala Tomislav Nikolić objavio je, prilikom posjeta Novom Pazaru, kako bi nam mnogi mogli pozavidjeti kada je tretman manjinskih naroda u pitanju. »Gdje to još u svetu pripadnici manjine žive ljepše nego u Srbiji, gdje imaju više vlasti, gdje imaju više slobode«, zapitao se Nikolić ispred crkve Svetog Nikole u Novom Pazaru.

O tome kako žive manjine u Srbiji, Tomislav Nikolić mogao se obavijestiti u romskim naseljima u predgrađu Zemuna: »Napadaju nas. Skinhedii. Lijepili su plakate: Cigani van iz Zemuna. Idu kolima, jure, viču. Danas nisam pustila dijete u školu«, kaže Romkinja iz Zemuna.

Zbog učestalih napada na njihova naselja, Romi su organizirali noćne straže. Radikalna vlast u Zemunu, tijekom devede-



setih godina je i sama dala svoj doprinos međunarodnoj toleranciji. Rođeni Zemunac, inače Hrvat, *Ivan Barbalić*, prije sedam godina nasilno je izbačen iz svog stana. Dok je s obitelji bio na ljetovanju, općina, na čijem je čelu tada bio *Vojislav Šešelj*, proglasila je stan praznim, podsjeća za B92 Ivan Barbalić, koji danas živi u vi-

kendici na Krku: »Oni su provalili u stan i uselili su tadašnju tajnicu lista Velika Srbija. Mali je, kao hrvatski državljani, imao hrvatsku putovnicu, koju je Šešelj našao u stanu, kojom je mahao u emisiji i ponavljao da mali ustaša neće ići u školu.

Mi smo dvije godine živjeli kao podstanari. Od 1999. godine živimo u Hrvatskoj, jer više nismo imali ni novca za plaćanje stana. U tom smo stanu u Zemunu mi bili od 1941. godine«.

O sjajnom životu manjina u Srbiji, mogli bi posvjedočiti stanovnici Hrtkovaca, raseljeni poslije radikalnog mitinga 1992. godine, na kome je Šešelj pročitao listu nepoželjnih Hrtkovčana hrvatske i mađarske nacionalnosti. O toleranciji prema različitim mogle bi svjedočiti i džamije u Nišu i Beogradu, antisemitski grafiti po Vojvodini, katolički i muslimanski nadgrobni spomenici, koji svakodnevno stradaju po grobljima širom Srbije ili preteći grafiti po crkvama nepravoslavnih konfesija.

(B92)

Počela ekshumacija 61 NN osobe na beogradskom groblju Lešće

BEOGRAD – Na beogradskom groblju Lešće u ponedjeljak je počela ekshumacija 61 NN osobe, stradale u ratu u Hrvatskoj od 1991. do 1995. godine, te ratu u Bosni i Hercegovini, koje će potom biti identificirane, kako su to nedavno dogovorile komisije za nestale Hrvatske i Srbije i Crne Gore, pomoću DNK metoda. Kako je novinarima kazao predsjednik Komisije za nestale SCG *Gvozden Gagić*, ekshumacija će trajati deset dana, a potom će početi ekshumacija još šest tijela sahranjenih na gradskom groblju u Obrenovcu. Po riječima pukovnika *Ivana Grujića*, pomoćnika hrvatske ministrice obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i načelnika Uprave za zatočene i nestale, koji je nedavno boravio u Beogradu, Hrvatska je posebno još zainteresirana za područje Begejca, Stajiceva, Sombora i Niša, gdje su za vrijeme rata bili sabirni logori za zarobljene Hrvate. Kad je riječ o ekshumacijama započetima na groblju Lešće, po Grujićevim riječima, radi se o nestalima iz Hrvatske koji su za vrijeme ratnih sukoba umrli u Vojno-medicinskoj akademiji u Beogradu, NN osobama nađenim u rijekama, nestalima koji su bili zatočeni u logorima ili u zatvorima u SCG, a dovedeni su iz istočne Slavonije, te osobama koji su u transferima civilnog stanovništva bili u prihvatnim centrima u SCG. »Svi uzorci bit će dostavljeni predstavnicima Hrvatske koji će u svom laboratoriju napraviti DNK profil za neidentificirano tijelo, a potom usporediti s uzorcima krvi koji su već prikupljeni od obitelji nestalih«, kazao je Gagić, dodajući da će se svi rezultati uspoređivati i s nalazima Međunarodne komisije za nestale, a da će isti postupci biti provedeni i u Hrvatskoj, jer »postoje podaci da se i u Zadru, Šibeniku i Slavonском Brodu nalaze takve grobnice«.

Izaslanstvo AP Vojvodine Prvi put službeno s Koštunicom



BEOGRAD – Izaslanstvo vojvođanske vlade razgovaralo je u srijedu u Beogradu s premijerom Srbije *Vojislavom Koštunicom*, potvrdio je za Dnevnik pokrajinski premijer *Đorđe Đukić*. Osim Đukića, s re-

publičkim čelnicima su razgovarali i pokrajinski tajnici za privatizaciju i financije *Išvan Pastor* i *Martin Zloh*.

Ovo je prvi susret čelnika Pokrajine i Republike nakon izbora nove Vlade Srbije. Kao jedna od mogućih tema razgovora spominjano je poboljšanje suradnje između pokrajinskih i republičkih organa, koja je prilično zamrla nakon promjene vlasti u Beogradu. Đukić je nedavno upozorio da s pojedinim republičkim ministarstvima AP Vojvodina nema nikakvu komunikaciju.

Režim bez viza do kraja godine

Sanader i Labus: Međusobni odnosi ključni za stabilnost regije

Premijer Hrvatske *Ivo Sanader* i potpredsjednik srbijanske Vlade *Miroslav Labus* u utorak su, tijekom susreta u Zagrebu, razgovarali o nizu bilateralnih pitanja i putu Hrvatske prema EU, o čijem odnosu dviju država kao iznimno značajne za stabilnost regije.



»Odnosi između Hrvatske i Srbije od velikog su značenja za srednju i jugoistočnu Europu«, rekao je hrvatski premijer nakon sastanka s Labusom koji je trajao dvostruko duže od predviđenog.

Labus je, ustvrdivši prethodno da Srbija »sa zadovoljstvom gleda kako Sanader vodi politiku prema EU, manjinama i susjedima«, ocijenio da »stabilnost u jugoistočnoj Europi ovisi o osnovini Zagreb-Beograd«.

»I nitko sa strane nam ne treba sugerirati kako da uređujemo naše odnose«, dodao je Labus.

Obojica dužnosnika su istaknula da su se suglasili oko humanitarnih, političkih i gospodarskih pitanja, uz vrlo malo otvorenih pitanja.

»Razgovarali smo o vrlo bolnom pitanju nestalih osoba, njih oko 1.200, i dogovori li se da pitanja iz rata treba što prije zatvoriti«, kazao je Sanader.

Novinare je izvijestio da 1. srpnja na snagu stupa Sporazum o slobodnoj trgovini

ni čime će se, kako je rekao, još više potaknuti gospodarska suradnja.

Glede granica, kao jednog od neriješenih pitanja, Sanader je rekao da sve ide u smjeru da se vojska na granicama zamijeni graničnom policijom. S tim u svezi je Labus rekao da to u Srbiji »nije pitanje politike već novca«.

»To je tehničko pitanje, tj. pitanje resursa s kojima raspolažemo... vidjet ćemo da li bi se to moglo uraditi u fazama«, pojasnio je Labus.

Na upit novinara o viznom režimu prema građanima SCG, Sanader je odgovorio da će hrvatska Vlada »produžiti bezvizni režim do kraja godine«, nakon čega će ponovno razmotriti pitanje granica.

Hrvatski je premijer svog sugovornika također upoznao s naporima koje Hrvatska poduzima na svom putu u EU, i najavio hrvatska očekivanja na skorašnjem summitu EU u lipnju.

»Očekujemo dobivanje statusa kandidata i određivanje početka pregovora«, kazao je Sanader, ocijenivši da su »te odluke važne ne samo za Hrvatsku već i cijelu regiju«. Istaknuo je pritom da Hrvatska ne želi »pobjeći« iz regije već pomoći svojim susjedima.

»Što prije Hrvatska uđe u EU, i Srbija će prije ući«, zaključio je Sanader.

Sanader i Labus su najavili živu političku aktivnost između dviju država u predstojećem razdoblju. ■

Nakon sastanka Sanadera i Labusa

Spremni smo aktivno se uključiti

Nakon sastanka predsjednika Vlade Republike Hrvatske *Ive Sanadera* i potpredsjednika vlade Republike Srbije *Miroslava Labusa* Demokratski savez Hrvata u Vojvodini uputio je priopćenje za javnost u kojem se kaže: »DSHV je sa zadovoljstvom primio vijesti s jučerašnjeg sastanka. Pozdravljamo produljenje privremenog ukidanja viznog režima prema Srbiji i Crnoj Gori, što će omogućiti bolju komunikaciju ovdašnje hrvatske zajednice s matičnom zemljom, povezivanje razdvojenih obitelji i poboljšanje gospodarske suradnje. U tom smislu smatramo da granica treba biti demilitarizirana. Vjerujemo kako će stupanje na snagu Sporazuma o slobodnoj trgovini između Hrvatske i Srbije od početka srpnja tekuće godine utjecati na razvitak gospodarstva, te da će se otvoriti nove poslovne mogućnosti i suradnja koja će voditi bržim europskim integracijama. I nedavni susret ministara poljoprivrede Hrvatske i Srbije u Novom Sadu, *Ivane Dulić-Marković* i *Petra Čobankovića*, svjedoči o poboljšanju suradnje od koje obje zemlje mogu imati koristi. I najnovije aktivnosti DSHV-a su na crti razvitka pogranične suradnje, učvršćivanja postojećih veza i stvaranja pretpostavki za nove oblike poslovne suradnje. Hrvatska zajednica u Vojvodini spremna je aktivnije se uključiti u razvitak suradnje između dvije zemlje.«

Vijeće EU-a će o Hrvatskoj raspravljati u lipnju

BRUXELLES – Mišljenje Europske komisije o hrvatskoj kandidaturi, u kojem je preporučeno otvaranje pregovora o članstvu, razmatrat će se sljedeći mjesec na sjednici Vijeća ministara i na summitu EU-a, potvrdili su u ponedjeljak u Bruxellesu ministri vanjskih poslova 25 zemalja članica.

»Vijeće je primilo na znanje da je avis Komisije o hrvatskoj aplikaciji za članstvo zamijenio ovogodišnje izvješće o napretku Procesu stabilizacije i pridruživa-

nja (PSP) te da će (avis) biti razmatran u lipnju na sjednici Vijeća ministara i Europskog vijeća«, kaže se u zaključcima ministara vanjskih poslova o godišnjem izvješću o Procesu stabilizacije i pridruživanju za jugoistočnu Europu.

Europska komisija je potkraj ožujka objavila ovogodišnje izvješće o napretku u četiri zemlje iz PSP-a, dok za Hrvatsku ove godine nije napravljeno izvješće, jer je Komisija radila na avisu.

Ministarsko vijeće će se sastati 14. lip-

nja u Luxembourg, a 17. i 18. lipnja u Bruxellesu sastat će se Europsko vijeće, koje čine predsjednici država ili vlada 25 zemalja članica EU-a. Očekuje se da će Hrvatska tada dobiti status kandidata, a možda i datum za početak pregovora o punopravnom članstvu. Hrvatska vlada očekuje da bi pregovori o članstvu mogli započeti potkraj ove ili početkom sljedeće godine. Vijeće je pozdravilo prijedloge Europske komisije o uspostavi europskog partnerstva s pet zemalja obuhvaćenih Procesom stabilizacije i pridruživanja (Hrvatska, BiH, Srbija i Crna Gora, Makedonija i Albanija). Očekuje se da će Vijeće u sljedećih nekoliko tjedana prihvatiti prijedloge Europske komisije ■

U susret sastanku čelnika Hrvatske i SCG

Mesić: Nisam uvjetovao izaslanstvo SCG

»Morao bi Vuk Drašković znati da su tenkovi okićeni cvijećem išli iz smjera Beograda prema Hrvatskoj, a nikada iz Hrvatske prema Beogradu«, rekao je hrvatski predsjednik Stjepan Mesić u utorak u Vinkovcima odgovarajući na novinarska pitanja, naglasivši da se stoga nikako ne može govoriti da se »ovdje dogodio građanski rat, za koji je najbolje da se zaboravi«.

Na upit hoće li u izaslanstvu Srbije i Crne Gore, čiji predsjednik Svetozar Marović uskoro dolazi u službeni posjet Hrvatskoj, biti i ministar vanjskih poslova Vuk Drašković, Mesić je kazao kako o tome odlučuje predsjednik Srbije i Crne Gore, a ne on.

»Nisam uvjetovao ni u jednoj prigodi tko će biti u tome izaslanstvu, ali mislim da je pogriješio Vuk Drašković, kad je u intervjuu dao kvalifikaciju rata na našem području«, kazao je.

Intervju koji spominje Mesić, Drašković je dao nedavno za jedan hrvatski tjednik, u kojemu je rat na prostoru bivše Jugoslavije ocijenio kao građanski rat.

»Svatko zna da smo mi bili žrtve brutalne agresije«, rekao je Mesić.

Posjet srbijansko-crnogorskog predsjednika Marovića Zagrebu hrvatski državni vrh iskoristit će i za razgovor o rješenju granične crte između Hrvatske i Srbije i Crne Gore te povratka iz Srbije u Hrvatsku opljačkanih gruntnovnih knjiga pojedinih hrvatskih općina, najavio je Mesić.

Zamoljen da ocijeni dosadašnje suđenje u Beogradu osumnjičenicima za ratni zločin počinjen na Ovčari kod Vukovara,

Marovićevi susreti u Zagrebu

Prema predviđenom programu službenog posjeta predsjednika Srbije i Crne Gore Svetozara Marovića Zagrebu 24. svibnja, imat će organizirani susret s predsjednikom Republike Hrvatske Stjepanom Mesićem na Pantovčaku, zatim u Hrvatskom saboru s predsjednikom Vladimirom Šeksom, te u Vladi s premijerom Ivom Sanaderom. Poslijepodne će u Palači Dverce predsjednik SCG imati i susret s gradonačelnikom Zagreba Vlastom Pavićem. ■



predsjednik Mesić je rekao kako će se tek nakon presude znati »je li to bilo pravo suđenje«.

»Očekujem kako će i srbijansko pravosuđe shvatiti da samo sankcioniranjem svih počinjenih zločina Srbija i Crna Gora mogu dobiti pravo građanstva u Europi«, istaknuo je, dodavši kako svi koji su sudjelovali u zločinu na Ovčari, bilo kao nalogodavci ili počinitelji, moraju odgovarati za taj zločin.

Govoreći o suradnji Hrvatske i Haaškog suda, Mesić je ocijenio kako je ona sasvim u redu. »Svi pozvani, i osumnjičnici i optuženici, javili su se tomu sudu. Negdje se, međutim, ističe da je u BiH Republika Srpska primjer dobre suradnje s Haaškim sudom, a ja tvrdim da to nije istina. Jer 25 optuženih Srba iz Republike Srpske privede su međunarodne snage, a nisu se dobrovoljno odazvali, niti ih je privela policija tog entiteta u BiH«, rekao je Mesić. Dodao je da je suradnja s Haagom, ako se o njoj govori, najbolja s Republikom Hrvatskom.

Od 1. srpnja

Ugovor o slobodnoj trgovini između Hrvatske i SCG

NOVI SAD – Tijekom 71. međunarodnog poljoprivrednog sajma u Novom Sadu susreli su se 17. svibnja hrvatski ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Petar Čobanković i ministrica poljoprivrede i vodoprivrede SCG-a Ivana Dulić-Marković. Čobanković je istaknuo kako hrvatska vlada nema nikakvih predrasuda u pogledu gospodarske suradnje sa SCG-om za koju je potrebno ukloniti sve barijere, a to bi moglo biti poticajno i za rješavanje drugih otvorenih pitanja između dviju zemalja.

Ministrica SCG-a rekla je da ohrabruje poljoprivredna suradnja dviju zemalja. Vlade će nastaviti rješavati probleme koji ometaju međusobnu trgovinsku razmjenu.

Izaslanstva dvaju ministarstava dogovorila su i da će se od 1. srpnja primjenjivati Ugovor o slobodnoj trgovini, kojim će se povećati međusobna robna razmjena. Dotad bi trebalo riješiti otvorena pitanja u području veterinarskih i fitosanitarnih propisa. Uprave za veterinu obiju zemalja uskoro će potpisati ugovor o suradnji.

Hrvatska strana želi da se od postojećih osam graničnih prijelaza između SCG-a i Hrvatske njihov broj svede na tri cestovna i je-

dan željeznički prijelaz te da se odredi prijelaz za veterinarski pregled.

Dr. Mate Brstilo, pomoćnik hrvatskog ministra poljoprivrede, kazao je da će Hrvatska postupno otvarati svoje tržište za najosjetljivije poljoprivredne i prehrambene proizvode iz SCG-a, no teško je očekivati uvoz živih životinja iz Srbije budući da ta zemlja ne provodi testove procjene rizika za kravlje ludilo, a zabilježeni su slučajevi slinavke i šapa.

Iz Hrvatske je u prva tri mjeseca u SCG izvezeno poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti 8,6 milijuna dolara, a uvezeno 3,39 milijuna dolara. Izvoz je iz Hrvatske smanjen pet posto u odnosu na lani, a uvoz iz SCG-a povećan 30 posto. Lani je izvoz u Srbiju i Crnu Goru bio 50 milijuna dolara, a uvoz 19 milijuna dolara.

Na sajmu u Novom Sadu od 15. do 22. svibnja predstavlja se i četrdesetak hrvatskih tvrtki. U organizaciji Hrvatske gospodarske komore izlaze 20 tvrtki, 14 nastupa samostalno, dok je Hrvatska obrtnička komora osigurala nastup devet obrtnika.

Poljoprivredni sajam u Novom Sadu ove je godine okupio 2000 izlagača iz šezdesetak zemalja, a među nagrađenima su i proizvođači triju hrvatskih tvrtki, Vindiye, Kandita i Zvečeva. Predstavnici ministarstava poljoprivrede Hrvatske i SCG-a sastat će se sredinom lipnja u Beogradu kako bi dogovorili vraćanje konja lipicanaca u Hrvatsku. Konji su tijekom Domovinskog rata iz ergele u Lipiku odvedeni na područje Srbije. ■

Obrazovanje – kombinirani hrvatski odjeli

Uči se od starijih i obnavlja s mladima

*Prvaci mogu pratiti nastavu i zadatke drugih razreda, a učenici drugih razreda s gradivom iz prvog dopunjuju svoje stečeno znanje i obnavljaju ga * Prvaci se ugledaju na svoje starije prijatelje, a učenici drugih razreda vode brigu i pomažu mlađim prijateljima, što je izuzetno dobro, to se pokazalo i u vrtićima s mješovitim grupama*

Oprednosti ili manama kombiniranih odjela, koje u istoj učionici pohađaju učenici prvog i drugog razreda na hrvatskom jeziku, razgovarali smo s učiteljicom *Sanjom Dulić*, koja radi u terezenskoj školi »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni. Učiteljica je u takvom kombiniranom hrvatskom odjelu.

U ovom odjelu ima 16 učenika, od toga je dvanaest učenika iz drugog razreda i četvero onih koji pohađaju prvi razred. Djeca svu nastavu prate na svom materinjem jeziku, a dva sata tjedno imaju i srpski jezik. Osim toga imaju predmete vjeronauka i slamarstvo.

REFORMA U KOMBINIRANOM ODJELU: O tome kako je raditi u kombiniranom odjelu učiteljica *Sanja Dulić* kaže kako takav rad predstavlja složeniju aktivnost za učitelja, ali ne i za dijete. »To je situacija u kojoj se realiziraju dva programa za učenike različitih uzrasta. Za učitelja je to dodatni napor, jer je suočen s problemom racionalnog korištenja slobodnog vremena. Ovakva nastava pruža daleko veće mogućnosti za primjenu samostalnog oblika rada. Reforma školstva je puno pomogla, jer u planiranju sadržaja učitelji imaju veću slobodu«, govori *Sanja Dulić*. »Naime, učitelji plan rada prilagođavaju potrebama učenika, njihovim sposobnostima i interesiranjima. U početku učitelji su pratili i promatrali djecu, te imaju sliku svakog djeteta, o njegovom interesiranju i mogućnostima. Najvažnija stvar je napredak djeteta, da se vidi da ono napreduje onoliko, koliko je određeno dijete u mogućnosti. Ova reforma je obuhvatila samo prve razrede, ali se može primjenjivati i u drugom razredu. Reforma školstva nije olakšala plan i program rada, nego je otvorila mogućnost da na zanimljiv način pružimo djeci potrebno znanje. Baziram se na potrebama djeteta, jer se sa svakim dje-

tetom može individualno raditi u zavisnosti od njegovih potreba. Djeca su izuzetno samostalna i pružena im je mogućnost napredovanja vlastitim tempom i ritmom rada. Puno nam pomažu nastavni listovi koje smo dobili iz Hrvatske.«

Za prve razrede postoje određeni ciljevi – ishodi koje treba ostvariti, ali put do tog cilja biraju učitelji. Na koji će način pružiti djetetu potrebno znanje, na njima je da odluče, oni su ti koji osmišljavaju što će se i kada raditi. Kako nam kaže učiteljica *Dulić*, za kombinirane odjele ovo je izuzetno dobra stvar.



Sanja Dulić

DOVOLJNA JE ŽELJA: Prvaci mogu pratiti nastavu i zadatke drugih razreda, a učenici drugih razreda s gradivom iz prvog dopunjuju svoje stečeno znanje i obnavljaju ga. Prvaci se ugledaju na svoje starije prijatelje, a učenici drugih razreda vode brigu i pomažu mlađim prijateljima, što je izuzetno dobro, to se pokazalo i u vrtićima s mješovitim grupama. »Kod upisa nismo imali nikakvih problema zbog kombiniranog odjela. Roditelji su bili sigurni da žele da njihovo dijete pohađa nastavu na hrvatskom jeziku i to je bilo dovoljno. Kasnije

se pokazalo da djeca time ništa ne gube, naprotiv, postižu i više. Za mene, kao roditelja budućeg prvaka, to nije razlog da se dijete ne upiše u hrvatski odjel, jer kombinirani odjel nije ništa loše. U školi postoje i srpski odjeli i mi imamo divan odnos. Kako međusobno mi kolege, tako i djeca. Oni se skupa igraju i družu. Ne odvajamo se od druge djece, nego naprotiv sve radimo skupa. Sve aktivnosti organiziramo skupa za svu djecu i nema odvajanja. Kad god je meni potrebna zamjena, zamjenjuje me učiteljica iz srpskog odjela ili obrnuto, što je dodatni dokaz da djeca nisu izdvojena ili prozivana«, kaže *Sanja Dulić*.

Roditeljima je na početku bilo ponuđeno da biraju hoće li njihova djeca pohađati građanski odgoj ili vjeronauka. U ovom slučaju, kako nam je učiteljica rekla, sva djeca idu na vjeronauka. Vjeronauka im predaje *Zorica Bašić Palković*. Pokraj toga imaju izborni predmet, koji nije obavezan – slamarstvo. Ovaj predmet imaju djeca prvih razreda, pa tako iz hrvatskog odjela ovaj predmet pohađaju četiri djeteta, točnije svi, a iz srpskog odjela dva učenika.

Uz učenje tehnike rada sa slamom djeca ovdje uče i običaje i kulturu našeg naroda, posebno običaje vezane za Dužijancu. S njima radi *Jozefina Skenderović*. Kako nam je kazala učiteljica, djeca su ovim predmetom oduševljenja i rado ga posjećuju. To je jedna od novina u ovoj reformi školstva, da učitelj može ponuditi roditeljima ono što vidi da je potrebno i da interesira djecu. Na roditeljima je da odluče što žele i što ne žele. To je vrijednost ove reforme. Neki od roditelja, koji imaju svoju djecu već u drugom (kombiniranom) razredu, odlučili su se da će i svoje mlađe dijete upisati u hrvatski odjel, bez obzira na broj i hoće li ono ponovno biti kombinirani odjel ili ne, što je dobar pokazatelj.

Željka Cvijanov



U Osnovnoj školi »Pionir« u Starom Žedniku

Postoji zanimanje za hrvatski jezik

Prostora u školi ima dosta i tu nema nikakvog problema da se otvori odjel na hrvatskom jeziku, ali ta odluka je na roditeljima i ako bude dovoljan broj djece, odjela će biti

Osnovna škola »Pionir« nalazi se u Starom Žedniku, dvadesetak kilometara južno od Subotice. Kao i u drugim školama, ovdje je u tijeku upis prvaka u prve razrede. O upisu smo razgovarali s ravnateljicom ove škole *Sonjom Neorčić*, kao i s pedagoginjom *Slavicom Otašević*.

Možda je ova škola posebna po tome što se u okviru zgrade nalazi i predškolska ustanova, točnije vrtić, te se točno zna, koliko će prvaka biti. Kako nam je pedagogi-

nja rekla, imaju 19 mališana koji će biti budući prvaci.

UPIS JOŠ TRAJE: Sve pripreme oko upisa se događaju u okviru zgrade, te se prvo vrši testiranje, zatim djeca imaju pripremu za školu. Vodi se briga i o eventualnim problemima koji postoje. U slučaju da ima nekakvih problema, oni se još mogu rješavati tijekom ljeta, tako da djeca odu pripremljena u školu.

Na roditeljskom sastanku roditeljima je objašnjeno i pokazano sve potrebno za upis. Djeca, točnije roditelji, imaju mogućnost da biraju žele li nastavu pohađati na srpskom ili hrvatskom jeziku. Do sada u ovoj školi nije otvoren odjel na hrvatskom jeziku. Kako nam je pedagoginja Slavica Otašević kazala, kod roditelja postoji strah oko budućnosti tih odjela. Postojao je odjel na mađarskom nastavnom jeziku, no, radi izuzetno malog broja djece ovaj odjel se ugasio. Kako nam je ravnateljica ove škole Sonja Neorčić kazala, prostora ima dosta i tu ne postoji nikakav problem da se otvori odjel na hrvatskom jeziku, ali ta odluka je na roditeljima i ako bude dovoljan broj djece, odjela će biti.

Roditeljima, kao i u drugim školama, ponuđeno je da biraju hoće li njihovo dijete pohađati vjeronauk ili građanski odgoj, također im je ponuđena mogućnost učenja

mađarskog jezika kao jezika društvene sredine i hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Učenici prvog, drugog i trećeg razreda imaju ovakav plan i program. Za ovu godinu, kako nam je rekla ravnateljica škole Sonja Neorčić, još je rano govoriti o tome hoće li biti hrvatskih odjela ili ne. Za sada, kako nam je rečeno, ima više zainteresiranih za hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, nego onih koji žele pohađati nastavu na hrvatskom jeziku. Svi, koji još uvijek nisu upisali dijete u prve razrede, to mogu učiniti do 31. svibnja.

ZAPAZENI REZULTATI: Učenici u žedničkoj osnovnoj školi su aktivni i marljivi, a to se može vidjeti po po uređenom školskom dvorištu i postignutim rezultatima. Kako nam je ravnateljica rekla, postignuti su brojni rezultati koji zaslužuju pohvalu. Djeca sudjeluju na raznim festivalima i natjecanjima. Neki su postigli zapažene rezultate. *Nataša Prčić*, učenica petog razreda, osvojila je drugo mjesto na Međunarodnom festivalu likovnog dječjeg stvaralaštva, na temu »Željeznica očima djece« i ovih dana se sprema na nagradno putovanje u Poljsku. Tu su još mnogobrojne nagrade na općinskim i okružnim takmičenjima.

Željka Cvijanov



Sonja Neorčić

VIJESTI

Posjet izaslanstva Slovenije

Predsjednik Izvršnog odbora SO Subotica *Árpád Papp* je u petak, 14. svibnja, u Gradskoj kući primio izaslanstvo Parlamenta Republike Slovenije koja je boravila u Subotici u posjetu slovenskoj dijaspori kao gost Udruge Slovenaca »Triglav«.

Sastanku je prisustvovao i prvi tajnik ambasade Republike Slovenije u Beogradu *Jožef Dajčman* kao i predsjednica udruge Slovenaca *Ružica Žnidaršič Kovač* sa suradnicima. Gosti su se upoznali s aktivnostima i radom slovenske dijaspore u ovoj općini. Izrazili su nadu da će novoformirana udruga značajno pridonijeti približavanju dvije države. *Árpád Papp* je iznio kako lokalna samouprava Subotice u okvirima svojih mogućnosti pomaže rad ove udruge i kako radi na poboljšavanju uvjeta života svih manjinskih zajednica u ovoj regiji. Isto tako je predsjednik Izvršnog odbora izrazio nadu kako će i ovaj posjet pridonijeti tome da se poveća šanse ulaganja slovenskog gospodarstva u subotičkoj općini.

Dvije sjednice SO

Subotički parlament će sljedećega tjedna zasjedati dva puta, 25. i 28. svibnja. Na drugoj će sjednici gost biti predsjednik republičke skupštine *Predrag Marković* koji će neposredno prije biti u službenom posjetu mađarskom parlamentu.

Novi načelnik okruga

Odlukom Vlade Republike Srbije od 10. svibnja, dužnost načelnika Sjeverno-bačkog okruga službeno je preuzeo pravnik *Zoran Prčić*. On je na ovoj dužnosti naslijedio dosadašnjeg načelnika *Dragana Rokvića*.

Predlaganje kandidata za zvanja i priznanja SO

Komisija za dodjelu zvanja i priznanja Skupštine općine Subotica objavljuje javni poziv za učešće u predlaganju građana i organizacija na teritoriju naše općine, za dodjelu zvanja Počasni građanin i priznanja Pro urbe. Zvanje Počasni građanin dodjeljuje se za istaknuto i trajno životno djelo u oblasti znanosti, privrede, umjetnosti, obrazovanja i odgoja, kao i za rezultate postignute u javnom životu i razvoju kulturnog stvaralaštva i to fizičkim osobama koje su svojim djelima i pridonijela podizanju ugleda grada u zemlji i inozemstvu. Priznanje Pro urbe dodjeljuje se pravnim i fizičkim osobama, kao i drugim organizacijama i to za istaknute znanstvene, kulturne i umjetničke aktivnosti, tj. za značajnu djelatnost u obrazovanju, komunalnoj, socijalnoj,

Općinski uslužni centar

U Subotici je 13. svibnja predstavljen Općinski uslužni centar. Kako stoji na web stranici koju priprema i održava lokalna samouprava, Općinski uslužni centar je rezultat napora uložених od strane lokalne samouprave u cilju poboljšanja odnosa između općine i građana. Uslužni centar je mjesto u zgradi općine gdje građani mogu dobiti sve potrebne informacije koje su iz domena nadležnosti i opisa poslova lokalne vlasti. Centar predstavlja resurs koji pomaže građanima da riješe probleme vezane za usluge lokalne samouprave, podnošenje žalbi i davanje primjedbi i sugestija. Misija uslužnog centra je da građane informira o općini, učini usluge transparentnijim i efikasnijim, i da od građana prikupi informacije kako bi se rad općine poboljšao.

Cilj projekta je da Općina Subotica iz vlastitih sredstava i uz pomoć partnerskih organizacija Development Alternatives Inc. (DAI) i America's Development Foundation (ADF) u okviru Programa za reformu lokalne samouprave u Srbiji i Revitalizacija društva putem demokratskog djelovanja koje financira USAID realizira projekt opremanja i otvaranja Općinskog uslužnog centra.



zdravstvenoj, privrednoj oblasti, kao i onima koji su svojim radom pridonijeli većem stupnju razvoja javnog reda i mira i osobama koje su svojim sportskim i drugim rezultatima pronijele slavu svog grada i općine. Pismene prijedloge s obrazloženjem i drugim priložima poslati ili predati Skupštini općine Subotica, Trg Slobode 1, s naznakom »Za komisiju za dodjelu zvanja i priznanja«, i to do kraja ovog mjeseca.

Dokumentacija za povraćaj imovine

Zakon o povraćaju imovine će najvjerojatnije stupiti na snagu prije rujna 2004-te godine. Subotičko udruženje obavještava građane Đurđina, čija je imovina oduzeta, a nalazi se u Poljoprivrednom kombinatu »Nova Brazda« u Đurđinu, da prikupe sve potrebne podatke koji sadrže: presudu na osnovu koje je oduzeta imovina, dokaz o identifikaciji parcela, koji se može uzeti u katastru na II katu Stare Gradske Kuće i izvod iz matične knjige potražioca ili nasljednika i pošalju na adresu Agencija za privatiza-

ciju, Beograd, Terazije broj 23. za *Andriju Popova*, pomoćnika ministra za privatizaciju. Iz udruženja podsjećaju da treba slati samo fotokopije dokumenata, jer se originali ne vraćaju, kao i da se pisma šalju s povratnicom kako bi postojao dokaz o pošiljci. Sve dodatne informacije mogu se dobiti u subotičkom udruženju na telefon 757-059, od predsjednika udruženja *Josipa Sekelja*.

Uspješni pronalasci

Elektrotehničar *Rudolf Vojnić Tunić* je poslije osvojene posebne povelje Ministarstva znanosti Republike Mađarske na izložbi Genius 2004 u Budimpešti, osvojio na beogradskom Sajmu tehnike koji se održao od 10. do 14. svibnja Pupinovu zlatnu medalju i diplomu Mihajla Pupina, a sve za tri pronalaska. Riječ je o tri magnetno slojna proizvoda, odnosno pomagala, koji uspješno rješavaju problem visokog tlaka, potpomažu izumiranje tumoroznog tkiva u jetri, te omogućavaju lakšu oplodnju žena. Neki od pronalazaka su se uspješno dokazali u petomječnoj primjeni u Institutu Srijemska Kamenica, a uspješnost liječenja steriliteta kao svoju potvrdu ima 106 rođenih beba u Srbiji pri čijoj su oplodnji korišteni ti magneti. Njihova cijena je 30 eura a za više informacija zainteresirani se mogu javiti izumitelju Rudolfu Vojnić Tunić čiji su brojevi telefona 562-226 i 063/7765855.

Nastavljaju se sanacije kolnika

Na temelju programa Fonda za izgradnju općine Subotica, do sada je urađeno saniranje udarnih rupa na Čantavirskom, Biko-vačkom i kružnom putu za Palić. U gradu je popunjeno oko tisuću četvornih metara rupa na cestama i to uglavnom na pravcima gradskog prometa. U planu je da se saniranje kolnika završi do kraja ovog mjeseca, a u lipnju započne značajnije rekonstrukcije pojedinih prometnica ovisnosti od raspoloživih sredstava.

Povećava se premija osiguranja

Općinska Udruga umirovljenika obavještava članove koji su sklopili ugovor o osiguranju za slučaj smrti i trajnog invaliditeta da je od 24. travnja povećana mjesečna premija za osiguranje. Naknada za trajni invaliditet povećana je s 50.000 na 60.000 dinara, tako da je iznos mjesečne premije 70 dinara. Za ovu će sumu, znači, mjesečni mirovinski čekovi biti manji.



Sajam knjiga

U ponedjeljak je otvoren 4. Sajam knjiga u Subotici u organizaciji ortačkog društva TELOS. I ove godine Sajam se održava na Trgu Slobode oko Zelene fontane, a predstaviti će se 30 najznačajnijih izdavačkih kuća iz zemlje. Knjige će se prodavati s popustima i do 50 posto. Štandovi će do nedjelje, 23. svibnja biti otvoreni od 10 do 20 sati.

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu



RADIO SUBOTICA

24000 Subotica

Put Jovana Mikića 12

Tel: 024/55-22-00

Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku

- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku

- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa

- Večernji dnevnik

- Agencijske vijesti iz zemlje

- Agencijske vijesti iz RH

19,30 h

»Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)

»Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)

»Razgovor s povodom« (utorkom)

»Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

Vjerska emisija (petkom)

20,00 h

»Čarolije trpeze« (ponedjeljkom)

»Iz hrvatske povijesti« (utorkom)

»Putokazi« (srijedom)

»Rock vremeplov« (četvrtkom)

20,30 h

- Vijesti dana

- Pripovijetka Balinta Vujkova

- Hitovi hrvatskih izvođača

- Minute za ljubitelje jazz-a (petkom)

Uz blagdan sv. Ivana Nepomuka

Oj Gibarcu ne bih te volio, da se nisam u tebi rodio

POGANOVCI – Ovi nostalgичni stihovi, koje smo u ariji bečarca, drumarca ili svatovca pjevali u raznim prigodama i kad god bi stigli, motaju mi se danas po glavi, negdje prije podneva, dok vlč. *Željko Zuanović* prikazuje svečanu euharistiju u Crkvi sv. Ivana Nepomuka u Poganovcima nedaleko Osijeka, selu gdje danas živi pedesetak obitelji Gibarčana i gdje je u jesen 2000. biskup đakovački i srijemski *msgr. Marin Srakić* blagoslovio novosagrađenu katoličku crkvu posvećenu svecu kojega su Gibarčani štovali i u rodnome Gibarcu i to još od konca 17. stoljeća.

ni biti. Malo pitomo seoce na blagim padinama Fruške Gore danas nastanjuju neki drugi ljudi, s drugom kulturom i drugim običajima i ništa više nije kao prije. Naši su preci tu svili svoja gnijezda prije petsto, šesto a možda i više godina, jer prema *Antunu Jarmu*, prva je katolička župa u Gibarcu osnovana još davne 1332. godine, obnavljana u 15, 17, i 18. stoljeću, a na temeljima stare crkve, drvetom građene, položen je kamen temeljac za novu Crkvu sv. Ivana Nepomuka 1801. godine i gradnja je potrajala sve do 1810. I tako sve do agresije na Republiku Hrvatsku, kada su Gi-

mrtvih, dok njegova suputnica Ursula želi ostati jer tu je rodila sina. U posljednjih desetak godina, ovdje je umrlo pa je i popano, pedesetak naših Gibarčana, u mjestima koja su nastanili, ali je istovremeno rođeno sedamdesetak, osamdesetak mališana, ali samo uvjetno rečeno Gibarčana, jer to su danas mali Zagrepčani, Osječani, Našičani, Slatinčani i sl.

Sjetim se kirbaja, kako se ne bih sjetio, kaže *Slavko Martinović*, koji je danas s obitelji u Petrinji. Gosti su dolazili još uoči kirbaja, a odlazili na pojutarje. Gibarački kirbaj obično bude kišoviti, proljeće je, ali kad bi bilo lijepo vrijeme, gosti bi dolazili zapregama, konji upasani, sersani, kola ofarbana, federsicevi, obojčići, pjesma, naša Šokačka. Najprije fruštuk, pa onda svi u crkvu na misu, a poslije kući na ručak. Naša kuća u centru sela, ispred kuće vašardžije, liciteri, alvadžije, ringišpil. Poslije ručka svi na nogomet, a uvečer u Dom na igranku. Sviraju Boža i Mata, Šolda i Mića i Puh pa do neko doba, a poslije se pjesma nastavi kod kuće. E, to su bila vremena. Danas, ovdje u Petrinji slavimo kirbaj na blagdan Sv. Lovre pa se ujedno podsjetimo i dana kada smo protjerani iz našega Gibarca. Kad su upali u selo s puškama i mržnjom koja je bila tako gusta da si je mogao sjeći. »Za deset minuta svi van, marš u Lepu vašu«. Danas je u Gibarcu ostalo još tridesetak obitelji, a vlč. *Berislav Petrović* je za blagdan Sveta tri kralja blagoslovio 28 kuća. To je slika Gibarca danas.

Sada, kada u Gibarac možemo bez viza, odemo s vremena na vrijeme, obidemo rodbinu i groblje, uredimo grobove, izmolimo Očenaš i zapalimo svijeće, odnesemo svježi cvijetak za naše najmilije. Navečer, hitamo nazad, idemo kući.

Slavko Žebić



Gibarčani u Zagrebu

SJEĆANJE NA KIRBAJ: Legenda kaže da je *Ivan Nepomuk*, rođen u Češkoj 1350. godine, postao svećenikom Praške nadbiskupije a 1389. godine i generalnim vikarom, došao u sukob s aktualnim češkim kraljem *Vačlavom*, jer nije pristao da oda tajnu kraljičine ispovijedi. Kralj ga je dao na muke, pa kada ni to nije pomoglo, bacili su ga vezana s mosta u Vltavu. Stradao je jer je šutio.

Šest stoljeća kasnije i Gibarčani su za malo doživjeli sudbinu svog sveca zaštitnika. Stradali su zato što su šutjeli. Stradali su pred naletom agresije samo zato što su Hrvati i katolici i zasigurno bi i završili poput sveca zaštitnika da se nisu odlučili na seljenje. Teška srca, jer kako da ratar napusti plodni atar nabrekao od plodova jeseni u kojemu su se kukuruzi zlatom zlatili, pa ga vjerojatno otuda i danas diljem Europe i svijeta zovu žutim zlatom.

E, toga sam se Gibarca sjetio danas u podne, na blagdan sv. Ivana Nepomuka, sjećajući se kirbaja u Gibarcu, mnoštva gostiju i prepune crkve, bogate trpeza i bijelog gibaračkog vina. Ali Gibarca, kakvim ga pamtim, više nema. I neće ga

barčani raseljeni diljem Lijepe naše, pa i diljem svijeta.

GDJE JE KUĆA: Migracija je bilo i biti će ih, ali nama je naša najteža, najbrutalnija, najbolnija. Bježalo se pred ratovima, bolestima, prirodnim kataklizmama, a nama je evo, naudilo ludilo jednoumlja, tako poznato, ne samo u nas, nametanje volje drugomu po svaku cijenu, milom ili silom, zbog čega smo danas raseljeni u 66 gradova i sela diljem Hrvatske a ima nas diljem Europe, u Americi, Australiji. Najviše nas je u Slavoniji, jer smo tu neka ko svoj na svome, što samo potvrđuje tezu, ne može Šokac bez Šokadije. Tu smo već desetak i više godina, tu puštamo korijenje, ispunjavamo uvjete iz čuvene Markesove dvojbe, iliti dvojbe junaka njegova romana *Sto godina s amoće*. Hose Arkadio Buendia tvrdi da čovjek nije ni otkud ako tu nema svojih



Gibarčanke u dvorani »Lisinski«

Burna sjednica Skupštine Općine Apatin

Smijenjen dio čelništva

*U lošu skupštinsku atmosferu, na žalost Sonćana, uklopili su se i pojedini zastupnici iz ovog sela * Kako razumjeti zastupnika koji kaže da se ponosi time što je Hrvat, što će nam hrvatski, mi živimo u Srbiji*

APATIN – Burna sjednica Skupštine Općine Apatin održana 14. svibnja pod predsjedavanjem *Milana Dražića* pokazala je svu nemoć zdravog razuma, koji je izgubio bitku (da li i rat?) s međustranačkim razračunavanjima i prepucavanjima. Žalostno je bilo slušati sve izgovoreno za skupštinskom govornicom. Sve ono ružno, što smo vidjeli u TV-prijenosima zasjedanja Skupštine Srbije, reflektiralo se i na međustranačke odnose i ponašanje zastupnika na općinskoj razini.

Na žalost i sramotu zastupnika najvišeg općinskog tijela ovu sjednicu Skupštine izravno je prenosio Radio Apatin, tako da su građani ove općine bili u prigodi ocijeniti kulturu, staloženost, razloženost i rad u interesu građana. Samo, za sav ovaj, možemo reći, cirkus ne postoji prijelazna ocjena. Bili smo svjedoci povišenih tonova, najblaže rečeno prijetnji, dobacivanja, podsmijeha, pa čak i psovki i pokušaja razračunavanja šakačkim argumentima.

SMJENE BEZ ARGUMENTA: Jedina točka dnevnoga reda – izglasavanje nepovjerenja dopredsjedniku i tajniku SO Apatin, a na inicijativu petnaestorice zastupni-

ka – članova SPS-a, jednog iz SRS-a i jednog iz DSS-a – bila je, vjerojatno, poligon za oprobavanje snaga prije dolazećih lokalnih izbora. Socijalisti su dokazali da su još uvijek nezaobilazan čimbenik u apatinskoj politici. Što su inicirali, to su i uradili. Dopredsjednik SO *Rade Medić* »skinut« je s točno 22 glasa, koliko je potrebno za kvalificiranu većinu. Tajnik SO *Dragan Arsić* te predsjednik Izvršnog odbora SO *Saša Dobrijević* dali su neopozive ostavke na svoje dužnosti. U cijeloj ovoj priči razum je bio u drugom planu, nije se čuo niti jedan valjan argument za i protiv obnašanja dužnosti imenovanih. Pojedini zastupnici koristili su skupštinsku govornicu za pljuvanje po zastupnicima iz »protivničkih« stranaka, palo je puno teških riječi, ali nitko nije iznio baš ni jedan valjan argument za opoziv navedenih dužnosnika, osim onih općih, da su oni članovi »najmanje stranke, a imaju najveću vlast«. Nitko im nije uspio osporiti rezultate troipolgodisnjeg rada, čak nije ni pokušao.

UZ PLJESAK SOCIJALISTA: U ovu atmosferu, na žalost Sonćana, uklopili su se i pojedini zastupnici iz ovog sela. Kako razumjeti zastupnika koji kaže da se ponosi time što je Hrvat, a potom nas obavijesti da je zbog stranačke discipline bio potpisnik inicijative za proglašenje *Radovana*

Karadžića i *Ratka Mladića* počasnim građanima Apatina, te da je glasovao protiv uporabe jezika nacionalnih manjina u Općini Apatin, uz opasku – što će nam hrvatski, mi živimo u Srbiji. S govornice je pobrao pljesak socijalista, radikala i pojedinaca iz marginalnih stranaka pitanjem – zbog čega su se Srbi plašili inicijative za proglašenje imenovanih počasnim građanima, ako se nije bojao on, kao Hrvat. Svojedobno je i *Mihajl Kertes* pobrao poene u stranci izjavom srodne naravi.

Ovakve pojave su moguće u sustavu glasovanja kojeg omogućava aktualni izborni zakon. Za vrijeme svoje vlasti stranke DOS-a nisu iskoristile mogućnost da bar taj zakon uredi po mjeri glasača, a ne stranaka. Ovako se dešava da se na izborima pojavi kandidat s imenom i prezimenom koje je u selu na dosta visokoj cijeni. Žitelji glasuju za njega, nadajući se da će zastupati interese sela. No, ne biva tako. Iza-



Panorama Apatina

Smijenjen i somborski gradonačelnik

Prošloga tjedna smijenjen je i predsjednik Skupštine općine Sombor *Jovan Vujičić*, član Demokratske stranke, a predlagatelj te smjene izjavio je kako »uvodno obrazloženje nije potrebno, jer je u javnosti o tome bilo dovoljno riječi«.

brani zastupnik postaje disciplinirani glasač svoje stranke, čak i po cijenu da glasu je za odluke suprotne interesima sela, koje je glasovalo za njega. Zar ne bi bilo poštenije da glasujemo za stranke, pa da onda same stranke za zastupnike daju svoje najsposobnije kadrove? Tako se nitko ne bi mogao skrivati iza cijenjenog imena i famozne »grupe građana«. Doista bi sve bilo – pošteno.

Ivan Andrašić

Premijera Dramske grupe »Pčelica«

SOMBOR – Članovi Dramske grupe »Pčelica« Hrvatskog kulturno umjetničkog društva »Vladimir Nazor« premijerno su 18. svibnja u Hrvatskom domu u Somboru izveli scensko-muzičku igru »Igramo se kazališta« čija je autorica i redateljica *Marija Šeremešić*, pročelnica Dramskog odjela.

Osim pučke scene Društva koju čine mladi glumci amateri, postoji i dječja skupina »Pčelica« koja djeluje četiri godine i priprema programe za prigodne svečanosti i blagdane za publiku nižih razreda osnovne škole. Ovi mladi glumci surađuju i u listu »Miroljub« što ga izdaje Društvo, te su uspješno sudjelovali i na smotrama recitatora.

»Do sada smo radili bajke, zatim predstave vezane za blagdane, a sada smo poželjeli uraditi nešto suvremeno. Stoga sam odlučila napraviti scensko-muzički kolaž od stihova hrvatskih književnika. Predstava traje 35 minuta i namijenjena je djeci od 5 do 11 godina, a u predstavi sudjeluje 9 glumaca. Ovom scensko-muzičkom igrom smo sudjelovali na općinskoj i zonskoj smotri dramskog stvaralaštva. Igrat ćemo je za građanstvo, te za škole u Somboru« – kaže o premijeri redateljica *Marija Šeremešić*.

Novi vandalizam u Bačkom Monoštoru

Porušeno dvadesetak spomenika

BAČKI MONOŠTOR – Nemio događaj od prije više mjeseci na mjesnom groblju u Bačkom Monoštoru kod Sombora, kada su još uvijek nepoznati izgređnici porušili 22 nadgrobna spomenika, još se nije ni zaboravio a zabilježen je novi ništa manji po posljedicama. Prema podacima odgovornih u Mjesnoj zajednici opet je porušeno ili izlomljeno dvadesetak spomenika i pričinjena velika materijalna šteta. Najnoviji incident oštro su osudili Savjet MZ u Bačkom Monoštoru, kao i političke stranke iz mjesta, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Demokratska stranka, Demokratska stranka Srbije, G17 plus i Liga socijaldemokrata Vojvodine.

A. R.

Dukati s ravnice u Čakovcu

Druženje uz bogat program

»Ovakve goste, ovakvo druženje i ovakve sadržaje još nikada nismo imali«

Zahvaljujući programu »Dukati s ravnice« kojeg je podržala Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba, uspostavljeni su kontakti i suradnja HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora i KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora sa KDU »Veseli Međimurci« iz Čakovca te s poglavarstvom grada Čakovca u Republici Hrvatskoj. Realizacija ove suradnje ostvarena je 7. 8. i 9. svibnja 2004. godine kada je na put krenulo 55 članova ove dvije naše udruge. Tijekom brojnih aktivnosti što su se odvijale u ova tri dana, goste su dočekivali i s njima boravili gradonačelnik Čakovca *Branko Šalamon*, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika *Nikola Jelinčić*, *Mrvoje Salopek* sa suradnicima *Marijom Hećimović*, stručnom suradnicom u Odjelu za hrvatske autohtone manjine te *Srebrenkom Šeravić* iz Odjela za folklor.

Smještaj svih sudionika ovog putovanja bio je osiguran kod ljubaznih domaćina ovog lijepog grada.

DVOR ZRINSKIH: Već u prvim popodnevnim satima domaćini su svoje goste pozveli u razgledanje Čakovca, tog kulturnog, upravnog i gospodarskog središta Međimurja s nešto više od 16.000 stanovnika. Grad, koji se prvi put spominje još davne 1328. godine, a u čijem su centralnom dijelu grofovi Zrinski i drugi velikaši između XVI. i XVIII. stoljeća podigli veliku tvrđavu opasanu opkopom i zidinama od opeka. Unutar ovih zidina dominiraju Stari i Novi dvor Zrinskih. Uz veliko interesiranje gostiju domaćini su nastojali, da

ih što bolje upoznaju s osnovnim znamenitostima grada i njegove okolice te s običajima žitelja Međimurja.

Drugi dan boravka, s programskog gledišta, bio je udarni. U prijedopodnevnim satima aktivnost se odvijala u Katoličkom centru.

O HRVATIMA U BAČKOJ: Osnovno predavanje o »Životu i kulturi Hrvata Bačke« održao je *mr. sc. Matija Đanić*, profesor. Uz CD projiciranje 40 prigodnih karata, tabela i fotografija, nastojao je upoznati prisutne s prostorom i podjelom Vojvodine na njene tri prirodne cjeline. Posebna je pažnja ukazana na kretanje stanovništva tijekom minulih stoljeća – velikih seoba i kolonizacija. Kako je istaknuo, ovo je područje od davnina, prema nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti svog pučanstva, bilo veoma šaroliko i imalo ono pravo »Bačko obilježje«. Somboru i njegovoj okolini posvećena je posebna pozornost. Fotografijama je dočaran lik grada – njegove najvažnije građevine, njihov stil, namjena i slično. Predstavljen je i izgled obične gradske periferije, te izgled i funkcije salaša. Na kraju date su i karakteristike narodnih nošnji dvije grane hrvatskog naroda – Bunjevaca i Šokaca s njihovim osnovnim odlikama. U sklopu ovog prijedopodnevnog programa *Anja Ivakić*, učenica VIII. razreda osnovne škole iz Bačkog Monoštora, veoma je uspješno održala svoj klavirski koncert što je publika burnim pljeskom nagradila.

LIKOVNA IZLOŽBA: Prostorije ovog

Centra poslužile su i za organiziranje izložbe likovnih radova članova HKUD »Vladimir Nazor« pod nazivom »Dukati s ravnice u Čakovcu«. Ukupno je predstavljeno 35 djela naših aktivista *Cecilije Miler* (akvareli na svili), *Martina Šeremešića*, kao i radovi drugih članova što se nalaze u fondu Društva, a nastali su u kolonijama »Colorit«. Ovu postavku u prisustvu brojnih posjetitelja i zvaničnika otvorila je autorica izložbe *Cecilija Miler*. Prijatan ambijent i dobar odabir izložaka pobudio je interes publike, te je odlučeno da postavka ostane otvorena sljedećih deset dana.



CJELOVEČERNJI PROGRAM: Pri kraju ovog prijedopodnevnog programa održan je i prigodan domjenak s bačkim specijalitetima. Naše vrijedne domaćice i domaćini pripremili su lijepu ponudu bogatog sadržaja suhomesnatih proizvoda, sirova, raznovrsnih kolača te domaćih napitaka. Sudionici kulturno-umjetničkog programa predstavili su se mještanima na gradskom trgu, kako bi ih i time podsjetili na aktivnosti koje će tijekom večernjih sati moći pratiti. Cjelovečernji koncert održan je u svečanoj dvorani Centra za kulturu, uz prisustvo oko 200 posjetitelja, te čelnike Općine Čakovec, Hrvatske matice iseljenika, mjesne crkve, potpredsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća, te predsjednike i predstavnike sva tri društva čiji članovi sudjeluju u ovoj svečanosti.

Dobro zamišljen, savjesno pripremljen, sadržajno veoma bogat i raznovrsan, program je pobudio veliko interesiranje posjetitelja, koji su sve nastupe nagradili burnim pljeskom. Lijepe, raznolike i interesantne narodne nošnje na svoj su način pobudile znatizeljnu ovog gledateljstva.

Zvuci tihe muzike i melodija »Kad ti dođem Sombore...« bio je znak za početak ove svečanosti i koncentraciju gledatelja na sadržaje koji su uslijedili. Članovi muzičke, folklorne i recitatorske sekcije HKUD »Vladimir Nazor« obučeni u bu-



njevačke, a kasnije i posavske narodne nošnje, dočarali su glazbom i plesom svoj zavičaj. Prigodno odabrani stihovi činili su dobru osnovu nastupajućoj folklornoj točki. Plesna grupa je izvela splet bačkih igara, igre iz Posavine, a, podrazumijeva se, najviše je bilo bunjevačkih igara iz Sombora i njegove okolice. Članice KUDH »Bodrog« veoma su uspješno izvele niz izvornih pjesama svog zavičaja. Domaćini, članovi KDU »Veseli Međimurci«, predstavili su se svojim pjesmama i plesovima. Ova skupina od dvadeset plesača i osam tamburaša dočarala nam je, ovaj, nama prostorno ipak daleki kraj. Dobro uvježbana glazba ove udruge u svakom je slučaju rezultat upornog, sustavnog i savjesnog rada njihovog voditelja *Jadranka Milkovića*. Uspješnost folklorne grupe »Vladimir Nazor« rezultat je rada umjetničkog voditelja *Damira Šeremešića*, a izvedene pjesme pjevačke skupine »Bodrog« *Katice Pašić*, koja se posvetila starinskoj glazbi. I revija – predstavljanje bunjevačkih i šokačkih nošnji s brojnim detaljima bila je dio cjelovečernjeg programa.



U svečanom ambijentu Centra, vremenski ukomponirano u ukupnu aktivnost, naši predstavnici – predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« *Šima Raič* i predsjednik KUDH »Bodrog« i dopredsjednik HNV-a za Podunavlje *Stipan Šimunov* pozdravili su domaćine, zahvalili im se na gostoprimstvu te im uručili prigodne poklone. S druge strane gradonačelnik Čakovca *Branko Salamon* u ime Gradskog poglavarstva pozdravio je goste, poželio im ugodan boravak i dao prigodne poklone društvima. Predstavnici pak vojvodanskih društava pozvali su domaćine da uzvrate posjet te



na taj način bolje upoznaju krajeve u kojima njihovi sunarodnjaci žive. Za uspješno osmišljen cjelovečernji program najveću zaslugu ima prava entuzijistica i izvrsna voditeljica *Marija Šeremešić*.

Pjesmom i plesom »Kolo igra, tamburica svira« te završnim riječima – nekom vrstom poruke – »Nek' se znade da Bunjevac živi« završen je ovaj cjelovečernji program. Ipak, upornim pljeskom gledatelja, ovaj završni čin još je dva puta ponovljen. Uz koktel, što je već prve večeri u Centru priređen za goste iz Vojvodine, poslije cjelovečernjeg koncerta u hotelu je priređena svečana večera, gdje je druženje gostiju i domaćina dugo trajalo.

NA SVETOJ MISI: Članovi KUD-ova prisustvovali su u nedjelju svečanoj sv. misi u župnoj Crkvi sv. Nikole u centru Čakovca građenoj između 1707. i 1728. godine. Njihov dostojanstven ulazak u prepunu crkvu, obućenih u svoje narodne nošnje, privukao je posebnu pozornost prisutnih vjernika. Svetu misu su služili svećenik i franjevac, gvardijan mjesnog samostana pater *Dragec Bedeničić* i župnik i dekan somborski vlč. *Josip Pekanović*. Pjevačka skupina KUDH »Bodrog« tijekom mise otpjevala je nekoliko pjesama, dok su članice HKUD »Vladimir Nazor«

nakon mise recitirale prigodne stihove. Uz riječi zahvalnosti za srdačan prijem, župnik i potpredsjednik HNV-a vlč. *Josip Pekanović* upoznao je vjernike ovoga mjesta s dolaskom Hrvata – Bunjevaca i Šokaca u podunavski prostor prije više od tri stotine godina. Riječi dobrodošlice uputio je i pater *Ilija Mijatović*, župnik ove župe. To su bile veoma tople riječi ljudskosti i kršćanske poruke. On je istakao kako su vjera, običaji i tradicija vrijednosti koje posebno moramo čuvati, jer se po njima i prepoznajemo. U ime ove Župe svakom KUD-u, kao i somborskom župniku, uručena je po jedna statua sv. Nikole.

I, na kraju, došlo je i vrijeme rastanka. Ispraćaj je bio iznad svih očekivanja. Tu se još uvijek pjevalo i plesalo, zahvaljivalo, a padale su i suze i poljupci. Jedna cijenjena osoba je kazala autoru ovih redaka: »Ovakve goste, ovakvo druženje i ovakve sadržaje još nikada nismo imali«. Ona naša poznata i nadaleko čuvena pjesma »Hej sa laši na sjeveru Bačke« zvučala je kao neki poziv ljubaznim domaćinima da ih uskoro očekujemo u našoj sredini – u prostranoj bačkoj ravnici, gdje su dobronamjerni gosti uvijek dobrodošli i srdačno prihvaćeni.

Matija Đanić

DialUp, Full i Day nalozi
Wireless internet
Izrada web prezentacija
Prodaja računara i opreme

DialUp, Full és Day üzemmód
Wireless internet
Web honlapok kidolgozása
Számítógép és alkatrészek árúsítása

SuOnline.NET

Trg Cara Jovana Nenada 15, Subotica. Tel/Fax: (024) 559-200

Problemi Sonte na dnevnom redu

Razum i međustranačka prepucavanja

SONTA - U četvrtak, 13. svibnja, održana je sjednica Savjeta MZ Sonta, pod predsjedanjem *Zvonka Tadijana*. Jednoglasno je usvojen zapisnik sa prethodne sjednice Savjeta, a potom je *Mičo Vidaković*, tajnik mjesne zajednice, izvijestio nazočne o izvršenim radovima u proteklom razdoblju i napomenuo da je poduzeto sve što je u nadležnosti MZ po pitanju komunalnih djelatnosti.

Jedno od najproblematičnijih pitanja, plac »Jamače«, u samom centru sela, koji se dijelom koristi kao stočna tržnica, a većim dijelom je zarastao u korov, postaje sve veće ruglo. Provjerom u katastarskoj službi općine Apatin, utvrđeno je da je vlasnik »Jamače« PPK »Sonta«, tako da MZ nema nikakve ingerencije nad tom parcelom. Uređena je i okolica groblja, a svim mještanima je dostavljena obavijest komunalne inspekcije općine Apatin o obvezi održavanja i čišćenja javnih površina i kanala za odvod atmosferskih voda. U vezi molbe žitelja Krajiške ulice za izgradnju nogostupa, Odjeljenju za urbanizam, stambeno-komunalne, građevinske i imovinsko-pravne poslove SO Apatin, 22. ožujka je poslat zahtjev za izradu akta o urbanističkim uvjetima, no odgovora još uvijek nema.

Potpisan je i ugovor za izgradnju vodovodne mreže u naselju »Medan«, prema kojem u financiranju radova sa po 50 posto sudjeluju SO Apatin i Kulturni centar Ro-

ma iz Subotice, s tim da su žitelji romskog naselja dužni izvesti radove na iskopu trase, izgraditi svako svoju šahtu i kupiti vodomjer. Izvode se i završni radovi na trafostanici, te VN i NN vodu u Mandinovci - ma, kao i na izgradnji nogostupa na Apatinskom putu. I jedna vijest koja će obradovati sončanske umirovljenike, koji su prinuđeni putovati u Apatin radi podizanja mirovina: potpisan je ugovor o izdavanju u zakup poslovnog prostora u prizemlju zgrade MZ, za potrebe Panonske banke. Filijala banke će otpočeti s radom odmah nakon uvođenja centralnog računara. Tako će Sonta ponovo imati »svoju« banku. U nastavku sjednice donijete su još odluke o izgradnji NN mreže i štavljenju nekoliko uličnih svjetiljki na sjevernoj strani groblja, te rješavanju kritičnih točaka javne rasvjete, a sve to uz uvjet da MZ dobije za tu namjenu dodatna sredstva iz općinske proračunske rezerve, zatim o gradnji pomoćnih prostorija uz zgradu mjesnog vodovoda, o produžetku rada poljočuvarske službe, a odobrena su i tražena sredstva KPZH »Šokadija« i OKUD-u »Ivo Lola Ribar«. Kako DVD Sonta nije pod ingerencijom MZ, već Općinskog vatrogasnog saveza, njihov zahtjev je preusmjeren na ovu adresu.



Mičo Vidaković

Po pitanju neizglasavanja službene uporabe jezika nacionalnih manjina na području SO Apatin, Zvonko Tadijan, koji je i član IO SO Apatin, informirao je članove Savjeta o svim zbivanjima, uz napomenu da uopće nije u pitanju pravna regulativa, već međustranačka prepucavanja, što vjerojatno vodi ponovnoj čvrstoj centralizaciji. Javna rasprava o ovom pitanju trebala bi se inicirati na sljedećoj sjednici SO Apatin. Nadamo se da će prevladati razum i da ćemo početi primjenjivati važeće zakone ove države, a prestati sa međustranačkim razračunavanjima, najčešće na štetu svih nas.

I. Andrašić

Svečani blagoslov Centra »Sv. Mihael«

ODŽACI - U subotu, 15. svibnja u Odžacima je svečano blagoslovljen centar »Sv. Mihael«. Ovaj Centar je zamišljen da bude mjesto susretanja i zbližavanja pripadnika različitih vjera i nacija, što je vrlo značajno za tu i vjerom i nacijama mješovitu sredinu. Slavlje je započelo sv. misom koju je u župnoj crkvi predvodio subotički biskup *mons. Ivan Penzes*. S njim su suslavili domaćin župnik-arhiepiskop Podunavski *Jakob Pfeifer*, *Josef Hofmann*, župnik iz Harta (Bavarska), *o. Leopold Rochmes*, generalni vikar Beogradske nadbiskupije i generalni tajnik BK SCG koji je zastupao beogradskog nadbiskupa i metropolitu *mons. Stanislava Hočevara*. Suslavilo je još desetak svećenika subotičke biskupije. Na misi su bili i predstavnici drugih kršćanskih Crkva -

va. Episkopa bačkog *Irineja* zastupao je *o. Ostoja*, arhijerejski namjesnik iz Bačke Balanke, a bio je nazočan i *o. Goran*, mjesni paroh SPC; zatim *Samuel Vrbobsky* biskup evangeličke slovačke Crkve u SCG. Na misi koja je bila dvojezična (hrvatsko-njemački) pjevali su crkveni zbor iz Odžaka i zbor iz Pertesteina pod ravnanjem *Hansa Laubera*. U prigodnoj propovijedi biskup Penzes je čestitao Odžacima koji su združenim snagama pripadnika različitih vjeroispovijesti i pokrajinskih i mjesnih vlasti uz veliku pomoć darovatelji i dobročinitelja iz Njemačke podigli taj Centar koji će doprinositi zbližavanju kako na vjerskoj, tako i na nacionalnoj i ljudskoj osnovi.

Drugi dio slavlja bio je u samom centru »Sv. Mihael«. Centar je blagoslovio bi-

skup Penzes, nakon čega je župnik Jakob Pfeifer zahvalio svima koji su na bilo koji dali svoj doprinos da taj Centar može biti otvoren, osobito darovateljima iz Njemačke. Sljedili su pozdravni govori u kojima su se nazočnima obratili *o. Leopold* u ime beogradskog nadbiskupa, *o. Ostoja* u ime episkopa Irineja, zatim biskup Samuel u ime Evangeličke slovačke crkve. Nakon njih govorili su predstavnici pokrajinskih i mjesnih vlasti *Duško Radosavljević*, potpresjednik vojvođanske pokrajinske vlade i *Marija Šargač*, predsjednica SO Odžaci. Na kraju ovog drugog dijela govorili su darovatelji i dobročinitelji iz Njemačke *Hans Donhauser* iz Bavarske, *Franz Wesinger*, predstavnik udruženja sv. Gerharta te *Hans Lauber*, inicijator cijelog projekta i njegov sin *Jakob*. Obojica su rođeni u Odžacima odakle su se iselili za vrijeme Drugog svjetskog rata.

A. A.

Kako je umirao moj narod (30.)

Kukujevcima i Gibarac poslije »Oluje«

Šestoga kolovoza 1995. godine proslavljena je sveta krizma u Šidu u devet sati, a u Kukujevcima u jedanaest sati prije podne. Svetu krizmu je predvodio vikar za Srijem Biskupije đakovačke i srijemske *msgr. Stjepan Miler*. U sve tri župe – Kukujevcima, Šidu i Gibarcu, bilo je 54 krizmanika.

Osmog i devetog kolovoza 1995. godine tijekom noći u dvije kuće obitelji *Salitrežić* u Kukujevcima u Ulici Stjepana Radića broj 33 i 35 upali su Srbi iz kninske krajine, maltretirali su starije osobe *Josu i Maru Salitrežić*, zatvorili su ih u jednu sobu u kući i nisu im dali van sve do jutro, zato da bi po drugom dijelu kuće mogli operirati i uzimati sve što im je bilo interesantno. Mladi bračni par *Salitrežić*, na broju 33. izbacili su iz kuće i uselili svoje obitelji.

ISELJAVANJE: Devetoga kolovoza, tijekom cijelog dana u Kukujevcima se ponavlja isto kao i s mladom obitelji *Salitrežić*: istjerivanja iz kuća, maltretiranja i prijetnje ubojstvom. Od domaćina Hrvata iznuda se novac i ostale vrijednosti, te ih se prinuđuje da mijenjaju svoje kuće i imanja s onima koji su pristigli ispred »Oluje«. Devetog kolovoza u Kukujevcima je više tih ljudi, jedan je rekao da je »sinoć došao s ratišta u Krajini«, prisilili su župnika *Beislava Petrovića*, pred kućom *Josipa Živanovića* u Ulici Matije Gupca 99, da izađe iz njegovog auta zajedno s dvije vjernice, da izvadi sve stvari iz auta. U autu su bile knjige matice župe Kukujevci, ciborij s Presvetim, mikrofoni s pojačalom iz crkve i njegove osobne stvari, i tražili su da auto preda njima, ne dozvoljavajući mu da uzme sa sobom matice, već da samo s osobnim stvarima napusti selo pješice prema drugoj župi – Gibarcu. Presveto je spašeno i nije dospjelo u njihove ruke, kao ni matice, koje je jedan Srbin, koji je prije doselio u Kukujevce, skupio i predao po noći jednoj kukujevačkoj vjernici, Hrvatici.

Devetog na deseti kolovoza, 1995. godine, u noći, počelo je oko dvadeset sati, i u Gibarcu se ponavlja ista slika. Naoružani vojnici i civili upadaju u kuće Hrvata, istjeruju ih van i useljavaju svoje obitelji i ro-

binu. Neke mlađe obitelji iz Gibarca, čim su čule što se događa u Kukujevcima, nisu ni dočekale istjerivanje, već su sjele u automobile natovarivši najnužnije, s djecom i pobjegle za Hrvatsku (oni koji su imali sređene osobne dokumente).

Desetog kolovoza 1995. godine pred SUP-om u Šidu veliki broj Hrvata, koji su istjerani iz svojih kuća, traže da milicija intervenira i da ih zaštiti. Tijekom prijepodneva istog dana stižu »specijalci« i počinju s intervencijama, istjerujući kninske Srbe iz kuća Hrvata. Mnogi Hrvati kad su se vratili u svoje kuće, napose Gibarčani, nalaze ih temeljito opljačkane i u velikom neredu. »Specijalci« istjerujući kninske Srbe iz hrvatskih kuća upućuju iste prema istoku Srbije. Neki su ostali u kućama Hrvata, jer su se već bili dogovorili s njima za zamjenu, dajući jedni drugima posjedovne listove i vlasničke papire.



GIBARAC BEZ HRVATA: Nakon teških dana s početka 1995. godine u Gibarcu je ostalo još četrdesetak obitelji. Tu se broje

»Ova (moja) knjiga je slika; riječju (i mojom), fotografijom (i mojom) i dokumentom (i mojim) satkanog dramatičnog i krvavog mozaika o stradanju (i mog) Naroda (i moje) i katoličke Crkve u koju je utkana (i moja) mala ljudska i svećenička sudbina, ali istovremeno (i manje) i slika moga stradanja, koje je utkano u sudbinu mog naroda i moje Crkve.«

Piše:
Marko Kljajić



oni koji su sami u kući, koji su u miješanim brakovima, i oni koji nisu imali veze s crkvom ni prije ovog posljednjeg rata. Za gibarački poluizgorjeli župni stan našlo se rješenje na taj način, što je jedan od izbjeglica, g. *Tatić*, sam ponudio da bi u taj stan uložio svoja sredstva, osposobio ga za stanovanje i koristio ga kroz sljedećih pet godina. Po isteku tog roka sve što je uloženo u obnovu stana ostaje Rkt. Župnom uredu. Valjano je sklopljen ugovor između spomenutog i Rkt. Župnog ureda Gibarac te je jedan primjerak ugovora priložen na adresu Vikarijata za Srijem, Biskupije đakovačke i srijemske pod brojem 221/1995. godine.

Na blagdan svetog Andrije Apostola, 30. studenog 1995. godine, u Gibarcu je nakon tri i pol mjeseca služena sveta misa, povodom klanjanja Presvetom oltarskom Sakramentu, koje na taj dan ima župa Gibarac. Poslije svete mise kratko se ostalo u molitvi, šutnji i pjesmi u čast Euharistijskom Spasitelju. Početkom prosinca 1995. godine u Gibarcu je bila vojska (VJ). Stanje se smirilo. Neke obitelji se spremaju za odlazak u Hrvatsku. Jedna ili dvije obitelji, koje imaju djecu, ostale su u Gibarcu. Druge su uglavnom starija domaćinstva ili samci, starci, odnosno starice. Crkva *Sv. Ivana Nepomuka* je netaknuta. ■

Kukujevčani

Niotkuda došli. I nikamo ne mogu otići. Vječni uz zemlju koja ih rađa, i koja ih prihvaća umorne. Mogu oni i otići. I odlazili su tjerani vjetrovima i olujama, podignuti u zrak kao najmanje zrno prašine u ljetnim sparinama, kad se prije kiše podignu vihuri... Kad se ptice razlete nad strništima. Kad sve živo traži zaklon i sigurnost.

Odlazili su oni na sve strane svijeta Gospodnjega. Ali u mislima i snovima.... U željama, u pjesmi i u plaču. U rođenjima i umiranjima... Nikad oni, nikad, nisu odlazili. Vezani za zemlju. Na njoj žive i umiru. Ljube je i bore se s njom, mekom i podatnom u proljeće, i tvrdom i ispucanom u ljetnim žegama...

I ne pitajte ih zato odakle su došli i zašto odlaze, ne nanosite bol onima koji su otišli, ne budite im dušu... Pustite je neka spava nad oranicama.

Ljubica Kolarić-Dumić
Stazama jutro - Rijeka 1995. godine

O djelu Antuna Karagića, pisca kazališnih komada i novela (4.)

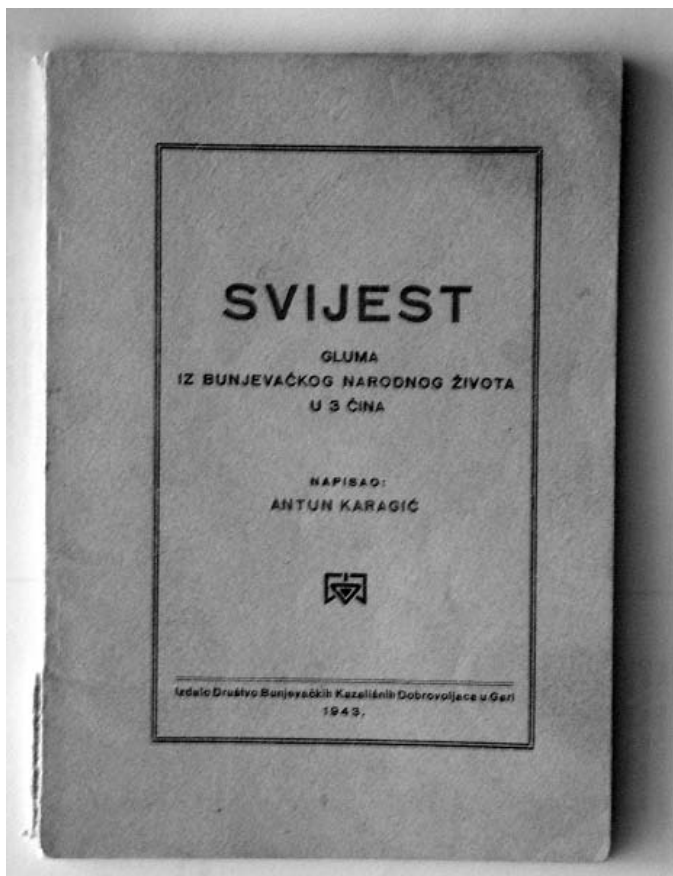
U konfliktima s Horthyjevim režimom

U njegovim djelima (igrokazima, novelama i publicistici) često dolazi do izražaja čuvanje starih tradicija, narodne nošnje, kao i isticanje nacionalne pripadnosti, da su Bunjevci Hrvati

Piše: Đuro Franković



Antun Karagić



»Svijest« je također naišla na pohvalu od strane kritike: »Sam pisac komada, inače marni suradnik Naših novina, g. Antun Karagić je naš najzaslužniji javni radnik uopće u majci domovini. Još prije 12 godina kao 17-godišnji mlađić g. Karagić je udario temelj našoj narodnoj kazališnoj glumi osnivanjem prvog bunjevačkog seoskog kazališnog društva u Mađarskoj. Ne dugo po njegovu primjeru i propagandi počela su se po svim našim selima osnivati društva kazališnih dobrovoljaca.«

Pokraj toga usredotočuje pozornost utemeljenju stalne kazališne družine, što se vidi iz same pozivnice: »Bunjevačka dobrovoljačka omladina u Gari priređuje u Locherovoj gostionici prigodom 10. godišnjice osnivanja prvoga dobrovoljnog društva na selu i u korist osnivanja stalnog seoskog kazališta drugi dan Uskrsa 14. travnja 1941. godine jubilarnu kazališnu predstavu.«

U PARTIZANIMA: Karagić 1940. godine bilježi: »Prožet velikim uspjehom naše prve kazališne predstave na selu, odlučio sam,

da odsele predajemo (priređujemo kazališne priredbe – opaska urednika) po svim našim selima Bajskog trokuta i uopće u Mađarskoj.«

Nije posustao nikada, ulaže velike napore, prodaje komad po komad zemlje, financira kazalište, piše za njega tekstove, režira ih, a s obzirom na slikarske sklonosti i scenski oprema.

Karagić je, kad je pisao ta djela, već bio u višegodišnjim konfliktima s Horthyjevim režimom. Godine 1941. je uhićen i interniran na neko vrijeme. Pri kraju Drugog svjetskog rata nalazi se među bačvanskim partizanima. Nakon 1945. godine sudjeluje u javnom životu Hrvata. Piše o neophodnom utemeljenju putujućeg kazališta. (San mu nije ostvaren sve do utemeljenja Hrvatskog kazališta u Pečuhu, naime u povodu 80. obljetnice rođenja Karagića ponovno su stavljeni na scenu njegovi igrokazi »Rastatkinja« i »Katica«.)

PROSVJETA U JEZIKU: Svoj književni rad ne prekida ni nakon rata, kada piše dramu u tri čina »Općinski načelnik«, koja možda ima najviše od onog čemu je Karagić kao čovjek i umjetnik težio. No, u njegovim djelima (igrokazima, novelama i publicistici) često dolazi do izražaja čuvanje starih tradicija, narodne nošnje, kao i isticanje nacionalne pripadnosti, da su Bunjevci Hrvati. Evo i navoda iz navedenog kazališnog komada koji može poslužiti kao nedvosmislena potvrda nacionalne identifikacije bunjevačkih Hrvata:

»Katica (hoće da razjasni): To je zato uvršteno na pozivnicu, što je Mijo prije deset godina osnovao prvo društvo bunjevačkih kazališnih dobrovoljaca na selu... Tada se – prije deset godina – počela u svim našim selima osnivati slična društva i na taj način počeo se buditi hrvatski duh, t. j. prosvjeta na našem jeziku.

Jašo: A zašto hrvatski? Zašto ne bunjevački? Mi nismo Hrvati! – kaže gospodin bilježnik – mi smo samo Bunjevci!

Katica: Tako kažu svi – i naši – koji su šovinisti, koji bi nas odrodili! Da postanemo narod bez narodnosti – tijelo bez kosti! Na takav način bi nas – naravno – lakše odrodili, pomadairili, asimilirali! (Odlučno.) Kakovi su naprimjer Sekelji i Čangovi – Mađari, takovi smo isto baš i mi – Hrvati! Pa to je jasno!

Jašo (sarkastično): To te valjda (pokazuje na Miju) on... naučio! A znaš li ti, balava jedna, da se nama, Bunjevcima, nije slobodno zvati Hrvatima – kaže gospodin nadbilježnik – tko se bude bio nazivao Hrvatom, taj će biti interniran! Ili će morati seliti u Hrvatsku! (Pokazuje na Miju) I njega bi već odavno odnijeli... da nije mene! Al sad je svemu kraj! Sad može ići, kažem, gdje se bregovi ruše!«

Nastavit će se

Moralni relativizam

Budućnost je u mladima... Odgoj...!?



Piše: vlač. mr.
Andrija Kopilović

Umjesto

pravednosti –

sebičnost i

samodostatnost

, da čovjek vidi

samo sebe i

svoje interese –

što me briga za

druge, neka se

snadu,

pravilo jačega

– samo moja

pravda kao

mjerilo odnosa

prema

drugome

Ovih dana bio sam na hodočašću s mladima. Razmišljao sam o njihovoj odgojenosti ili neodgojenosti. Pročitao sam jedan članak koji me je potakao da ga prenesem i u ovom svom razmišljanju, jer veoma dobro ilustrira stanje u našem društvu i zajednici. No, kada se počne na ovaj način promišljati odgoj i obrazovanje mladih u ovom sadašnjem postmodernom trendu, gdje su sve vrijednosti uglavnom svedene na »lijepo se osjećati«, ugodu, užitak, nužno se nađemo sučelice s mnogima koji nastupaju kao »znanstveni« pedagogi, psiholozi...

Neka mi na toj crti bude dozvoljeno navesti, makar davno izrečenu, misao jednog nobelovca iz 1971.: »Fatalna zabluda moderne pedagogije, a to se sve više uviđa, jest to da odstranjuje svaku 'zapreku' pred djetetom, da ga ni na što ne prisiljava, tobože da se ne bi poremetila njegova 'spontanost'. (...) Sustav obrazovanja koji djetetu sve donosi 'na tanjuru', koji izvodi prave akrobacije, da bi dijete što lakše 'shvaćalo', dakle sa što manje muke, takav sustav obezvređuje unaprijed ono što želi postići. Jer, tu se opet vraćamo na iskonsku karakteristiku čovjekova duha: da trajno cijeni samo ono čega se domogao s mukom, trudom, a ne cijeni ništa što mu je bilo 'dano na tanjuru'.« Danas se, međutim, svaki oblik askeze najčešće ili prešućuje ili se želi pretvoriti u svojevršni »mistični«, da ne kažem »magijski« užitak. Moralne vrline/krepости, koje zahtijevaju stalni napor samospoznavanja i samosvladavanja, izgrađivanja svoje osobnosti i načina ponašanja u odnosu prema drugome i prema sebi u svjetlu transcendentne dimenzije svoje osobnosti, tj. prema Bogu, sve rjeđe se ističu.

ODGOJ PRIPADA RODITELJIMA: I kod nas je prisutan tzv. moralni relativizam. On se hvali kao europsko demokratsko dostignuće. Tvrdi se: mi smo ljudi sami sebi mjerilo morala. Sami određujemo što je za nas u kojem vremenu ili u kojim okolnostima dobro ili zlo. Zanemaren je čak i obzir na ljudsku narav, naravni zakon. Mislimo da znanost i naši dogovori mogu sve regulirati. Danas se sve manje priznaje opći moral, onaj koji je iznad čovjeka, kojega

bi svi morali poštivati. Dogovara se i ugovara, stvaraju se konvencije itd. Misli se da se zakonom može dopustiti i ono što je po općem moralu zlo, npr. pobačaj, eutanazija i sl. Danas imamo mnogo raznih konvencija za zaštitu ljudskih prava, prava naroda, zaštitu okoliša itd., kojih se onda oni moćni ne drže.

Taj moralni relativizam ulazi u mentalitete, postaje duh vremena. Nema nekih pravih vrijednosti koje bi bile općenito prihvaćene. Kriterij pri izboru vrijednosti, pri opredjeljenju je – užitak. Stvara se uživalački (hedonistički) stil života. On prevladava kao nešto normalno i hvaljeno i u javnim medijima itd.

Da bi se tijekom odgoja i obrazovanja gajile moralne vrline/krepости kao što je – razboritost (mudrost), pravednost, duhovna jakost (odvažnost), umjerenost, mora postojati dobar odgojni ambijent. Zato su odgojna mjesta u društvu bitna. Mislim da nije izlišno često upozoravati na tri odgojna mjesta: obitelj, Crkva (vjerska zajednica), škola (odgojno-obrazovne ustanove). U sadašnjem europskom društvu često se želi Crkvu (vjersku zajednicu) istisnuti iz procesa socijalizacije i prognati u neku izoliranu privatnost, a znanje o vjeri/religiji, religijama odijeliti od iskustva vjere, kulturu očistiti od njezinih religioznih temelja, ateistički sekularizam fundamentalistički nametnuti zapravo kao neku novu svjetovnu religiju. Zbog toga treba podsjetiti i na još uvijek važeća međunarodna pravila da roditeljima, ne državi, prvenstveno pripada pravo na određivanje načina odgoja njihove djece. »Roditelji imaju prvenstveno pravo da biraju vrstu obrazovanja za svoju djecu.« Odgojno-obrazovne ustanove u društvu morale bi zato usko surađivati s obitelji, a obitelj u svim religijama predstavlja i osnovni religijski ambijent. Kao što se prenosi jezik, prenose se i osnovne zásade religioznosti – religiozno-moralne vrijednosti. Obitelj je i osnovna stanica religioznosti, vjerske zajednice. Zajedno s drugim obiteljima ugrađuje se u crkvenu (vjersku) zajednicu. Škola ne smije poništiti, nego nastaviti i usavršiti ono, što je dobro u obitelji započelo. Dužna je biti u skladu i s onim što se u moralno-odgoj-

nom smislu dobiva u crkvenoj zajednici, u koju se uključuju vjeroničke obitelji.

SVI SMO ODGOVORNI: U vezi s time opasno je kada se počnu stvarati lažne vrline/krepости kao pandan tim glavnima. Umjesto mudrosti/ istinoljubivosti – snalaženje, lukavost, laži, intrige... vještina kako da jedni druge izigraju. Umjesto pravednosti – sebičnost i samodostatnost, da čovjek vidi samo sebe i svoje interese – što me briga za druge, neka se snadu, pravilo jačega – samo moja pravda kao mjerilo odnosa prema drugome. Tu je osobito danas potrebno kritički promišljati prenatraglaženo tržište i tržišno nadmetanje, konkurenciju. Pravednost je neophodna, ako hoćemo imati moralno ispravno tržište. Umjesto umjerenosti – popuštanje onome što donosi neki užitak. Užitak uvijek traži više – sve do raspada samog uživatelja.

Kao zaključak ostaje uvijek otvoreno pitanje na kojem su mjestu te i druge moralne vrijednosti u nekom društvu? Odgovor na to se traži u tijeku svih društvenih procesa i čini se upravo bitnim. Nijedno demokratsko društvo ne može dobro funkcionirati bez ispravno izgrađivane duhovno-moralne osjetljivosti u mentalitetu, u onom što je zajedničko u društvenoj svijesti, u onom predrefleksivnom u ljudima, po kojem čovjek spontano prosuđuje što je pravedno a što nepravedno, pošteno ili nepošteno. U tome je smislu potrebna i stalna etička racionalizacija društva, koje se u ozračju istinske demokracije svojom nutarnjom dinamikom neprestano subjektivizira i samoooblikuje: Dinamika civilnog društva mora biti pokretana i moralnom osjetljivošću građana, traganjem za općim dobrom.

Kad je u pitanju odgoj i obrazovanje mladih, svi smo u društvo odgovorni. Mi u Crkvi, društvu i svijetu, dužni smo... obnoviti pastoral mladeži, koji treba organizirati prema dobnim skupinama i pritom paziti na različite životne prilike i potrebe djece, adolescenata i mladeži... Neka im se pokaže put svetosti i neka ih se potiče da odabiru zahtjevne izbore u nasljedovanju Isusa, crpeći snagu iz intenzivnoga sakramentalnog života. Tako će naučiti oduprijeti se zavodljivosti kulture, koja im često predlaže samo površne vrijednosti ili čak vrijednosti koje se suprotstavljaju evanđelju...« (Ivan Pavao II. »Ecclesia in Europa« br. 62.)

Pred nama je upis u osnovne i srednje škole. Neki se još uvijek pitaju čemu vjerska nastava u školama? Nakon hodočašća i druženja s mladima bilo mi je jasno da je on neophodan, ako želimo imati ikakvu budućnost. ■

Otpočeo XI. međunarodni festival kazališta za djecu u Subotici

Izložba hrvatske umjetnice Vesne Balabanić u sklopu festivala

Prije svečanog otvaranja XI. međunarodnog festivala kazališta za djecu 16. svibnja otpočeo je prateći program festivala nastupom Puhačkog orkestra iz Subotice i nastupom članica Studija modernog baleta »Larisa« na Trgu slobode, nakon čega je u Galeriji Otvorenog sveučilišta otvorena izložba »Lutka, skica, kostim« Vesne Balabanić iz Zagreba.

Gošću je u ime grada pozdravila ravnateljica Dječjeg kazališta Subotica *Valerija Agoston Pribila*, nakon čega se član žirija festivala *mr. Miroslav Radonjić* osvrnuo na stvaralaštvo Vesne Balabanić, a potom je generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *dr. sc. Jasmina Kovačević Čavlović* također pozdravila gošću i sve goste festivala i istakla kako je s osobitim zadovoljstvom prihvatila poziv na ovaj festival. »Kultura nema granica, ona nas spaja, svima je zajednička i bliska, što pokazuje i ovaj festival. Nakon četiri godine kako sam na čelu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, mogu posvjedočiti o iznimno uspješnoj suradnji na području kulture između Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske«, rekla je dr. sc. Jasmina Kovačević Čavlović.



Otvaranje izložbe

U SVIJETU MAŠTE: Vesna Balabanić rođena je u Opatiji 1954. godine. Diplomirala je na Akademiji likovne umjetnosti u Zagrebu 1977., a zaposlena je u Zagrebačkom kazalištu lutaka od 1982. godine. Do danas kreirala je lutke i scenu za dvadeset i četiri predstave u kazalištima lutaka i drušinama Zagreba, Rijeke, Splita i Mostara.

»Prvi put sam u Subotici na festivalu. Nakon dvije nagrade za likovne kreacije na ovome festivalu koje sam dobila 2002., i 2003. godine pozvana sam od organizatora da se predstavim izložbom i tako je došlo do mog gostovanja i ovog lijepog događaja. Još sam 'friška' što se tiče odnosa s festivalom, jer se ona prava atmosfera još nije osjetila, što će se dogoditi tek onda kada predstave za djecu započnu. Drago mi je što je ova moja izložba dobro posjećena«, kaže Vesna Balabanić u razgovoru za »Hrvatsku riječ«.

»Moja mama Cvjeta Job bavila se ilustracijom knjiga za djecu. Ona je dugo radila sve te slikovnice, a ja sam već kao mala sjedila uz nju i crtala moje crteže. Sve te slikovnice, ko-



Lutke Vesne Balabanić

je je mama ilustrirala, izuzetno su me zadovoljavale kao dijete. Puno toga su mi pričale. Smatram kako sam naslijedila od mame taj pristup ilustriranja, posebno segment minijaturičkog pristupa kreiranja bajkovitog svijeta. Djeci se treba dati bajka s najljepšim elementima i pri tome je kolorizam jako bitan. Oduvijek sam voljela živjeti u svijetu mašte u kojem se dobro snalazim, što potvrđuju i moje kreacije, a to su zainteresirani mogli vidjeti i na ovoj izložbi«, kaže Vesna Balabanić.

SVEČANO OTVARANJE FESTIVALA: Nakon otvaranja izložbe na sceni »Jadran« Narodnog kazališta svečano je otvoren Međunarodni festival. Manifestaciju je otvorila *Ljiljana Šop*, zamjenik ministra za kulturu i medije u Vladi Republike Srbije, a sudionike i publiku je u ime grada pozdravio gradonačelnik Subotice *Géza Kucsera*. Teatrolog *Jovan Ćirilov*, predsjednik Savjeta festivala, na ceremoniji otvaranja dodijelio je dvije nagrade za životno djelo »Mali princ«: *prof. János Mecneru*, redatelju iz Mađarske i *prof. dr. Radoslavu Laziću*, redatelju, estetičaru i dramskom pedagogu.

Z. Sarić

Bajke su aktualne

»Što je veći zahtjev pri kreaciji lutaka i scenografije, to je veći i izazov, a u lutkama su neke stvari jako zgodne, jer one pružaju mogućnost duhovitih rješenja i onda su djeca zadovoljna. Kada kreiram lutke stvaram karaktere i tako djeca prepoznaju dobro i zlo u bajci. Bajke su jako stare i one imaju u sebi utkano tog našeg arhetipskog. Lijepo je osuvremeniti bajke, ali se predložak mora poštovati. Bajke su definitivno aktualne i one ne gube značaj ni u ovo vrijeme suvremene tehnologije. Također ni kazalište lutaka nije ugroženo od svijeta suvremenih medija, jer je doživljaj djece u kazalištu, dok se pred njima odvijaju bajke, neusporedivo drugačiji od nekog drugog oblika prezentacije«, kaže Vesna Balabanić.

»Bunarman« Branka Ištvančića u Washingtonu

Dokumentarni film »Bunarman« redatelja *Bran-ka Ištvančića*, rodom iz Tavankuta, koji živi i radi u Zagrebu, uvršten je u program prestižnog festivala dokumentarnog filma »Silverdocs« u okviru Američkog filmskog instituta, gdje će biti prikazan i natjecati se za nagrade u konkurentnom programu kratkog filma. Od pristiglih tisuću 1100 filmova iz preko pedeset zemalja svijeta programska komisija festivala uvrstila je svega 40 dugometražnih i 30 kratkometražnih filmova u glavni program. Festival će se održati od 15. do 20. lipnja u Washingtonu.



Znanstveni skup u HKC »Bunjevačko kolo«

U organizaciji Hrvatskog akademskog društva Subotica i Teološko-katehetskog instituta subotičke biskupije održat će se u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« 21. svibnja s početkom u 17 i 30 sati znanstveni skup »Vrednote i duševni život čovjeka u suvremenom društvu«. U programu sudjeluju *mr. Andrija Kopilović* s temom »Kršćanske vrijednosti u poslanicama apostola Pavla«, *prof. dr. Nikola Skledar* s temom »Vrednote i suvremeni život«, *prof. Jasminka Dulić*, *prof. Dujo Runje* i *mr. Zlatko Šram* s temom »Vrijednosni sustav i struktura ličnosti«, *mr. Srećko Mihailović* s temom »Mladost – žrtva na oltaru prošlosti«, *prof. dr. Mladen Labus* s temom »Društvene vrednote i religioznost«, *prof. Tomislav Žigmanov* s temom »Recepcija krivice i odgovornost u Srbiji«, *prof. dr. Dragan Popadić* s temom »Korijeni etnocentrizma« i *prof. dr. Ivan Koprek* s temom »Odgoj i obrazovanje – mjesto posredovanja i prenošenja vrijednosti«.

Iz pastoralnog kalendara



sati na mađarskom jeziku i s početkom u 18 i 30 sati na hrvatskom jeziku.

Pobožnost u čast Marije, Majke Crkve u Aleksandrovu (Subotica) počinje 22. svibnja. Devetnica u čast Marije, Majke Crkve traje do 30. svibnja. Svete mise su svakoga dana s početkom u 17

Promocija Leksikona podunavskih Hrvata

Subotička promocija prvoga sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca održat će se 25. svibnja u 19 i 30 sati u HKC »Bunjevačko kolo«. Voditelj programa je profesor *Tomislav Žigmanov*, a govorit će *Dujo Runje* predsjednik Hrvatskog akademskog društva Subotica, *Bela Duranci* povjesničar umjetnosti, te *dr. sc. Slaven Bačić* glavni urednik Leksikona.

Poziv uredništva Hrvatskog iseljeničkog zbornika

Uredništvo Hrvatskog iseljeničkog zbornika pozvalo je čitatelje i suradnike iz hrvatskoga izvandomovinstva i autore iz Hrvatske da se jave sugestijama i suradničkim prilogima, u okviru uređivačke koncepcije te Matičine serijske publikacije, zaključno s 15. rujna na adresu: Hrvatska matica iseljenika (Vesna Kukavica), Trg Stjepana Radića 3. Zagreb, Hrvatska. Teme su društveni i kulturni život hrvatskoga izvandomovinstva u prošlosti i sadašnjosti (ličnosti, događaji, obilježnice) i literarni prilozi, a izbor radova za tematske jedinice Hrvatskog iseljeničkog zbornika izvršit će uredništvo.

Festival dječjeg folklora u Tavankutu

U organizaciji Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva »Matija Gubec« 23. svibnja u Tavankutu održat će se XI. festival dječjeg folklora »Djeca su ukras svijeta«. Manifestacija će okupiti desetak folklornih skupina iz Vojvodine, koje će se predstaviti plesom i glazbom. Program započinje u 17 sati svečanim mimohodom sudionika festivala ulicama Tavankuta, a nastavlja se glazbeno-plesnim programom koji počinje u 18 sati u Domu kulture.



Dodjela nagrada na Skupštini DKV

U svečanom dijelu redovite godišnje Skupštine Društva književnika Vojvodine koja je zakazana za subotu 22. svibnja u svečanoj dvorani Matice srpske u Novom Sadu, bit će dodijeljena sljedeća priznanja: nagradu za 2003. godinu za životno djelo i književni opus dobit će *dr. Draško Redep*, a istu nagradu za 2002. godinu dobit će akademik *Svetozar Koljević*. Među ostalim priznanjima nagradu za najbolju knjigu u 2003. godinu dobit će *Radivoj Šajtinac*, za knjigu poezije »Led i mleko«.

U katedrali svete Terezije Avilske

Osmi koncert subotičkih zborova

Po osmi put Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« je organizator susreta subotičkih zborova, točnije glazbeni odjel ovog instituta na čelu sa *Stipanom Jaramazovićem*. Koncert je održan u nedjelju 16. svibnja u katedrali svete Terezije Avilske.

Sve posjetitelje i sudionike na početku je pozdravio mons. *Stjepan Beretić* u ime Instituta i kao katedralni župnik.



Ove godine je sudjelovalo jedanaest zborova. Deset zborova iz Subotice i okolice te jedan zbor iz Republike Hrvatske.

SUDIONICI SUSRETA: Na ovogodišnjem susretu zborova učestvovali su sljedeći zborovi: Omladinski ženski zbor koji vodi dirigent *Mačas Murenji*; Zbor Njemačkog narodnog saveza »Lo-relei« pod ravnanjem *Lenislave Vojnić Purčar*; zbor »Sveta Terezija« kojim je ravnao *Pasko Csaba* i njegova asistentica *Kornel Vizin*; Mješovitim zborom Udruženja penzionera je dirigirao *Varga Peter*; nastupio je i Katedralni zbor »Albe Vidaković«; zatim Mješoviti zbor Srpskog kulturnog centra »Sveti Sava« pod ravnanjem *Veselina Jevtića*; Sudjelovao je i Vokalni ansambl »Bach« koji vodi *Dević Zoltan*; po prvi puta su bili prisutni i gosti iz Županje – mješoviti zbor



KUD-a »Kristal Sladorana« iz Županje pod ravnanjem *Suzane Juzbašić*. Nastupio je i kamerni zbor »Musica viva« iz Čantavira i njihova dirigentica *Sedlar Barna Roža*; Mješovitim zborom župe »Isusovo Uskrsnuće« dirigirao je *Miro-slav Stantić* i na kraju je nastupio kamerni zbor »Pro musica«, dirigirali su *Pasko Csaba* i *Nela Skenderović*. Na kraju koncerta mons. *Stjepan Beretić* je svim ravnateljima zborova uručio zahvalnice, a kao zadnju točku »Canticorum jubilo« izveli su svi sudionici skupa.

Ž. Cvijanov

Grof Janko Drašković (1770. – 1856.)



Članovi obitelji grofova Draškovića spadaju u sam vrh kulturne, političke, crkvene i vojničke elite u hrvatskoj prošlosti. Od XVI. – XIX. stoljeća obnašali su visoke funkcije u raznim segmentima državne uprave – od velikih župana, banskih namjesnika, banova do vojskovođa i visokih crkvenih dostojanstvenika, ali i poslenika na polju kulture, pisaca i predvodnika novih liberalnih shvaćanja. Upravo u ovu posljednju skupinu ubrajamo i Janka Draškovića – nositelja novih europskih ideja prosvjetiteljstva, jednakosti među ljudima, borca protiv zastarjelih staleških predrasuda i vatrenog pobornika ideja ilirizma.

Rođen je u Zagrebu, gdje se i školovao, a pravo i filozofiju završio je u Beču. Vrlo je obrazovan, poliglot, u bliskim vezama s europskom kulturom, naročito s francuskom (u Parizu često i boravi). Istupivši iz vojne službe, posvetio se javnom radu – bio je carski i kraljevski komornik, kandidat za hrvatskog bana, odlikovan za rad u ugarskom saboru. U doba feudalizma on je politički predstavnik iliraca, jer kao plemić ima pravo učestvovanja u radu Sabora, dok pripadnici ilirskog pokreta, većinom iz građanskih slojeva, to pravo nemaju. Ideje ilirizma – narodnog preporoda prihvatio je kao zreo, mudar i iskusan čovjek i oko sebe okupljao mlade entuzijaste. U njegovom aristokratskom domu simbolično, na djelu, ostvarivale su se ideje narodnog preporoda – uzdizao zapostavljeni hrvatski jezik, njegovali narodni običaji. Na zabavama i posijelima, koja je priređivao, moralo se govoriti hrvatskim jezikom, morali su se plesati domaći plesovi i nositi narodna nošnja. I njegova poezija u duhu je preporodne lirike – slavi se domovina, sloga, upozorava se na zadaću mladog pokoljenja. Daleko značajniji od poezije je rad, u kojem je došao do izražaja njegov trezven i praktičan duh, obogaćen liberalnim idejama prve polovice XIX stoljeća i zanosom predvoditelja narodnog preporoda.

Njegovo najznačajnije djelo je knjižica »Disertacija iliti razgovor darovan gospodi poklisarom...«, napisano kao uputstvo za daljnji rad hrvatskim izaslanicima koji su odlazili na ugarsko – hrvatski sabor u Požun. Iako je prigodnog karaktera, ima daleko veći značaj. To je širok hrvatski narodni program, u kome su obuhvaćena najvažnija pitanja kulturnog, političkog, društvenog i gospodarskog života tadašnje Hrvatske. U borbi za jezik – kao osnovnog obilježja nacije, odlučno se zalaže za hrvatski jezik nasuprot latinskog i mađarskog jezika. Svoje djelo i piše hrvatskim jezikom, štokavskim dijalektom, unatoč, tada, snažno razvijenoj književnosti na kajkavskom dijalektu. Polazi od činjenice da je Hrvatska u prošlosti dobrovoljno sklopila savez s Ugarskom i traži potpunu ravnopravnost članica Kraljevstva, jačanje banskog dostojanstva. Traži sjedištenje razjedinjenog hrvatskog teritorija. U duhu ideja prosvjetiteljstva ističe potrebu kvalitetne naobrazbe i obrazovanost za šire slojeve. Bori se za vjersku snošljivost. Razmatra gospodarska pitanja – razvijanje domaće industrije, obrta, izvoza, poreza. Ovaj sustavan program iznesen u maloj knjižici, natopljen domoljubljem i ljubavlju prema materinjem jeziku, učinio ga je, uz Ljudevita Gaja, jednim od najistaknutijih Hrvata svoga vremena.

K. Vasiljčuk

KUD »Kristal Sladorana« iz Županje u HKC »Bunjevačko kolo«

Bogatstvo Slavonije

Proteklog vikenda Subotički tamburaški orkestar je bio domaćin Kulturno-umjetničkom društvu »Kristal Sladorana« iz Županje. Gosti su nastupili u subotu 15. svibnja u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, priredivši cjelovečernji koncert. U nedjelju zbor ovog KUD-a je nastupio na susretu zborova u Katedrali sv. Terezije Avilske, gdje su svojim pjevanjem predvodili misno slavlje u nedjelju 16. svibnja.

KUD »Kristal Sladorana« iz Županje je osnovan 1950. godine. Osnovali su ga radnici Šećerane. Ovo društvo je domaćin brojnim smotrama amatera i osnivač je najveće umjetničke manifestacije u Županji »Šokačko sijelo«. Pri KUD-u djeluje i pjevački zbor, najprije kao ženski, nakon toga se formirao kao mješoviti zbor, te kao takav ove godine ima svoj mali jubilej od 10 godina postojanja i rada.



LJEPOTA ZLATOVEZA: »Mi nismo ptica, a znamo se u visine vinuti, mi nismo oblak, a znamo plavim prostranstvima ploviti, mi nismo sunce, možemo vas svojom ljubavlju ugrijati, osmijehom osvijetliti i pjesmom opjevati« ovim stihovima na početku koncerta gosti iz Županje su pozdravili sve prisutne. Odmah iza toga pozdravu se pridružila i predsjednica ovog društva *Anica Baturina*, te je u znak zahvalnosti i suradnje prigodan dar uručila organizatoru *Stipanu Jaramazoviću*. Kako je ona rekla, Stipan Jaramazović je dragi gost u Županji, a upoznali su se preko pjesme i glazbe. No, Stipan je dodao, kako se on u Županji osjeća kao kod

svoje kuće, te voli otići tamo i razgovarati s prijateljima o glazbi i bogatstvu naše kulturne baštine. U ljepoti zlatoveza, u sjaju dukata i raskoši šlinga, koncert je započeo s pjesmom i igrom iz Slavonije. Folklorna skupina ovog društva je u toku večeri izvela još i plesove i pjesme sa sjevera Hrvatske iz Međimurja, te baranjske pjesme i plesove. Nasmijani i veseli igrači pokazali su prisutnima, kako su ponosni na svoje običaje i na ljepotu svoje nošnje. Pokraj folklorne skupine tu večer je nastupio i zbor ovog KUD-a. Oni su izveli pjesme iz Slavonije, te razne pjesme iz cijele zemlje. Kao solista je nastupio i prof. *Ivan Galović* koji se predstavio na gajdama, fruli i tamburi.

Kako nam je sama predsjednica ovog KUD-a *Anica Baturina* rekla, ona je u Subotici prvi puta i oduševljena je gradom i ljudima. Društvo ima više sekcija od kojih izdvajaju: tamburašku, dramsku i folklornu. »Županja se može smatrati kolijevkom tamburaške glazbe u Hrvatskoj, jer su iz nje potekli tamburaški sastavi, za koje vjerujem da je većina ljudi čula. Iz Županje su potekli manji tamburaški sastavi kao što su: 'Lole', 'Dike', 'Patrija', 'Kristali', 'Najbolji hrvatski tamburaši' i još mnogi drugi«, rekla je *Anica Baturina*.

RADOST PJESME: Repertoar pjevačkog zbora je raznovrstan. Obuhvaća antologijske, svjetovne i sakralne kompozicije raznih autora, te djela hrvatske



glazbene baštine. Ipak, kako su nam i sami članovi ovog zbora rekli, najradije zapjevaju obrade tradicijskih narodnih napjeva, osobito slavonskih. Svojom pjesmom doprinose kulturnom životu svoga grada. Posljednjih 14 godina pjevačkim zborom ravna glazbeni pedagog gospođa *Suzana Juzbašić*. Kao zadnju točku na koncertu svi učesnici su zajedno otpjevali poznatu pjesmu »Kolo igra, tamburica svira«.

Prisutni su na koncertu mogli vidjeti bogatstvo nošnje, igre, plesa i pjesama, a njihov trud su nagradili oduševljenim pljeskom. I kako je to rekla predsjednica KUD-a »Kristal Sladorana« *Anica Baturina* na početku ove kulturne manifestacije: »Ovo nam je prvi put da smo u Subotici, no, nastojat ćemo da ne bude i zadnji«. U nadi da će ponovo surađivati sa Subotičkim tamburaškim orkestrom i HKC »Bunjevačko kolo« vratili su se svojoj Županji.

Ž. Cvijanov



»Sveti Juraj« vlč. Marka Kljajića

Knjiga o životu, ljudima i stanju duha u Petrovaradinu

Točno pred Vazam 2004. godine pojavila se nova knjiga provjerenog povjesničara-amatera, permanentnog borca za istinu i autora već legendarne publikacije »Kako je umirao moj narod«. Možda nije ni slučajno što se inzistiralo da knjiga izađe iz tiska baš za Uskrs koji je ove godine bio zajednički za oba kalendara, tek toj ekumenskoj radosti dodano je i neopisivo zadovoljstvo koje je izazvala knjiga »Sveti Juraj u Petrovaradinu«. Možda nije slučajno ni to što je u naslovu jedno malo slovo tiskano kurzivom, ali to bi ukratko bila i jedina zamjerka ovoj knjizi (jer će zlonamjernici to već protumačiti onako kako jedva čekaju).



Crkva s. Jurja - glavno pročelje

Zamišljena kao poklon crkvi sv. Jurja za tristoti rođendan, ova je monografija već na prvim stranicama nagovijestila ono što svi često zaboravljamo: mi smo Crkva, puk je Crkva, narod je Crkva.

Petrovaradinska tristogodišnja mezmica je stoga više nego simbol zajednice koja se oko nje okupila i koja ju je i sagradila. Zato je vlč. Marko Kljajić nedvojbeno u pravu kad nije odolio ovakovom socio-povjesničarskom izazovu te nam podario knjigu o životu, o ljudima i o stanju duha u Petrovaradinu kroza sva ta stoljeća. Zato je autor u pravu kad se ilustrativno spušta i na razinu pojedinca čija životna priča samo potkrepljuje osnovnu ideju knjige. **KRŠĆANSKI IMPERATIV ISTINE:** Prvi dio knjige obiluje relevantnim podacima s mnoštvom kvalitetnih fotografija (i u boji) o samoj crkvi, da bi se istim manirom znalački osvrnuo i

na svetište Gospe Tekijske. Taj dio knjige je urađen temeljito, ali je već nemali broj takovih monografija u katoličkom svijetu. Taj dio knjige napisao je svećenik.

Međutim, povjesničar, pisac i pjesnik otkrivaju se u drugom dijelu knjige. A ponovno je na djelu ista ona odvažnost koju vlč. Marko Kljajić nosi u sebi kao integralni dio svoga osobnog kreda i pokazuje u svakoj svojoj knjizi, znajući da ta hrabrost nije uzaludna. To je upravo ona hrabrost koju bi svatko od nas morao imati na djelu i u teškim vremenima. To je upravo onaj kršćanski imperativ istine koja se, nažalost, često i dugo, prešutkuje, prikriva, odlaže i izbjegava reći.

DOSLJEDNOST: Marko Kljajić ništa ne odlaže. On kao da gori od želje da istinu kaže. On je konzekvence za istinoljubivost pregrmio a priori, dok još istinu nije bio ni rekao. On se stoga i ne boji. Istino-mrscima se on osjeća dužnim da istinu kaže. Kazivanja Petrovaradinaca *Ladislava Paniana* i *Dragutina Pibergera*, dugo prešutkivani Bleiburg, to su sekvence koje nadrastaju svojom životnošću (a i tragikom) ovu dragocjenu knjigu i ponovno nam otkrivaju provjerenog borca za istinu. Petrovaradinci mora da su sretni što imaju velečasnog Marka Kljajića, kao i Golubinčani i Slankamenci čije je tužne kronike napisao baš on, u istom maniru.

Najtoplije bih preporučio čitateljstvu sve knjige ovog neumornog čovjeka i župnika, posebno njegove knjige poezije. On je vjerojatno jedan od najdosljednijih od svih koje znam. I najuljudnije bih zamjerio NIU »Hrvatska riječ« što se nije pojavila kao nakladnik ove knjige. Propustila je prigodu da podigne poštnu pozitivnu prašinu.

Ilija Žarković

Gdje kupiti knjigu

Najnovija knjiga vlč. Marka Kljajića »Sveti Juraj u Petrovaradinu« može se kupiti u župnom uredu svetoga Roka u Petrovaradinu, kao i u prostorijama tjednika »Hrvatska riječ«.

IZ ANTOLOGIJE POEZIJE BUNJEVAČKIH HRVATA

Lazar Stipić

VJEČNA VATRA

(IZBOR)

Sve se titra,
Kao igra
Na vatrenom suncu -
Nagoni luduju.

Boja za bojom
Savršenim tonom:
Mijenjaju se
Slike pune
Čeznućima duše.

Zvuk za zvukom,
Kao jutrom
Divan san – opija smrtne
Patnje i ljubavno trnje:
Sve je zaboravilo srce,
Što je tuga
I što su žalosti,
Što je bura
I propali zanos.

Sve je u čaru ljubavne strasti.
Piju se slasti divnih zanos
I sveto bujne tajne kapi
Savršeno krasnih i zrelih nagona.



LAZAR STIPIĆ (1890.-1944.) rodom je iz Subotice. Poslije završene srednje škole studirao je u Budimpešti i Beču. Gotovo tri desetljeća angažiranog rada na publicistici i književnom polju ostavio je Stipić u svom stvaralačkom dosjeu. Pokretao je i uređivao desetak listova i časopisa. Pokrenuo je književni časopis »Glas« koji je nastavio tradiciju »Bunjevačkog kola«. Stipić je autor ciklusa pjesama »Vječna vatra« (Subotica, 1923.), koja je ujedno i njegovo najvrednije djelo, originalno u motivskom produbljanju ljubavne tematike. Poslije lirske poeme Stipić je objavio više drama od kojih je najuspješnije prikazivana »Put od dva do jednog svijeta« (Subotica, 1930.). Stipić je također pisao pripovijesti, kao i eseje o problemima iz kulturnog i političkog života.

August Cesarec

Kriticizam i idealizam



August Cesarec rođen je 4. prosinca 1893. godine u Zagrebu. Nakon osnovne škole pohađa gimnaziju (1904. -1912.). Već u ranoj mladosti pristupa političkim strankama. Do Prvog svjetskog rata bio je član Socijaldemokratske stranke Hrvatske, a zatim Socijalističke partije Jugoslavije. Kao vojnik poslan je u Srbiju 1915. godine, a nakon sloma Austro-ugarske vraća se u Zagreb. Po povratku iz vojske bavi se publicističkim radom, a 1919. godine s *Miroslavom Krležom* osniva »Plamen«. Godine 1921., izdaje prvi ilegalni list »Komunist«, a sljedeće godine sudjeluje na IV. kongresu Kominterne i susreće se tom prigodom s *Lenjinom*.

Cesarec se bavio pjesničkim, proznim i dramskim književnim radom, a pisao je političke rasprave o bogumilskom pokretu i nacionalnim pitanjima, pratio je tada aktualna psihološka istraživanja i komentirao pravaše *Antu Starčevića* i *Eugena Kvaternika*. Pisao je i o odjecima oktobarske revolucije. Strijeljan je kolovoza 1941. godine u okolici Zagreba.

PSIHOLOŠKO OSLIKAVANJE SUDBINA LJUDI: Godine 1919., Cesarec objavljuje zbirku »Stihovi« u kojoj se osjeća glas intime i političke drame čovjeka iz kaosa ratnog vremena kada je Cesarec i bilježio svoje zebnje, snoviđenja i strahove. To su uglavnom

ekspresionistički zapisi, a kada je 1923. godine osuđen na šest mjeseci zatvora, Cesarec napušta svoju ekspresionističku fazu. U pripovijesti »Sudite me!« (1925.), realistično opisuje ljude, prostor i događanja. Godine 1925., objavljuje roman »Careva kraljevina«, a 1928., objavljuje roman »Zlatni mladić i njegove žrtve«. »Nakon pripovijesti 'Sudite me!', Cesarec i u ostalim novelama zadržava ne samo inter-literarnu vezu s *Dostojevskim*, već su u tim zapisima o sudbinama malih ljudi čitani i književni utjecaji *Zole*, *Turgenjeva*, *Prousta*. Izuzetan osjećaj za psihološko oslikavanje sudbina nepoznatih ljudi iz gradskih i seoskih sredina omogućen je i time što su interesna polja Augusta Cesarca bila vrlo široka i disperzivna«, piše o djelu Cesarca književni teoretičar *Helena Sablić*, ističući kako se Cesarec nije zadržavao samo na prostoru politike i književnosti, već je njegova interesiranja bila usmjerena i prema psihologiji, filozofiji, ekonomiji i religiji. Od 1930., Cesarec u »Književniku« objavljuje napise o psihoanalizi i individualnoj psihologiji, piše i o *Adleru* i *Freudu*. Na jednostavan, a u isto vrijeme i suptilan način, Cesarec u novelama portretira vojnika (»Na posljednjim tračnicama«), prognanika (»Kći crne ruke«), rudara (»Zvijer planine«) ili kolportera (»Slučaj kolportera Ferića«).

Pod utjecajem Dostojevskog, Cesarec među prvima u našoj literaturi nalazi moderna rješenja za problem vremena. Tako je u pripovijesti »Sudite me!« sveo radnju na jednu noć, u »Carevoj kraljevini« na vremensko trajanje od jednog dana, a u prvo dijelu romana »Zlatni mladić i njegove žrtve« na vremenski tok od podneva do ponoći. »I nisu to samo neke formalne i tehničke 'inovacije' u strukturi romana: u dramskim trenucima toga trenutnog vremena pisac je 'izvukao' na vidjelo sav unutarnji život svojih junaka, 'odigrao' je njihovu životnu sudbinu od početka do kraja«, bilježi među ostalim o pripovijetkama Cesarca književni teoretičar *Vladimir Popović*.

PANORAME STVARNOSTI: Nove-la »Tonkina jedina ljubav« (1931.),

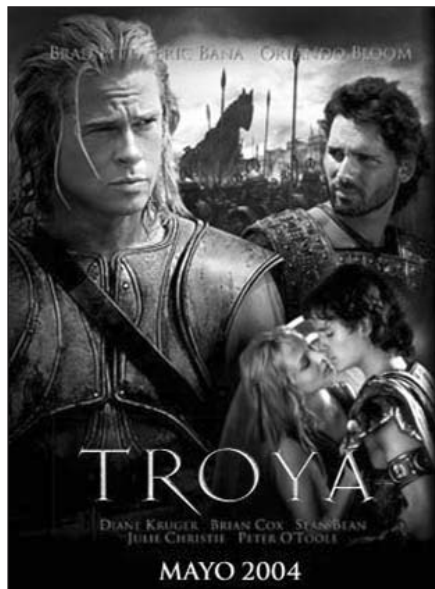
otvara vrata u hrvatskoj književnosti i onim temama koje u vlastitu tematsku jezgru ugrađuju trenutak iz života maloga čovjeka, iz često puta nesklone mu, malograđanske ili seoske sredine. »Na tragu jednoga od središnjih motiva novela *Turgenjeva*, a u našoj literaturi čitanih i u novelama *Gjalskoga*, *Kozarica* i *Leskovara*, i u Cesarčevoj 'Tonkinjoj ljubavi' čitamo motiv nesretne, i naravno samim time i neostvarene ljubavi. Premda u ovome slučaju gotovo da i ne može govoriti o ljubavi, fabula pripovijesti ipak se plete oko susreta između bezvoljnoga, nemoralnoga i gruboga muškarca, naravno prikazanoga u vojničkoj odori, i žene željne ljubavi. Kako bi naglasio uvjete življenja i prostore unutar kojih bi se trebala dogoditi ljubav ili ono što se i dogodilo, Cesarec podliježe lirskim opisima prostora oko sajmišta, ceste, livade kao i samoga prostora življenja *Tonke*«, bilježi među ostalim o ovoj noveli *Helena Sablić*. Kod Cesarca krajolici nisu dekor, već se poetsko tkanje organski prožima sa sudbinom kreirane ličnosti. Svi likovi u ovoj noveli prikazani su, osim opisima izvanjskoga izgleda, i kroz situacije u kojima dolaze do izražaja njihove osnovne karakterne osobine kao što su pokondirenost, nemoralnost, sitničavost i malograđanština. Novela »Tonkina jedina ljubav« otvori-la je novo poglavlje književnog interesa Cesarca, usmjerenog prema socijalnim temama iz života običnih, malih ljudi. Cesarec se kao dramski pisac predstavio čitateljima dramom »Sin domovine«, uz drame »Otkriće« i trilogijom »Smrt i život«. Dramski tekst »Sin domovine« u petnaest slika oslikava politički, društveni i psihološki lik *Eugena Kvaternika*. »Sin domovine« drama je koja u većem dijelu slijedi povijesnu istinu uoči *Rakovičke bune* 1887., i kao takva nalazi se pri vrhu ljestvice hrvatske povijesne drame. Od autobiografskih, političkih, ekonomskih, psiholoških, filozofskih i povijesnih komponenata August Cesarec je satakao nesagledivu panoramu stvarnosti s mnogobrojnim galerijama pozitivnih i negativnih ljudskih likova.

Priredio: Z. Sarić

Troja – priča o ratu i preljubu

Scenarist David Benioff i redatelj Wolfgang Petersen stvorili su gledljiv filmić, no nije se lako oteti dojmu da su upravo njih dvojica najmanje dorasli ekipi štrebera koji su savršeno odradili tehnički i glumački posao

Piše: Zdenko Samaržija



Antičke se teme nisu izlizale. Još se nismo oporavili od izvrsnoga »Gladijatora« niti su se filmske dvorane ohladile od usijane »Pasije«, koju su mnogi (ipak se čini prerano) proglasili uspješnicom godine pa i desetljeća, a europske je, svjetske i naše kinematografe gledateljima napunio mega produkt – »Troja«. Za razliku od »Gladijatora«, kojem su mnogi pronašli omaške, ostvarenje *Mela Gibsona* nisu odveć kritizirali – zato su se filmski kritičari okomili na nelogičnosti kojima obiluje film »Troja« *Wolfganga Petersena*.

Međutim, ovim filmom svi mogu biti zadovoljni, osim grčkih bogova, čiju ulogu u sukobu Ahejaca i Trojanaca autorski dvojac ignorira, i Homera čiji je predložak tek blaga osnovica za hollywoodsku ljubavnu dramu.

TKO JE SVE ZADOVOLJAN: Glumci i producenti te distributeri zadovoljni su jer su opako dobro zaradili (ili će zaraditi), ljubitelji filmske glazbe iznova su došli na svoje (nema tu nijedne nove note, dakako, no dinamika filma i dinamika glazbe naprosto su savršeni), fanovi filmskoga trika i masovnih scena film »Troju« pamtit će doživotno, a najbolje su prošli pritajeni kibici oba spola jer u 163 minute filma nema

pošteno obučenoga glumca ni statista.

Brad Pitt (Ahilej) šeće se u kožnoj suknjici, *Ericu Banu* (Hektor), podrijetlom Hrvat, vide se svi utegnuti mišići, a slatkasti i svilenasti *Orlando Bloom* (Paris) [prisjetimo se, vilenjak Legolas iz trilogija *Gospodar prstenova*] ne ispušta iz zagrljaja *Dianu Kruger* (Helenu), prelijepu ex-balerinu. Dame istančanijega ukusa zadiviti će dobrodržeći sredovječni Škot *Brian Cox* (Agamemnon) te Irci *Brendan Gleeson* (Menelaj) i *Peter O'Toole* (Prijam).

HOMEROV PREDLOŽAK I FILMSKA PRIČA: Usporedimo predložak i filmsku priču. Homer, naime, prenosi da je božica srdžbe Erida razlučena što nije pozvana na svadbu Pelaja i Tetide, Ahilejevih roditelja, bacila »jabuku razдора« među uzvanike i pripite božice stale su se nadmetati koja je najljepša. Prosudbenu komisiju nisu mogli sastaviti te su ponudili tu delikatnu dužnost Parisu. Trojanski je princ prihvatio ponudu (čitaj mito) božice Afrodite – najljepšu ženu na svijetu. Začkoljica je bila u tome što je Helena, najljepša, bila Menelajeva zakonita. Čim se dočepao prilike, tu počinje filmska priča, Paris je oteo Helenu. Natezanja i politička prepucavanja ne bi li Paris vratio Helenu,

kojoj otmica nije bila mučna, nisu bila plodonosna i rogonja je uvrijeđen potražio pomoć brata Agamemnona. Pod njegovim se vodstvom okupila silna vojska i opkolila Troju (scene s ahejskim brodovljem te pješadijom ispod zidina dotjerane su do savršenstva). Deset se godina ratovalo dok se u rat nije uključio Ahilej – tu scenarist ponovno odstupa od Homerovoga predloška i zbrkano pojašnjavaju Ahilejeve homoseksualne sklonosti i nesebičnu ljubav prema Patroklu kao i srdžbu zbog uzete mu ropkinje.

Treba pohvaliti desetke tisuća statista, ali i povjesničare koji su rekonstruirali svakodnevicu Ahejaca i Trojanaca u 12. stoljeću prije Krista. Posude, pokućstvo, odjeća, nakit i obuća brižno su napravljeni, kao i zgrade i prozori na njima te ratna tehnologija. Ukratko, mnoštvo superlativa u tek gledljivom filmu u kojeg je uloženo mnogo novaca. I dat ću si za pravo na koncu reći da je meni, a i mnogima iz moje generacije puno draža verzija Trojanskoga rata koju je bez kraja i konca pričala Njegova visost Broj Jedan (vidi strip »Alan Ford«). Jeftinija je, autentičnija i sarkastičnija. ■

Odisej i trojanski konj

Snimatelj *Roger Pratt* odradio je lavovski posao, dok je su scenograf *Nigel Phelps* i montažer *Peter Honess* osmislili i trikove i montirali masovne scene snimljene u Meksiku te izgradili i zapalili grad Troju na Malti. Posebna pohvala dresserima konja.

Možda je u sakačenju predloška najgore prošao Odisej (glumi ga *Sean Bean*, Boromir iz »Gospodara prstenova«) čija je lukavost svedena tek na izgradnju frapantnoga konja.



Izložba svadbenih vijenaca u Galeriji – »Suvenirnica« Subotica

Dio kulturne baštine bunjevačkih Hrvata

U subotičkoj Galeriji »Suvenirnica« u petak 14. svibnja otvorena je izložba svadbenih vijenaca i običaja. Odmah na ulazu posjetitelji su dočekivali tamburaši »Biseri« i dočaravali pravi svatovski ugođaj. Izložbu je otvorio galerist *Dejan Kovač* i pozdravio sve prisutne, te dao riječ etnologinji iz Zavoda za zaštitu spomenika kulture *Valeriji Besedes Devavari*. Ona je na mađarskom jeziku govorila o ovoj postavki izložbe.

U nastavku je na hrvatskom jeziku sve prisutne pozdravila *Stanka Kujundžić*. Govorila je o njenom dugogodišnjem istraživačkom radu o svadbenim vijencima i običajima bunjevačkih Hrvata, kao i o ovoj izložbi. U svojem izlaganju sve starije posjetitelje je podsjetila kako je to nekad bilo, a na taj način je upoznala i mlade ljude s našom kulturom i običajima.

ONE SU KRALJICE SVOJIH SNOVA: Stanka Kujundžić je dugo godina sakupljala fotografije nekadašnjih svadbi, te ima i fotografiju koja potiče iz 1860. godine. Kako je rekla, tada su u našem gradu postojale četiri fotografske radnje. Fotografi su ostavljali trajne uspomene na te dane, baš kako je gopoda Kujundžić kazala, uspomenu na



dan kada su one postajale »kraljice svojih snova«. Tada su djevojke, kao i sada maštale o tom danu i vidjele sebe kao kraljice, znale su da će tog dana i biti tretirane kao kraljice, a poslije bi se vraćale poslu i vrijedno radile. Za taj dan su na najljepše načine ukrašavane i doista su izgledale kao kraljice, što potvrđuju i sačuvane fotografije. Na taj dan mladenke su oblačile najljepše haljine ili »ruva«, pripremljene za tu svečanu prigodu, na glavi bi imale vijenac s motivima cvijeća, što je označavalo mladost i nevinost. Prvi vijenci su se pravili od papira, pa zatim od krepa. Ubrzo poslije toga za tu svrhu se kori-



stila i svila i vosak. Pravili su se vijenci na različite načine. Danas više nema voškara u našem gradu. Tada su svi vijenci pratili modu tog vremena. Prvo su se pojavili vijenci u obliku krune, te su se pokazali kao izuzetno teški. Kasnije se smanjivao oblik vijenca, te je vijenac bio manjeg obima, ali je imao produžetak koji se spuštao do ramena mladenke na odjeću.

KIČENI SVATOVİ: S perlicama su se kitili svi svatovi, no postojao je zanimljiv običaj. Naime, oženjeni i udane osobe su nosile perlice okrenute prema dolje, a neoženjeni i neudane prema gore. Na taj način se znalo kome se smije udvarati, a kome ne. Za mladoženju su se pravile raznobojne perlice od svile koje su se kačile na šešir ili na rever od odijela. Kod bunjevačke nošnje mladenke nisu nosile veo ili kako bi se reklo u narodu »šljaker«, to je bio običaj kod somborskih mladenki.

Svi gosti su se kitili perlicama, no mlade, neudane djevojke perlice su imale u kosi. Najbolje prijateljice mladenke ili neudane sestre bile su lijepo



očesljanje na razdjeljak i također su imale perlice u kosi, a zvali su ih »enge«. »Mastlundžije«, neoženjeni prijatelji ili braća, imali su posebnu ulogu. Oni su također bili kičeni, ali njima su se perlice kačile na rever od odijela. Kako se mijenjala moda, tako su i mladenke sve manje nosile nošnju. Šile su se posebne haljine koje su polako počele poprimiti izgled gradskih haljina. Kako je napomenula i Stanka Kujundžić, i tada se pratila moda.

Nakon izlaganja o vijencima i običajima, članovi folklornog odjela HKC »Bunjevačko kolo« u nošnji, kratko su prikazali kako je to stvarno nekad izgledalo, te su djevojku u ulozi mladenke okitili nekadašnjim vijencem. Na izložbi se mogu vidjeti fotografije nekadašnjih mladenaca zajedno s vijencem kojeg je mlada nosila na glavi, zaručnice kutije, rađene papuče, šlingane suknje i mnoštvo bogatstva naše baštine.



Svim prisutnima se zahvalio Dejan Kovač, kao i ljudima koji su pomogli oko postavke i otvaranja ove izložbe, a to su: ravnatelj Gradskog muzeja *István Hulló*, povjesničar umjetnosti *Olga Kovačev Ninkov*, etnolog i pedagog *Judit Rafai*, Viktorija Besedes Devavari i Stanka Kujundžić, te svima koji su svoje vlasništvo ustupili radi podsjećanja na naše običaje i našu kulturu. Za sve zainteresirane izložba je otvorena radnim danom – do daljnjeg.

Ž. Cvijanov

Uz 49. izbor za Pjesmu Eurovizije (Istanbul, Turska)

Eurovizijska Unija

Piše: Dražen Prčić

Po prvi puta u svojoj poluvjekovnoj povijesti tradicionalni izbor, 49. po redu, za Pjesmu Eurovizije održan je, za razliku od svih prijašnjih, u dva natjecateljska dijela (kvalifikacijski i finalni) uz sudjelovanje rekordnog broja europskih zemalja. Uslijed raspada dvije velike federacije (SSSR i SFRJ), što će se u konačnom raspletu, prilikom odlučivanja o

ovogodišnjoj pobjedničkoj pjesmi, pokazati velikim adutom, učešće u ovogodišnjem »Eurosongu« uzelo je čak 36 zemalja sa svojim predstavnicima, koji su nastup izborili pobjedama na domaćim izbornim natjecanjima. Prema propozicijama organizatora 14 »velikih« plasiralo se direktno u finale, dok su 22 »manje« države svoj »prolaz« morale potražiti u po-

lufinalnoj večeri i plasmanu u prvih deset, koji će skupa sa »direktnima« činiti sastav subotnjeg finalnog izbora.

SRIJEDA, POLUFINALNA VEČER: Istanbulska dvorana »Abdi Pekci« bila je poprište natjecanja 22 predstavnika svojih država, koji su na prekrasnoj, blještavoj bini izveli nacionalne pjesme u trajanju od tri minute prema propozicijama, velikom većinom na engleskom jeziku, što je također novina, iako je i prije bilo takvih primjera, i potom iščekivali sud tzv. »televotinga« novog sustava glasovanja putem telefonskih poziva i slanja SMS poruka preko mobitela.

S obzirom kako su sve pjesme već svojim prednatjecateljskim promocijskim prezentacijama milijunskom gledateljstvu diljem Europe bile već dobro poznate, i prije polufinalne večeri »iskristalizirali« su se neki sigurni sudionici finala, koji su, dapače, sloveli i velikim favoritima za osvajanje naslova pobjednika »Eurosonga 2004«. Tako su na glasovitoj britanskoj kladionici »William Hill« Grk *Sakis Ruvas* i predstavnik SiCG *Željko Joksimović*, iako u startu samo sudionici polufinala, uvršteni u najozbiljnije kandidate za prvo mjesto u subotnjem velikom finalu. Njihov plasman u prvih kvalifikacijskih deset nije dolazio niti jednog trenutka u pitanje. Predstavnik Hrvatske *Ivan Mikulić* u skromnosti svog cjelokupnog nastupa pobrao je brojne simpatije među turskom publikom tijekom višednevnog promotivnog boravka u Turskoj, a njegova pjesma »You are the only one« (Ti si jedina) koju je otpjevao na engleskom u prepjevu svoje pobjedničke pjesme »Daješ mi krila«, smatrala se sposobnom postići neki solidniji plasman, što je i potvrdila sigurnim prolazom u subotnje finale. S druge strane *Željko Joksimović*, favorit kladionica i upućenih prognozera, otpjevao je svoju pjesmu »Lane moje« na materinskom srpskom jeziku i uvjerljivo dobio najviše glasova u polufinalnoj večeri. Kuriozitet polufinalne večeri je plasman većine »istočnih« predstavnika (Hrvatska, SiCG, BiH, Makedonija, Grčka, Ukrajina, Cipar...), dok je čast Zapada uspjela obraniti samo Nizozemska.

SUBOTA, FINALNA VEČER: Glamurozna subotnja večer ugostila je, ponovno u prekrasnom zdanju istanbulske dvorane



Sretna pobjednica: Ruslana

Glasovanje

Prema novom sustavu glasovanja (televoting) svaka država učesnica u natjecanju daruje svoje glasove i bodove (od 1-12) drugim sudionicima na osnovu pristiglih telefonskih poziva i SMS poruka na specijalni server. Naravno, gledatelji ne mogu glasovati za svoju matičnu državu, ali je zato brojna dijaspora u prilici da svojim glasovima obilato pomogne svome favoritu iz matične države, što se na primjeru bivših sovjetskih i jugoslavenskih država u konkretnom primjeru najbolje vidjelo. Prvoplasirana Ukrajina i drugoplasirana SiCG svoj plasman ponajviše duguju, uz zbilja lijepe pjesme i atraktivan scenski nastup, bivšim »zemljacima« na privremenom radu u inozemstvu, ali i obilatoj koncentraciji neprežaljane nostalgije za nekim prošlim vremenima. ■



»Abdi Pekci«, sve 24 zemlje sudionice, koje su direktno ili putem polufinalnog prolaza izborile plasman u veliko finale za izbor Pjesme Eurovizije – »Eurosong« 2004.

»O ukusima se ne raspravlja...« stara je latinska maksima koja je svoju najbolju potvrdu doživjela nakon odgledanih i odslušanih svih sudionika i sudionica koji su u zanosu i žaru otpjevali i otplesali numere s kojima su došli braniti nacionalne boje. Blještavilo i glamur bili su zajednička odrednica velike većine natjecatelja: hrvatski predstavnik Mikulić tu je značajno odudarao sa svojim romantičarskim izborom klasičnog odijela u maniri skromnosti koja akcent baca na samu pjesmu prema, čini se ovog puta, pobjednički prebitnog scenskog nastupa. Posve suprotno Joksimović, Ukrajinka Ruslana i Grk Ruvas dominantno su ukrasili svoje numere izvornim du-

hom pravoslavlja (SiCG), ratničkim plesom u borbenim odorama (Ukrajina), te disco verzijom sirtakija i buzukija uz atraktivne plesačice koje su tijekom skladbe ostale samo u bikiniju (Grčka). Rezultat takovog izbora prezentiranja pjesme pokazao se dominantnim u osvajanju bodova u finalnom glasovanju, uz »gastarbetersku« mašineriju, vjernih navijača razasutih di-

Hrvatska-SiCG

Ne malo iznenađenje izazvalo je 12 maksimalnih bodova koje je Hrvatska dodijelila SiCG, te 5 bodova koje je dobila od SiCG. Bez obzira tko je kome dao koliko bodova i tko je tu za koga glasovao, sama okolnost činjenice da su ljudi uzimali telefone i trošili svoj novac da bi dali glasove, vrijedna je poštovanja i govori više od bilo kojeg komentara. ■

ljem »radničke« Europe. Nekom će se više ili manje svidjeti ovaj raznoliki trio, ali ove pjesme su svojom posebnošću, osobito »Lane moje« zagospodarile eterom i prije finalne večeri, pjevušeći se danima prije subotnjeg izbora. I nakon što su se sve 24 skladbe »izredale« u svoje tri predviđene minute, voditeljski duo je najavio početak glasovanja putem televotinga i glasački stroj se zahuktao diljem starog kontinenta...

POBJEDNICI I GUBITNICI: Kao što svi dobro već znamo, poput milijuna europskih gledatelja koji su se s ushićenjem i navijačkim strastima potajno nadali pobjedi svojih nacionalnih predstavnika, najveći broj glasova i titulu pobjednice »Eurosonga« osvojila je predstavnik Ukrajine Ruslana, ostavivši iza sebe tijekom cijelog glasovanja vodećeg predstavnika SiCG Željka Joksimovića i kladioničarski favoriziranog Grka Ruvasa.

Na koncu ove lijepe glazbeno-scenske euro-bajke pobjedu je odnio ponovno probuđeni, pod okriljem europskih zvijezda kojima sve tranzicijske zemlje u svojoj budućnosti streme, duh zajedništva. Velike federacije su se u subotnjoj večeri, na tih nekoliko sati, ponovno ujedinile u zajedništvu dodjeljivanja maksimalnih 12 poena svojim; uzdanicama. U »mrtvoj trci« Ukrajine i SCG presudila je objektivna brojnost mnogo većeg SSSR i »viška« njegovih bivših članica, ali i okolnosti da je ex YU dijaspora većinski raspoređena uglavnom samo u nekoliko ekonomski jačih država poput Austrije i Švedske na primjer. Hrvatski predstavnik Ivan Mikulić osvojio je skromno 15. mjesto i zbog toga će se iduće godine Hrvatska ponovno morati »probijati« kroz polufinalno »sito« u Ukrajini koja će, zahvaljujući pobjednici Ruslani, biti zemlja domaćin 50. jubilarnog »Eurosonga«. U biti sve visoko plasirane pjesme i njihovi menedžeri i izvođači su jedini pravi pobjednici, jer će unosni ugovori post produkcije ovih pjesama na europskom tržištu ostvariti zavidne euro iznose na njihovim računima. ■



Uspješni Željko...



...poluuspešni Ivan

Slatki crveni plodovi šuma i polja

Jagode

Piše: Dražen Prčić

Sa sve jačim suncem, koje će, nadamo se, konačno otjerati nestabilno vrijeme ovog proljeća, stići će na naše trpeze i voće kojemu rijetko tko može odoljeti. Istina je da ih i sada, ali i tijekom cijele godine možete naći po paprenim cijenama u bolje snabdijevenim trgovinama, no, to su ipak umjetno uzgojene »imitacije« onih pravih šumskih ili povrtarskih jagoda. A kada dođe njihova sezona bit će najljepše, najveće i najslađe, i što je najvažnije pristupačne svačijem džepu...



JAGODA, (*Fragaria vesca* L): Izvorno jagoda potječe iz neolita što ukazuju pronađeni ostaci, te su se ovom šumskom poslasticom sladili još predhistorijski ljudi berući ih po šumovitim predjelima koje su naseljavali. I danas, kada se industrijski proizvode naveliko, kada naiđemo na neku od njih šetajući šumom, poljem ili bilo gdje ih ima, rado ćemo ih uzbrati i pojesti u slast. Od davnina ljudi su jagodama pridavali ljekovita svojstva, tretirajući ih kao značajnim prirodnim izvorom zdravlja.

LJEKOVITA VRIJEDNOST: Još je glasoviti liječnik iz 16. stoljeća Mat-

tioli zapisao kako listovi i korijen jagode povoljno utječu na izlučivanje mokraćne, djeluju i na slezinu, dok njihov sok liječi mrlje na licu. Važno je napomenuti kako veću ljekovitu vrijednost imaju šumske jagode, ali da i »obični« vrtni plodovi također posjeduju svojstva djelotvorna za naše zdravlje, ali da se tada moraju rabiti u dvostrukoj količini u odnosu na »originale« iz šume. Naročito je važna količina kod sparivanja čajeva koji pomažu protiv proljeva i dizenterije, te brojnih zapaljenja u ljudskom organizmu. Jagode su, zbog svog groždanog šećera, izrazito pogodne u ishrani i dijabetičara, a zbog svojih sitnih karakterističnih koštica djelotvorno pomažu boljem varenju i radu crijeva. Također pomažu kod osoba oboljelih od malokrvnosti zbog koncentracije gvožđa, fosfora i kalcija. No, ipak treba upozoriti kako jagode kod nekih osoba mogu izazvati alergijsku reakciju.

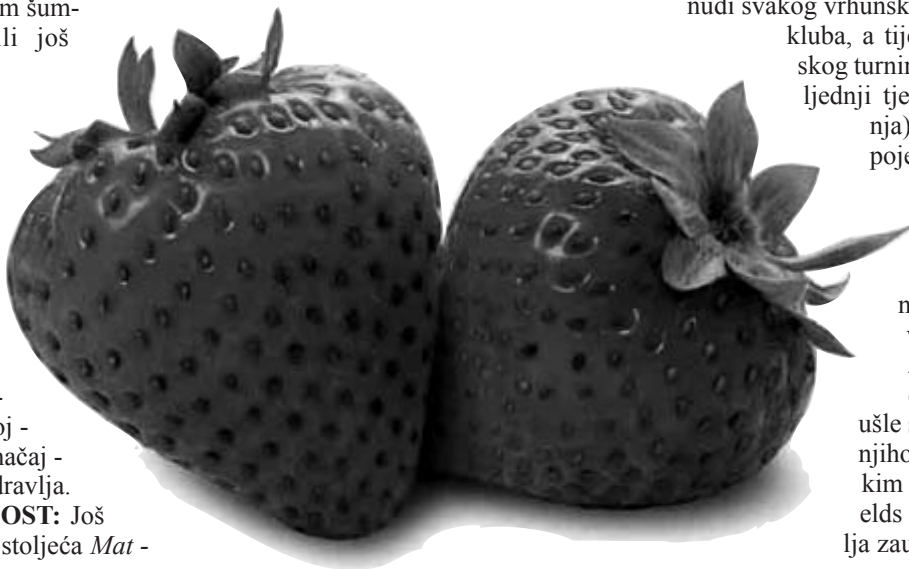
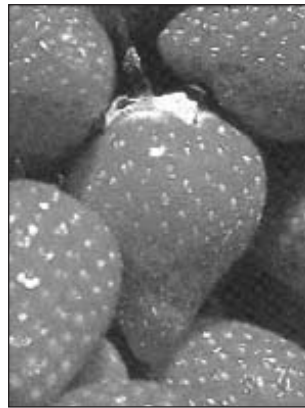
HRANLJIVA VRIJEDNOST: Jagoda sadrži: 89,5 posto vode, 7 posto ugljičnih hidrata, 0,7 posto bjelancevina i 0,5 posto masti.



Mineralni sastojci: Najviše ima – kalija, kalcija, fosfora, magnezija, a što se tiče vitamina najviše ima karotina, vitamina B1, vitamina B2, također i vitamina C

GASTRONOMIJA: I ovdje je važno napomenuti kako šumske jagode imaju prednost u odnosu na vrtnu vrstu ovog plemenitog, slatkastog voća. Prije svega zbog svoje izvorne arome i prijatnog mirisa. Najširu primjenu jagoda nalazimo u svježem, prirodnom obliku i izravnoj konzumaciji poslije pranja vodom, ali sladokusci ih vole dodatno »zasladiti« šlagom. Često se jedu uz pjenušac, jer svojim specifičnim okusom pojačavaju doživljaj ovog plemenitog pića. U spravljanju slastica, kolača i torti, često služe za luksuzno ukrašavanje uz dodatok specifične arome, dok u prerađenom obliku kao pekmez ili džem služe za nadjevanje palačinki, kao nadjevrolata i piškota.

JET SET: Uz konzumaciju s pjenušcem, jagode se jedu na mnogobrojnim svečanim prigodama, jer svojom plemenitošću pojačavaju dojam otmjenosti obroka koji se servira uvažanim uzvanicima. Ima ih u ponudi svakog vrhunskog hotela, restorana ili kluba, a tijekom dva tjedna teniskog turnira u Wimbledonu (posljednji tjedan lipnja i prvi srpnja) ljubitelji teniske igre pojedu tone i tone čuvenih »teniskih« jagoda sa šlagom, koje su postale zaštitnim znakom nezvaničnog svjetskog prvenstva bijelog sporta. Zahvaljujući legendarnim »Beatlesima«, ušle su u glazbenu vječnost njihovom pjesmom i velikim hitom »Strawberry fields forever« (Jagodna polja zauvijek).



Moje putovanje

Rim – »Vječni grad«

Piše: Milivoj Prčić

Bijaše to prije dvadeset dvije godine, jednog žarkog ljeta, kada sam od danas do sutra riješio otputovati na pet dana u Rim.

Uplatilo sam u Subotici u agenciji aranžman i prekosutra rano ujutro otišao svojim »Jugom 45« u garažu aerodroma Surčin, ušao u DC-9 tadašnjeg JAT-a kao jedan od desetak putnika, usput smo sletjeli u Kaštelima i pokupili još desetak Splićanki koje su išle u šoping, preletjeli za idući sat Jadran i Italiju, poprijeko, i pred podne »srulali« u zračnu luku »Fiumicino«.

Za pola sata turistički bus nas je odvezao

lov Mojsije u trostrukoj veličini od normale, od jednog komada ne znam kakvog mramora, najdojmljivije djelo genija kakvo sam vidio u životu!

Vratili smo se u »bus« i potom prešli rijeku Tevere (Tibar) koja razdvaja Rim i ušli u Zonu E. U. R., što ne znam točno značenje, ali, dakako, nije današnja moneta Europske unije, koja u to vrijeme nije ni postojala. Baba – vodičkinja nas je odvela ravno pred Pal. Civilta d. Lavoro, četverokatnicu, zatvorenu od II. svjetskog rata, »Ducceov« Novi Pantheon spiralnih skalina, a u udubljenjima poprsja svih talijan-

tada »SONY« – za ekskluzivu! Potom sam samostalno pošao u katedralu Sv. Petra, najveću katoličku crkvu na svijetu, poklonio se njegovom grobu i pomolio se za svoje mrtve i žive. Vratio sam se pješice preko Tibra i polako, gledajući obje strane Via del Corso, što sama riječ kaže što je, i ovdje sam obavio svoj jedini šoping u maloj športskoj radnji kupujući dvije, tada najmodernije tenis-maje »Ellesse«, koje i danas postoje premda više nisu svjetski brand. U fontanu di Trevi sam bacio novčić da se vratim u Rim još jednom, ali je valjda bio presitan kada još uvijek čekam na red!

Ovdje sam u blizini na Španjolskom trgu, na skalinama ispod crkve Sv. Trojstva na Brijegu, pod cvijećem, provodio noći, prozirne ljetne noći na sedam brijegova Rima, do kojih puše s Tirenskog mora neki maestral, tako da niti po danu nije sparno na razmeđu srpnja i kolovoza! Sjedio se i za stolom uz nekakvu pizzu »quattro stagioni« i coca-colu, što je sve još uvijek tada bila svjetska atrakcija za Balkance!

Gledao sam Rimljanke kako jure »vespama« u ljetnim platnenim haljinama i vijore im se duge crne kose i hodaju golih nogu i samo u sandalama, barem polovicu godine, opušteno od »mode« za razliku od »sjevernjakinja«, govoreći talijanski sa prepoznatljivim rimskim narječjem. Siguran sam da bih, da mogu, Rim bio prvo mjesto gdje bih živio, i to u kvartu Parioli iza Ville Borghese, u kome svaka ulica ima red oleandara, a svaka višekatnica ima terasu veličine pola stana ukrašenu zimzelenim drvećem i cvijećem. Zbog svih ovih lijepih uspomena danas, u talijanskom calcio-u svim srcem navijam za AC Romu, koja je odnijela scudetto (prvenstvo) baš te godine kada sam pohodio Rim, ali i 1942. godine kada sam rođen. ■



u hotel »Ritz« na Piazza Euclide u prelije-pom kvartu Parioli iza Ville Borghese, nažalost zatvorene zbog renoviranja u cijelosti.

Ujutro nas je čekao, nakon »švedskog stola«, turistički gradski bus, žumanjak - žuti, kao i svi ostali autobusi Rima i vodič, profesorica povijesti od oko 80 godina, koja je očito imala svoje političke simpatije, jer nas je prvo odvela na Piazza Venezia i pokazala odakle je Mussolini držao svoje govore, a potom nedaleko spomenik ne-znanom junaku iz 1911. godine kralja Vittoria Emanuela, monumentalnu neoklasičističku tvorevinu koja »plače za drugom obalom Adriatica«, među inim! Poslije smo iz busa vidjeli Forum Romanum i preostale ruine starog slavnog Rima, a potom stali pred bazilikom Sv. Petra u lancima. Ušao sam u ogromnu katedralu s visokom kolonadom s lijeve strane, a kod oltara s desne strane nalazio se strašni Michelange-

skih velikana u povijesti, uključujući njegove pobočnike i njega, kako smo ušli i vidjeli sve to, nitko ne zna osim profesorice, to je rijetko tko vidio, a ona je rekla – »Mi ne rušimo ništa, a kroz 100 godina će i tako to gledati svi turisti!« I to je nekakva filozofija!

U povratku iz »novog« Rima stali smo dakako kod Colosseuma, izašli iz busa i ušao sam u najznamenitiju arenu iz brojnih filmova, i zidine koje vidimo svake godine na Veliki petak kad Papa obilazi Muku Isusovu!

Drugi dan razgledanja Rima sam posvetio Vatikanu; skupa sa sestrama iz Splita, Ines i Doris – odvezli smo se gradskim »busom«, u najmanju i najmoćniju državu svijeta i ravno u Sikstinsku kapelu koja je bila iznutra sva u skelama do stropa, zbog detaljnog renoviranja – Raja, Čistilišta i Pakla, kako ih je vidio i naslikao jedini Michelangelo na svijetu-a sve je to plaćao



Deveto izdanje »Zagreb Opena«

Goran i Roko



Iz Zagreba: Dražen Prčić

Prošli tjedan (8-16. svibnja) bio je terminski rezerviran za deveto izdanje Challengera Zagreb Open (75.000 \$) drugog po jačini, poslije ATP turnira Croatia Open Umag, teniskog turnira koji se igra na hrvatskim terenima. Iako je otvoreno prvenstvo Zagreba, kako bi u prijevodu glasio domaći naziv, doživjelo nekoliko otkaza u posljednjem trenutku, prije svih *Ivo Karlović* i *Albert Montanes*, rejting turnira, na kojemu je nastupilo nekoliko igrača iz prvih 80 svjetske ranking ljestvice, podigao je dugo očekivani nastup *Gorana Ivaniševića*, najboljeg i najuspješnijeg hrvatskog tenisača svih vremena.

GORAN: Unatoč okolnosti da je i on otkazao nastup zbog bolova u ramenu u pojedinačnoj konkurenciji, legendarni wimbledonski pobjednik nije želio iznevjeriti organizatore i direktora turnira Horvata, pa je pristao zaigrati skupa s 16-godišnjim Marinom Čilićem u paru, a sve to na veliko oduševljenje brojnih navijača koji su pohrlili na centralni teren teniskog kompleksa »Mladosti«. Nažalost, norveško-izraelska kombinacija Andersen-Okun bila je jača od veteransko-juniorskog hrvatskog dubla 6:3, 7:5, a samim tim je završena Goranova kratka epizoda na ovom lijepom turniru. Poslije susreta Ivanišević je pohvalio svog suigrača prognozirajući, kako je pred njim uspješna karijera.

ROKO: Kako to već u životu biva, godine donose generacijsku smjenu u kojoj veliki ustupaju svoje mjesto na velikoj sceni svojim nadarenim nasljednicima, ostavljajući im tešku zadaću da nastave njihovim uspješnim i često nedostižnim stopama. U svojoj najavi »Zagreb Open« je trebao proteći u znaku Gorana Ivaniševića, ali je neočekivani obrat okolnosti izbacio mladog *Roka Karanušića* u prvi plan. Izostankom uz već spomenutog Ivaniševića i Ivo Karlovića hrvatski tenis je ostao bez realno kvalitetnijeg igrača koji bi mogao napraviti nešto više na domaćem turniru. Iako je u prvom kolu nastupilo čak pet hrvatskih igrača (*Tuksar*,



FOTO: RONALD GARŠIĆ

Roko Karanušić

Krajan, Zovko, Perić i Karanušić), samo je Roko uspio preskočiti prvu prepreku. I to kako...

Ždrijeb glavnog turnira donio mu je Izraelca Harela Levya, svojevremeno 30 igrača svijeta, koji je nadmoćno vodio igru sve do 6:4, 4:0 i 30:0, a onda je Karanušić »proradio« i pokazao zagrebačkoj publici da se pravi tenisač nikad ne predaje, niti kada bi objektivno sve trebalo biti gotovo. U sljedećih deset (10) gemova koje je za-

redom dobio i posve preokrenuo rezultat na 4:6, 6:4, 4:0. Roko je u hipu postao prvom zvijezdom turnira, dokazavši kako nije nimalo slučajno izborio plasmane na Grand Slam turnire US Open i Australian Open. U drugom kolu Roko je potvrdio kvalitetan nastup i »senzacionalni prolaz« pobjedom protiv Bugarina Trajkova 6:3, 7:6, ali je u četvrtfinalnom ogledu Rus Tursunov zaustavio posljednjeg hrvatskog predstavnika na ZG Openu, svladavši ga s 6:3, 6:3.

FINALE: GARCIA – RAMIREZ H.: Nedjeljno finale zagrebačkog challengera odigrano je između Čileanca Adriana Garcia i Španjolca Rubena Ramireza Hidalga, podarivši gledateljima (direktan prijenos na HTV) kvalitetnu latino – tenisku partiju. U izravnoj demonstraciji igre s osnovne crte, uz obilje dugih »top spin« lopti i brojnim izmjenama udaraca, prošlogodišnji finalist Ramirez H. (80. na svijetu) ponovno nije uspio otići za korak dalje. Čileanac Garcia (153. na svjetskoj ljestvici) potvrdio je izuzetan nastup na ZG Openu, trijumfom u finalu sa 6:3, 7:5 i podigao pobjednički pokal zagrebačkog challengera.

Opres: Povišene emocije

Vrlo atraktivan promidžbeni potez organizatora ZG Opena predstavljao je originalni zaštitni prometni znak turnira oličen u slomljenom teniskom reketu u crvenom trokutu (znak opasnosti) uz napomenu: »Opres: Povišene emocije«. Naravno, u pitanju je bila najava nastupa Gorana Ivaniševića i uvijek mogućih »razlupanih alata.«



OPRES!!! Povišene emocije

Međunarodno prvenstvo Zagreba u tenisu
Športski park Mladost
08. - 16. svibnja 2004.

Zagreb Open

CHALLENGER
SERIES ATP

Sportske vijesti

Nogomet

Hajduk prvak Hrvatske

Nogometaši splitskog Hajduka novi su prvaci Hrvatske, a veliko slavlje svih kojima je na srcu bijela boja majstora s mora započelo je završetkom posljednje utakmice sa Varteksom, koju su splićani dobili sa 2:0. Dupke puni »Poljud« dugo je strepio za posljednjom i najvažnijom pobjedom svojih ljubimaca, ali je golovima Vejića i Deranje titula stigla u Split. U sezoni 2003-04 Hajduk je zabilježio 25 pobjeda, tri neodlučena susreta i četiri poraza uz osvojenih 78 bodova i gol količnik 63:24.



Pula 1856 novi prvoligaš

Boljim izvođenjem jedanaesteraca 7:6, poslije identičnih 2:0 u domaćem uzvratu protiv Međimurja, momčad Pule 1856 izborila je direktan plasman u 1. HNL. Porazeno Međimurje imat će još jednu šansu za plasman u nogometnu elitu u doigravanju sa pretposljednjom momčadi 1. HNL, Cibaliom.

1. HNL

32. kolo, 15. svibnja
Liga za prvaka

Hajduk – Varteks 2:0
Dinamo – Osijek 4:1
Zadar – Rijeka 2:2

Tablica: Hajduk 78, Dinamo 76, Rijeka 42, Osijek 39, Varteks 38, Zadar 32

Hajduk je osvojio titulu prvaka Hrvatske, Dinamo će igrati u kupu Uefa, Rijeka će igrati kvalifikacije za Kup Uefa, a Osijek će igrati u Intertoto kupu.

Liga za ostanak

Tablica: Kamen I. 46, Inter 42, Slaven B. 40, Zagreb 36, Cibalia 31, Marsonia 25

Iz 1. HNL je ispala Marsonia, dok će Cibalia razigravati s Međimurjem za ostanak u elitnom društvu.

Europski nogometni prvaci – Lige petice

Italija: Milan; Španjolska: Valencia; Njemačka: Werder; Engleska: Arsenal; Francuska: Lyon ili PSG

Košarka

Lakersi prvi među finalistima

Košarkaši LA Lakersa prvi su izborili plasman u finale Zapadne konferencije pobjedom od 4:2 u konačnom skorcu sa San Antonio Spursima. Protivnik u finalu Zapada bit će poznat poslije odlučujućeg sedmog duela između Minnesote i Sacramenta. Na Istoku će sedmi duel između Detroita i New Jerseyja dati jednog finalista, dok će najvjerojatnije druga momčad u konferencijskom finalu biti Indiana.

Tenis

Ljubičić u polufinalu Hamburga

Iako je Zg Open obilježio protekli tjedan medijskom pozornosti, plasman Ivana Ljubičića u polufinale Hamburgskog ATP turnira (2.425.000 Eura) vrijedan je pažnje, uz podatak kako je najbolji hrvatski tenisač trenutačno 26. igrač svijeta. Uz malo više sportske sreće »Ljubo« je mogao zaigrati i u finalu, ali je Argentinac Coria bio bolji 3:6, 6:1, 6:4



1. liga SCG

30. kolo, 15. svibnja

Sartid – C. zvezda 3:5
Partizan – Železnik 0:2
Kom – Hajduk 1:3
Napredak – Zeta 4:2
Vojvodina – Radnički (O) 5:0
Sutjeska – Zemun 0:1
OFK Beograd – Budućnost 2:1
Obilić – Borac 0:1

Tablica: C. zvezda 74, Partizan 63, Železnik 58, OFK Beograd 51, Sartid 49, Obilić 46, Zemun 41... C. zvezda je prvak SCG, Partizan, Železnik i Budućnost igrat će u kupu Uefa, OFK Beograd i Sartid igrat će u Intertoto kupu. Iz lige su ispali Radnički (O), Kom, Napredak i Budućnost.

Somborsko – subotičke huncutarije



Aranka

U Subotici, s desetog kata side jedan od stanara i u međuvremenu se sit da je nešto zaboravio reći ženi, pa se na sokaku okrene prema desetom katu i počne vikati:

»Aranka, Aranka...«. Njegova žena na desetom katu to ne čuje, ali na šestom katu izađe neka druga žena i pogleda dolje u njega, a ovaj će njoj:

»Ne derem Jovanka, ja derem Aranka!

Banjam se

Muž otišo na godišnji odmor u banju, a žena na more. Zove

muž ženu telefonom da joj se javi i kaže:

»Ženo, ja sam u banji i banjam se«, a žena mu odgovori:

»Čovječe moj, ja sam na moru i moram se!«

Naranijo kokoši

»Tuno, ja i tetak ćemo dadi i mami kopat kukuruze, a ti u podne idi u našu kuću i naranj kokoši, i nemoj to nipošto zaboravit!«

Kada su se navečer vratili, uniđu unutra a kokoši navalile na njih, pa ključaje, skaču, ko da ne znaje što će. Dala njima snaž Anica kukuruza, a one ništa, prigladali oni sve čoše da nema kaki pacov il tvor, ali nema ništa. Nalila im, na koncu, vode a one piju ko bisne. Pita mene sutra snaž Anica:

»Tuno, jesil ti naranijo moje kokoši«

»Jesam«

»A jesil ih napojio«

»Pa, nisam«

»Pa zašto nisi?«

»Pa niste mi rekli, Vi ste samo kazali da ih naranim i vidite da to nisam zaboravio!«

Ajde, šta se nudiš

Uvečer, na igranki, udvara se jedan monoštorac nekoj strankinji, koja se tu slučajno našla i zove ju da malo iziđu u šetnju, a ona se razmišlja dali da ide ili ne. A on će njoj:

»Ajde, šta se nudiš!« (Što bi po monoštorskom značilo što se razmišljaš, nećkaš)

A ova cura će njemu bisno: »Ja se tebi nudim, ja da se nudim, tiš mene ponižavat«, i okrete se i ode ko peruška.

Pripremio: Antun Kovač iz Sombora

Recept Crni rižoto »Kapetanova kuća«

Specijalitet dalmatinske kuhinje

Sastojci:

za 4 osobe:

0,2 kg sipa, 0,2 kg dagnji

0,2 kg lignji, 0,1 kg luka

0,15 l ulja (maslinovo i biljno)

1 žlica pirea od rajčica

0,1 l bijela vina

sol, papar, vegeta

peršin i češnjak – po želji

0,3 kg sirove riže

crnilo od sipe prema potrebi

Opis:

Na miješanom ulju (pola biljnog– pola maslinovog) zažutimo luk, a zatim dodamo nasjeckanu sipu, očišćene dagnje i narezane lignje. To dobro pirjamo, zajedno sa začinima (peršin, papar, vegeta, češnjak i pire od rajčica).

Prelijemo bijelim vinom, dodamo sirovu rižu, a potom zalijemo vodom i zacrnimo crnilom od sipe. U rižoto dodamo školjke u »kućici« (dag-nje, brbavice) i škampe. Uz jelo poslužimo naribani parmezan.



Ilustrirao: Attila Szalai

GASTVODJICA SUBAT	KAPETAN HAJDUK	STARA MUŠKA ZA II KUĆINI	ORGANI ZACIJA DECA, STILSKA TURA	ETAŽA KAT	ILUJA OD MILJA	ZTORNIK ZAKONA, PRAVILNIK	BILJKA VLAŠTE P- NLIKA SLEČ	GITARIST HENDRIX	POZDRAV U STANOM RIMU		
FILM VIOKA RUICA											
RASIPRS- KAVAJIČI SRČIGSTVO (EMISIJA NA RTL-4)											
PELVINATA PARIŠKA KATEDRA LA											
ŽIDOVSKA HODOK- MOLJA					ELIZABETA (KRAČE) "ORGAN, UJEDINJE- NIH NARODA"				NAJBUN- CANLI JAJHANSKI OTOK		
RIMSKI NIZ		MUŠČINI II KRAVCI II A/II NIK DVOBNIK						"VODIK" OLAZBENIK CLAYTON			
"PERSONAL DESIGN JOURNAL"				ŽITARICE U RASTU PRIZOR SVRŠENO VRJEME							
GRADIĆ U BOKU KOTLOV- SKOU						SAJIB NA PAPIKA SINKOVI II VA ŽENA					
POLITIČAR KOVACE- VIK					"SVI IZOKA" VREĆA OD KOSTRETI		"IRIDIJ" MITSKA TRKACICA				
ŽITELJ GRADIĆA KOD OVALIJE									MAJ ALEKSA LADIĆA RATNIK		
NAŠTAJINI VIŽNIK		ZAPADNI MONOKL "VIATIK"					UTVRĐENA UPORIŠTA ZA OBRANU TRGOVINA RIBOM				
OSOBNJA ZAMJENICA			OMIČAN SEČER OD TRSE "BUMFORD"								
NAJMANJI KONTI- NENTI											
	PRET PLATNIK									"KALIJ" LAGANO TOSKAN BKO VINO	
	ORIČAL NAVIKA									ZEMLIŠNA MILITAR GLAVNI CRAD INDEMI SKI	
	BOOLJA						LIKAL II IIAII IJA (FORMU- LA 1) II IKAR KOT KOSCHKA				
	NEGA- TIVNO ELEKTRO- ČAN KIN								GRAD II IIIRVAT, PRIMORJU GL. GRAD ČEŠKE		
	 IPIVA NI POK- NANIČA I JEDAN I DRUGI							PLAKANJE OSOBNJA ZAMJENICA			
	"OKRUG CITATUM"						ŽALOST ZA POKOJA- NOSTIM "NITON"				
	JUŽNO VOĆE									"IRIDIJ" BASTAVNI VEZNIK	
	"AUSTRIJA"						IIISAC TRAGI- DUA				
											

PETAK 21.5.2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
07.05 – Dobro jutro, Hrvatska 09.05 – Čudesne pustolovine kapetana Cousteaua 09.30 – Zvučnjak 09.50 – Patuljkove priče, crtani film 10.00 – Jezični petak 10.50 – Engleski jezik 11.00 – Hugo, TV igra 11.25 – Gusarski otoci, serija 12.00 – Podnevni dnevnik 12.16 – TV kalendar 12.26 – TV raspored 12.35 – Istinska ljubav, serija (12) 13.25 – Glazbena TV 14.05 – Res publica: Spajalica 14.50 – Jezični petak (R) 15.40 – Engleski jezik 16.00 – Popuna 16.30 – Trenutak spoznaje 17.00 – Hrvatska danas 17.15 – Među nama 17.40 – Čudovišta iz prošlost 19.30 – Dnevnik 20.05 – Zlatni vrč, dramska serija 20.45 – Coca-Cola Music Stars 21.45 – Coca-Cola Music Powe 21.55 – Meridijan 16 22.25 – Sport danas 22.35 – Umorstva u Midsomeru 5. 00.25 – Željezni orao 2, i film 02.05 – As u rukavu, film 03.40 – Ledeni prst, film 05.15 – Neuhvatljivi ormar		07.00 – TV vodič 09.30 – Reprizni domaći program 13.05 – Neuhvatljivi ormar 14.35 – Deep Space 9 (5.), serija 15.20 – Vijesti za gluhe 15.45 – Istinska ljubav, serija 16.30 – Interpo 17.20 – Inspektor Rex 4., serija 18.10 – Panorama 18.50 – Prijatelji 7 19.15 – Upitnik, kviz 19.30 – Glazbena TV (R)	  20.05 – Južnoafrička noćna mora 21.05 – Na rubu horizonta, film 22.40 – HR kod, glazbena emisija 00.10 – Vučje jezero, serija 00.55 – Deep Space 9 (5.) 01.40 – Prijatelji 7. 02.00 – Čudovišta iz prošlosti

SUBOTA 22.5.2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
08.05 – Amerika – život prirode (R) 08.35 – Dr. Vidra, crtani film 08.45 – Moj dragi planet, crtani film 08.50 – Ukradeni dinosaur, film 10.20 – Mala TV potraga 11.15 – Glazbena TV – TOP 10 12.15 – Bioproгноza (R) 12.30 – Duhovni izazovi 12.45 – Prizma, multinacionalni magazin 13.45 – TV izložba 14.05 – Hit do hita: Koprivnica 15.15 – Popuna (R) 15.50 – Iz antologije Dramskog programa 16.45 – Briljanteen 17.40 – Zlatni vrč, serija 18.20 – HTV prikazuje 19.30 – Dnevnik 20.05 – Divlji Zapad, američki film 21.55 – Večeras s Joškom Lokasom 23.00 – Sport danas 23.20 – The Doors, film 01.40 – Shocker, film (18) 03.25 – Monsieur Butterfly, film 05.10 – Divlji Zapad, film		06.35 – Istinska ljubav, serija 11.00 – Mariazell: Misa 13.20 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj 13.55 – Monte Carlo: Formula 1	 14.55 – Popuna (R) 15.25 – Korijeni – hrvatske manjine u Europi 16.00 – Coca-Cola Music Stars 17.05 – Deep Space 9 17.50 – Carevo novo ruho, hrvatski film 19.30 – Glazbena TV – TOP 10 20.15 – Treći kamenčić od Sunca 20.45 – Formula 2000 21.25 – Dokumentarni film 22.00 – Vučje jezero, serija 22.45 – Bljeskalica 00.15 – Deep Space 9 01.00 – Deep Space 9 01.45 – Deep Space 9 02.30 – Po ure torture (R)

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV 08.00 NOVA KIDS TV 10.05 Moja voljena, serija 10.55 Ukleta Mariana, serija 11.55 Vrijeme danas 12.10 Top speed 12.55 Drugo lice – Petar Vlahov show 13.55 Lantana, igrani film 16.05 TV prodaja 16.15 Vrijeme sutra 16.20 TV prodaja 16.35 Super cure, crtana serija 17.00 Moja voljena, serija	18.00 Ukleta Mariana, serija 19.00 24 sata na Novoj TV 19.30 Super cure, crtana serija 20.00 Jackpot, kviz 20.30 Hoćeš-nećeš, zabavna emisija 21.00 Lude 70-e, serija 21.30 Šašava vještica, igrani film 23.20 Hoćeš-nećeš, zabavna emisija 23.50 Lude 70-e, serija 00.25 Šašava vještica, igrani film 02.05 Glazba

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV 08.00 NOVA KIDS TV 11.25 Final fight 12.30 Oliver's Twist, kulinarski show 13.10 Projekt: šašava vještica, igrani film 14.50 SP u rallyu – Cipar 15.55 Nogomet FA Kup – finale: Man. Utd. – Millwal, prijenos 18.00 Hoćeš-nećeš, zabavna emisija 18.30 Lude 70-e, serija	19.00 24 sata na Novoj TV, vrijeme i sport 19.25 Crtana serija 20.00 Hrvatski Idol, show 22.00 Air Force One, igrani film 00.25 South Park, serija 01.00 OBN SuperNova Folk Talents, show 03.00 Hrvatski Idol, show 04.50 South Park, serija 05.25 Glazba

NEDJELJA 23. 5. 2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
07.05 – Ljetna čarolija, film za djecu		07.00 – TV vodič	
09.05 – Dizalica		09.05 – TV kalendar	
10.05 – Ružno pače, crtana serija		09.15 – Obiteljski vrtuljak	
10.30 – Nemogući Niko, crtana serija		09.45 – Iskustvo Isusa, dokumentarna serija	
10.40 – Zaplešimo zajedno		10.30 – Biblija	
10.55 – Videokiosk		10.45 – Portret crkve i mjesta	
12.00 – Podnevni dnevnik		11.00 – Čakovec: Misa, prijenos	
12.15 – TV kalendar		12.05 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj	
12.30 – Plodovi zemlje		12.35 – Magazin Lige prvaka	
13.20 – Mir i dobro		13.40 – Monte Carlo: Formula 1 za Veliku nagradu Monaka	
14.00 – Nedjeljom u 2		15.55 – Giro d'Italia, prijenos	
15.05 – Velika borba, film		17.30 – Povijest Europskih nogometnih prvenstava	
17.00 – Od pet do sedam		17.55 – Koprivnica: Rukomet PH	
19.00 – Cocco Bill, crtana serija		19.55 – Košarka PH: Zadar – Split CO, prijenos	
19.30 – Dnevnik		21.45 – Sport danas	
20.05 – Tko želi biti milijunaš?		22.00 – Košarka NBA liga: odgođeni prijenos	
21.10 – g'lamur: kafé			
22.15 – Vijesti			
22.35 – Prvi kontakt, film			
00.25 – Potrebne stvari, film			
02.20 – Velika borba, film			
04.15 – Od pet do sedam			
06.15 – Iskustvo Isusa, dokumentarna serija			



23.55 – Vučje jezero, serija
00.40 – Nedjeljom u 2 (R)

PONEDJELJAK 24. 5. 2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
07.05 – Dobro jutro, Hrvatska		07.00 – TV vodič	
09.05 – Leteći medvjedići		09.55 – Hit do hita: Koprivnica	
09.30 – Mali veliki svijet		11.00 – Tenis Roland Garros, prijenos	
09.50 – Charly i Mimo, crtani film		13.30 – Pucajte na pijanista, film	
10.00 – Učilica		14.50 – Deep Space 9 (5.)	
10.10 – Predškolski odgoj i razredna nastava		15.35 – Vijesti za gluhe	
11.00 – Hugo, TV igra		15.50 – Košarka NBA liga	
11.25 – Gusarski otoci		16.40 – Istinska ljubav	
12.35 – Istinska ljubav		17.25 – Zlatna krila 3.	
13.25 – Glazbena TV		18.10 – Panorama	
14.05 – Res publica		18.50 – Prijatelji 7.	
14.50 – Učilica (R)		19.15 – Upitnik, kviz	
15.00 – Predškolski odgoj i razredna nastava (R)		19.30 – Glazbena TV (R)	
16.00 – TV izložba		20.05 – Petica	
16.20 – Ruža vjetrova		21.10 – Ekipa za očevid 3.	
17.00 – Hrvatska danas		22.00 – Armageddon	
17.15 – Risovi, tigrovi i sirene, dokumentarni film			
18.00 – Alpe-Dunav-Jadran			
18.30 – Najslabija karika, kviz			
19.30 – Dnevnik			
20.10 – Latinica: Klimakterij			
22.00 – Meridijan 16			
22.25 – Bioproгноza			
22.30 – Sport danas			
22.40 – Alias, serija			
23.30 – Dobro ugođena večer			
00.35 – Pucajte na pijanista, film			
01.55 – Agguire, gnjev božji, film			
03.30 – Latinica: Klimakterij			
05.10 – Ruža vjetrova			
05.40 – Dokumentarna emisija			
06.20 – Alpe-Dunav-Jadran			



00.30 – Vučje jezero
01.15 – Deep Space 9 (5.)
02.00 – Prijatelji 7.
02.25 – Zlatna krila 3.
03.10 – Alias, serija
03.55 – Ekipa za očevid 3.

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV	19.25 Crtana serija
07.55 Hypo Ski report	20.00 Story SuperNova Multi Talents
08.00 NOVA KIDS TV	
11.00 Pustolovine Sidney Fox, serija	22.00 Red Carpet, zabavna emisija
11.55 South Park, serija	23.05 Story SuperNova Multi Talents, show
12.25 Air Force One, igrani film	01.05 Lovac na krokodile, dok film
14.40 Top speed	02.00 Red Carpet, zabavna emisija
15.15 Hrvatski idol, show	02.55 Nogomet FA Kup
17.25 Lovac na krokodile, dok.	
18.15 Oliver's Twist, kulinarski show	
19.00 24 sata na Novoj TV	

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV	18.00 Ukleta Mariana, serija
08.00 NOVA KIDS TV	19.00 24 sata na Novoj TV
10.40 Moja voljena, serija	19.25 Yu-Gi-Oh, crtana serija
11.30 Ukleta Mariana, serija	20.00 Jackpot, kviz
12.35 Vrijeme danas	20.30 Ally McBeal, serija
12.50 Red Carpet, zabavna emisija	21.30 Odbjegla nevjesta, igrani film
14.00 Story SuperNova Multi Talents	23.45 Ally McBeal, serija
16.15 Vrijeme sutra	00.35 Posljednje putovanje, igrani film
16.35 Yu-Gi-Oh, crtana serija	
17.00 Moja voljena, serija	02.20 Glazba

UTORAK 25. 5. 2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
07.05 – Dobro jutro 09.05 – Cy, kiber djevojka 09.30 – Ruke, ručice 09.45 – Brum, crtani film 10.00 – Učilica 10.10 – Prirodoslovlje 11.00 – Hugo, TV igra 11.25 – Gusarski otoci 12.15 – Bioproгноza 12.35 – Istinska ljubav 13.25 – Glazbena TV 14.05 – Res publica 14.50 – Učilica (R) 15.00 – Prirodoslovlje (R) 16.00 – Hrvatski akademici 16.30 – Govorimo o zdravlju 17.15 – Živjeti zdravlje 17.20 – Suivies a la trace, dokumentarni film 17.55 – Direkt 18.30 – Najslabija karika, kviz 19.30 – Dnevnik 20.05 – Globalno sijelo 20.40 – Forum 22.00 – Meridijan 16 22.25 – Bioproгноza 22.30 – Sport danas 22.35 – Čigrom oko svijeta 23.05 – KULT., emisija iz kulture 00.25 – Jules i Jim, film 02.05 – Veliko plavetnilo, film 04.15 – g'lamur: kafé (R)	07.00 – TV vodič 10.00 – Petica – europski nogomet 11.00 – Tenis Roland Garros, prijenos 13.45 – Jules i Jim, film 15.25 – Vijesti za gluhe 15.35 – TV kalendar 15.45 – Deep Space 9 (5.) 16.35 – Istinska ljubav 17.20 – U odvjetničkom krugu 5. 18.10 – Panorama 18.50 – Prijatelji 7. 19.15 – Upitnik, kviz 19.30 – Glazbena TV 20.05 – Frasier 7. 20.30 – Veliko plavetnilo, film 22.45 – Boja noći, film 01.05 – Vučje jezero 01.50 – Deep Space 9 (5.) 02.35 – Prijatelji 7. 03.00 – U odvjetničkom krugu 5. 03.50 – Frasier 7.		

SRIJEDA 26. 5. 2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
07.05 – Dobro jutro, Hrvatska 09.05 – Tristan i Izolda 09.30 – Kokice 09.50 – Charly i Mimo 10.00 – Učilica 10.10 – Likovna i glazbena umjetnost, književnost 11.00 – Hugo, TV igra 11.25 – Gusarski otoci 12.00 – Podnevni dnevnik 12.16 – TV kalendar 12.35 – Istinska ljubav 13.25 – Glazbena TV 14.00 – Vijesti 14.05 – Res publica 14.50 – Učilica (R) 15.00 – Likovna i glazbena umjetnost, književnost 15.50 – Vijesti 16.00 – Kućni ljubimci 16.30 – Svijet poduzetništva 17.00 – Hrvatska danas, 17.15 – L'île des dingos dokumentarni film 17.55 – Rijeka: More 18.30 – Najslabija karika, kviz 19.30 – Dnevnik 20.05 – Škrinja 20.40 – Brisani prostor 21.30 – Pola ure kulture 22.05 – Meridijan 16 22.30 – Bioproгноza 22.35 – Sport danas 22.40 – Internacional, vanjskopolitički magazin 23.10 – Na rubu znanosti 00.20 – Dvije engleskinje i kontinent, film 02.25 – The Last Man Standing, američki film 04.05 – Brisani prostor 04.55 – Pola ure kulture 05.25 – Internacional	07.00 – TV vodič 09.30 – Reprizni domaći program 11.00 – Tenis Roland Garros		
		12.55 – Dvije engleskinje i kontinent, film 15.00 – Zdenka Lechner 15.30 – Vijesti za gluhe 15.40 – TV kalendar 15.50 – Deep Space 9 (5.) 16.40 – Istinska ljubav 17.25 – Walker, teksaški rendžer 4. 18.10 – Panorama 18.50 – Prijatelji 7. 19.15 – Upitnik, kviz 19.30 – Glazbena TV 20.05 – Emisija 20.35 – Monaco – Porto 22.50 – The Last Man Standing 00.35 – Deep Space 9 (5.) 01.20 – Prijatelji 7. 01.45 – Walker, teksaški rendžer 4.	

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV 08.00 NOVA KIDS TV 11.05 Moja voljena, serija 11.55 Ukleta Mariana, serija 13.00 Vrijeme danas 13.20 Ally McBeal, serija 14.30 Putovanje Augusta Kinga, igrani film 16.15 Vrijeme sutra 16.35 Yu-Gi-Oh, crtana serija 17.00 Moja voljena, serija 18.00 Ukleta Mariana, serija 19.00 24 sata na Novoj TV	19.25 Yu-Gi-Oh, crtana serija 20.00 Jackpot, kviz 20.30 Ali G Show, serija 21.10 Na rubu zakona, serija 22.10 Modelle 22.50 Posao za stranca, igrani film 00.35 Ali G Show, serija 01.15 Na rubu zakona, serija 02.00 Modelle 02.35 Posao za stranca, igrani film 04.10 Glazba

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV 08.00 NOVA KIDS TV 10.35 Moja voljena, serija 11.25 Ukleta Mariana, serija 12.30 Modelle 13.20 Na rubu zakona, serija 14.30 Posao za stranca, igrani film 16.15 Vrijeme sutra 16.20 TV prodaja 16.35 Yu-Gi-Oh, crtana serija 17.00 Moja voljena, serija	18.00 Ukleta Mariana, serija 19.00 24 sata na Novoj TV 19.25 Yu-Gi-Oh, crtana serija 20.00 Jackpot, kviz 20.30 Leteći start, zabavna emisija 21.25 Dharma i Greg, serija 22.00 Pitaj me za sreću, igrani film 23.50 Leteći start, zabavna emisija 00.35 Dharma i Greg, serija 01.10 Pitaj me za sreću, igrani film 03.00 Glazba

ČETVRTAK 27. 5. 2004.

HRT 1 HTV 1	HRT 2 HTV 2
07.05 – Dobro jutro 09.05 – Majstor Munja 09.30 – Športerica 09.45 – Cipelice litalice 10.00 – Učilica 10.10 – Povijest i zemljopis 11.00 – Hugo, TV igra 11.25 – Gusarski otoci 12.00 – Podnevni dnevnik 12.15 – Bioproгноza 12.16 – TV kalendar 12.35 – Istinska ljubav, serija 13.25 – Glazbena TV 14.05 – Res publica 14.50 – Učilica (R) 15.00 – Povijest i zemljopis 16.00 – Kronika Festivala glumca 16.30 – Budućnost Zemlje 17.00 – Hrvatska danas 17.15 – Dobre priče 18.10 – Savršeni svijet 18.45 – Poslovni klub 19.30 – Dnevnik 20.05 – Tko želi biti milijunaš? 21.05 – Znakovi vremena 22.00 – Meridijan 16 22.40 – Crno-bijelo u boji 23.35 – Vrijeme je za jazz 00.45 – Zadnji metro, film 02.50 – Prljavi igraju prijavu, film 04.35 – Znakovi vremena (R) 05.25 – Poslovni klub (R) 05.55 – Crno-bijelo u boji	07.00 – TV vodič 09.10 – Nogometna Liga prvaka  11.00 – Tenis Roland Garros, prijenos 13.20 – Zadnji metro, film 15.25 – Deep Space 9 16.10 – Vijesti za gluhe 16.35 – Istinska ljubav 17.20 – Porota 18.10 – Panorama 18.50 – Prijatelji 7. 19.15 – Upitnik, kviz 19.30 – Glazbena TV 20.05 – Sutkinja Amy 3. 20.55 – Putovanje oko svijeta 21.50 – Parovi 3., humoristična serija 22.20 – Prljavi igraju, film 00.10 – Deep Space 9 (5.) 00.55 – Prijatelji 7. 01.20 – Sutkinja Amy 3. 02.05 – Porota, serija 02.55 – Putovanje oko svijeta, serija

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova Tv 10.45 Moja voljena, serija 11.35 Ukleta Mariana, serija 12.40 Leteći start, zabavna emisija 13.35 Dharma i Greg, serija 14.20 Pitaj me za sreću, igrani film 16.15 Vrijeme sutra 16.35 Yu-Gi-Oh, crtana serija 17.00 Moja vojena, serija 18.00 Serija 19.00 24 sata na Novoj TV	19.25 Yu-Gi-Oh, crtana serija 20.00 Jackpot, kviz 20.30 Kralj Queensa, serija 21.00 Drugo lice – Petar Vlahov show 22.00 Teksaški rendžeri, igrani film 23.40 Kralj Queensa, serija 00.10 Drugo lice – Petar Vlahov show 01.15 Teksaški rendžeri, igrani film 02.50 Glazba



FILMSKI HIT TJEDNA

Nova TV ponedjeljak, 24.05.2004.21.30

ODBJEGLA NEVJESTA

Film je osvojio nagrade ASCAP, American Comedy, Golden Slate Csapnivalo, Zlatni ekran, te nominacije za nagrade Blockbuster Entertainment, MTV Movie i ALMA.

(Runaway Bride), 1999, komedija

Redatelj: Gary Marshall

glume: Julia Roberts, Richard Gere, Joan Cusack, Hector Elizondo, Rita Wilson, Paul Doodley

Maggie (Julia Roberts) je žena koja je pred oltarom ostavila toliko zaručnika da su je prozvali »Odbjeglom Nevjestom«. Njujorški reporter

(Richard Gere)

dobio je zadatak da

o njoj napiše

članak. Pronađe je

u malome gradu u

Marylandu, gdje

provodi vrijeme s

obitelji i sprema se

za novo vjenčanje.

No, što više vreme-

na provodi s

u pornim

reporterom,

Maggie se sve češće

pita želi li se doista

udati za svoga zaručnika.



DRUGI PROGRAM UTORAK, 25.5.2004 22.45

FILMSKI CIKLUS – BRUCE WILLIS

BOJA NOĆI

– američki film

(THE COLOR OF NIGHT, 1994.)

Erotski triler. Dr. Bill Capa (B. Willis) us-

pješni je njujorški klinički psiholog koji

doživi šok nakon što mu se jedna pacijenti-

ca baci s nebodera. Pokušavajući prevladati

tragediju, Bill otpuše k prijatelju s fakulteta

i kolegi dr. Bobu Mooreu (S. Bakula) koji u

Los Angelesu također ima uspješnu ordina-

ciju. Dr. Moore trenutačno vodi grupnu tera-

piju s pet pacijenata među kojima su i kom-

pulzivni Clark (B. Dourif), ninfomanka Son-

dra (L. A. Waren) te agresivni Buck (L. Henriksen).

Jedne večeri dr. Mo-

orea netko mučki ubije u njegovoj vili, a policija

predvođena detektivom

Martinezom (R. Blades) posumnja na krug njegovih pacijenata.

Bill pre-

uzme Mooreovu ordinaciju i započne strastvenu vezu sa zagonetnom

Rose (J. March) za koju se ispostavi da ima veze s ubijenim...

Pri kraju intenzivnog snimanja erotskih trileru u američkoj kinematogra-

fiji krajem 80-ih i početkom 90-ih 1994. je premijerno prikazan ovaj film

čije se režije prihvatio ugledni Richard Rush, i to nakon 14 godina pau-

ze, odnosno, nakon filma »Kaskader« za koji je bio nominiran za Osca-

ra. Glavna mu je glumačka zvijezda bio popularni Bruce Willis (serijal

Umri muški, Smrt joj dobro pristaje), a film je imao dodatni publicitet

zbog glumčevog obnaživanja i eksplicitnih erotskih scena s partnericom

Jane March koja je iza sebe imala već jednu »vruću« ulogu (L'Amant).

Redatelj je dosta pozornosti posvetio vizualnoj strani filma s elegantnim

interijerima te efektom kadriranja. Uz Brucea Willisa te seksipilnu Jane

March, koja tumači najslojevitiji lik, u filmu glume još Laslie Ann

Warren (Victor/Victoria), Scott Bakula (serija Enterprise) i Lance Henrik-

sen (serija Millennium).

Uloge: Bruce Willis, Jane March, Rubén Blades, Lesley Ann Warren,

Scott Bakula, Brad Dourif, Lance Henriksen, Kevin J. O'Connor, Andrew

Lowery, Eriq La Salle

Scenaristi: Matthew Chapman i Billy Ray (prema priči Billyja Raya)

Redatelj: Richard Rush



Prazna logomahija ili mlaćenje prazne slame s nemalom dozom zlobe

Uredništvu tjednika Hrvatska riječ!

Baš sam vam zahvalan da ustanovi »Pučka kasina 1878« i mojoj osobi činite uslugu i pravite neplaćenu promidžbu u svom tjedniku objavljujući gotovo redovito u svakom broju na 50. stranici članke koji svakako ne služe na čast njihovim autorima, jer njima pokazuju svoje pravo lice i svoju istinsku »zabrinutost« i »zauzetost« za našu narodnu stvar. No, i vama, Uredništvu, objavljivanje članaka ovoga sadržaja zacijelo neće podići ugled, dapače, stvorit će još veću odbojnost i otpor, jer će vas moći optuživati da podržavate sukobe unutar hrvatskog korpusa, kojih, kako i sami vidite, ne manjka. Na vašem mjestu bih se ozbiljno zamislio koja je korist od ovakvih besmislenih prepucavanja. U tom duhu vas molim da objavite ovaj moj članak, ne kao odgovor na objavljene članke, jer to ne zaslužuju, nego kao upozorenje široj javnosti o kakovim se zapravo igrama radi.

Ne želim se upuštati u borbu riječima ili logomahiju na kojoj se baziraju članci objavljeni kao kritika knjige »125 godina od osnutka Pučke kasine«. Ono što je ovim člancima zajedničko je traženje tiskarskih i eventualnih stilskih pogrešaka, da bi onda na njima gradili svoje veliko zgražanje nad tolikim nepoznavanjem hrvatskog jezika, kao da se radi o nekom školskom priručniku hrvatskog jezika, a da pri tom ni jedan od njih nije završio ni jedan razred škole na hrvatskom jeziku i što je još važnije da izrugaju i ponize autora, a da o samom sadržaju knjige nisu rekli ništa, kao da je povijest naše najstarije ustanove poznata našoj javnosti a i njima samima ili da uopće nije važna.

Ono na što želim upozoriti našu dobronamjernu kulturnu javnost je činjenica da su svi ti članci orkestrirani i instrumentalizirani. Knjiga se pojavila prije puna četiri mjeseca, bila preko Subotičke televizije predstavljena javnosti, a kritičari su se probudili tek nakon što se pojavilo neko famozno okružno pismo, koje je troje autora, bez potpisa, razaslalo nekim pojedincima, i kažu, ustanovama, ali onome koga se tiče, ni ustanovi o kojoj je riječ, nije bilo posla. Sami prosudite o kakvom je postupku riječ!? Pozitivno znam da je bilo i telefonskih intervencija, čak i u inozemstvu, da ljudi koji su bili zamoljeni za mišljenje, ni pošto ne odgovore. O sadržaju spomenutoga pisma su me informirali ljudi koji su ga imali u rukama, oni mi tvrde da su glavne smjernice, koje se pojavljuju u ovim član-

cima, rađene prema sugestijama uzetim iz toga pisma. Istovremeno s tim okružnim pismom bio je objavljen u jednom listu i razgovor s jednim od autora spomenutog pisma i sve točke ondje iznesene uglavnom se ponavljaju u svim ovim člancima. Dakle posao je dobro orkestriran.

Druga činjenica, koja upada u oči čovjeku koji trijezno čita i prati sva ova zbivanja, je strategija vrlo dobro poznata iz ne tako davnih vremena. Netko iznese jedan napad javno u novinama, a onda to prihvate drugi listovi i onda počinje haranga, koja dakako mora završiti tako da se pokrenu, u ono vrijeme državni organi, koji radi općega dobra, mira i reda, te »očuvanja velikih tekovina« moraju reagirati, najprije partijski, a zatim je sudbena vlast na montiranim procesima morala takovog neposlušnika kazniti. U svakom slučaju ga ušutkati, oduzeti mu pravo da se brani, a onda ga ugroziti, time da mu se zaprijeti otkazom ili ga se i otpusti s posla, ili čak eventualno strpa u zatvor. Takav slučaj je bio s Hrvatskim proljećem (1971.), kada su jedne vojvodanske novine graknule na »nezdravi hrvatski nacionalizam«, drugi su listovi to prihvatili i sve je svršilo poznatom Karađordevskom deklaracijom i svim onim što je uslijedilo. Sličan slučaj se dogodio sa Simpozijem o dr. Josipu Andriću u Baču i Plavni (1969.), kada su opet jedne novine proglasila dr. Josipa Andrića »ustaškim ideologom«, premda je za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske bio u koncentracionom logoru u predgrađu Beča, na putu za Dachau, odakle su ga spasili njegovi slovački prijatelji, ali to nije ništa dokazivalo, pa su svejedno trojica profesora (Bela Gabrić, Juraj Lončarević i Ante Sekulić), sudionici toga skupa, bili osuđeni radi rušenja »bratstva i jedinstva« na zatvorske kazne. Ti se elementi ponavljaju i danas. Kada treba isti se članak publicirati u više listova. Članci se pojavljuju dirigirano, jedino što još manjka je da druge novinske kuće, još za sada, ne prihvaćaju tu staru i dobro poznatu igru. Počinje se prijetiti sudovima i apelira se na nadležne ustanove bilo u našoj državi ili matičnoj domovini da pripaze kome to daju novac, jer u tim spisima ima opasnih aluzija! (To nisu aluzije nego iznesene činjenice koje su javno poznate, jer su se događale pred očima naše javnosti i o njima smo čitali u tisku!) Mislili smo da su ta vremena prošla, ali, eto, na žalost nisu! Znači postoje i danas centralni komiteti ili centri financijske moći koji dirigiraju sredstva pri općavanju na ovakav način djelovanja. No, to je bio jedan sustav političkog i misalnog jednoulja. Danas su nam puna usta slobode i demokracije! Zar je to taj deklarirani demokratski sustav, sastoji li se u to -

me da se svaki kritički glas ušutka u ime »ljubavi i zajedništva«? Bez istinske mogućnosti iznositi slobodno i svoje kritičke stavove o određenim postupcima, nema demokratskog društva, ni istinskog napretka, a pozivanje na ljubav bez pravednosti nije ništa drugo doli hipokrizija, na kojoj se ne može graditi budućnost, ni pojedina, ni ustanova, a još manje naroda.

Zar ovi mladi ljudi takovim stilom misle voditi dijalog sa suvremenim svijetom, kada u svom vlastitom krugu ne mogu podnijeti drugačije mišljenje, pa ga na ovakav način misle ušutkavati i to s tolikom dozom zlobe, pakosti, vrijeđanja i ponižavanja? Ovakva prazna prepucavanja sigurno ne služe, ni dobru našeg vlastitog naroda, a još manje služe razvitku dobrosusjedskih odnosa. Tko želi voditi dijalog s onima, koji sa svojim vlastitim članovima naroda ne znaju voditi dijalog? Kako mogu očekivati da ćemo poštovati njihove ideale, ako po svojim pljujemo? Zar ovaj hrvatsko-bunjevački korpus, koji je u Subotici još uvijek prilično brojčano jak, a tako u sebi podijeljen, nema važnijih zadataka, nego da se zabavlja ispravljanjem tiskarskih i jezičnih pogrešaka? Zar nas prošlost nije naučila da smo time uvijek štetili najviše samima sebi, a bili u službi onih nedobro namjernih, od kojih ni jedno vrijeme nije imuno. Kako to djeluje na našu javnost, kada jedini list na hrvatskom jeziku, na koji smo čekali desetljećima, sada svoje strane puni ovakvim sadržajima, umjesto da nas poziva na otvoreni dijalog i suradnju? Kada ćemo naučiti da je staro pravilo bilo »divide et impera« i da vrijedi za sva vremena, ili nam je uistinu stalo da netko koristi naše sukobe, pa mu želimo biti u službi, radi sitnih materijalnih interesa ili radi ucjene? U ove dane, kada nam nove zakonske mogućnosti daju šanse da nam se vrati oduzeta imovina koju su naši časni preci ostavili, kroz svoje zadužbine, kao materijalnu podlogu našeg kulturnog i prosvjetnog opstanka i života, mi trošimo sile i bavimo se rječoborstvom-logomahijom umjesto da tu energiju usmjerimo u pozitivnom smjeru, npr. obnovi školstva na materinjem jeziku za što se Pučka kasina bori kroz sve vrijeme svoga opstanka i djelovanja, a koje se danas tako teško ostvaruje, ali što je to prema tiskarskim pogreškama u njezinoj povijesti?

Apeliram na člankopisce, ali i Uredništvo, neka razmisle koliko smo ovakvim stilom općenja na korist sebi samima, vlastitom narodu i sredini u kojoj živimo i koju bismo trebali izgrađivati kao naš zajednički dom, u kom nećemo biti sluga, nego ravnopravni sustolnici i sudionici!

Mr. Lazar Ivan Krmpotić, Đurđin

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net



TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu



- Pula, Poreč, Opatija, Crikvenica, Rabac, Lovran, Novi Vinodolski, Medulin...

Iz ponude:

- Hotel "Amfora" u Rapcu - polupansion za 2 osobe u prosjeku 60 eura po danu

- Apartman u Rovinju za 4 osobe u prosjeku 58 eura po danu

Autobusni prijevoz do odredišta - 30 eura povratna karta

Za više informacija javite se na : 024/ 568-243

Čekamo Vas